Г.С.Жанпельдина

Тәрбиелеу – білім процесінің циклограммасы

Мектепалды даярлық класс

Жоспардың құрылу кезеңі 2024 -2025 жыл 23 – 27 қыркүйек

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы оқыту,өмірлік маңызды қалыптастыру,бақылау. **Біртұтас тәрбие : Ұлттық мұраға құрмет** : тәуелсіздік және отаншылдық . «Менің Отаным »	«Туған жерім» Жайлауымдай жазықпын . Өзенімдей өрішпін Гүлдерімдей назікпін Қуат алған өзінмен Туған елдің ұлымын . **БТҚБ** : Ұлттық мұраға : Рухани – адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу : Отанға ,өз халқына ,оның тарихы мен мәдениетіне деген сүйіспеншілікті қалыптастыру	Балалар ,шаттық шеңберіне жиналайық .Шеңберге тұрайық ,достарымызбен қол ұстасайық! Барлығымыз жақсы көңіл күйде бір рбірімізге тілегімізді айтайық **БТҚБ** : Ар – ұят құндылығы :	Сендерді «Шаттық шеңберіне» шақырамын.Қәнеки ,бір – бірімізбен амандасайық. Армысың Әлем ! Армысың ,Жарық күн ! Армысың ,абзал Адам ! **БТҚБ** : Талап құндылығы : қоршаған ортаның тазалығын сақтау ,табиғатты аялау ,жаңаны тану .	Біздің күлкіміз көңілді Жеткізсін жылу мен шаттықты Бөліскен жақсы той өмірде Қуаныш ,мейірім,бақытты . **«Қауіпсіздік сабағы»** Отбасы мүшелеріне деген сүйіспеншілігін арттыру,өзін отбасы мүшесі екенін сезіну «Қауіпсіздік сабағы»-жол қозғалысы ережелерін,өмір қауіпсіздігі негіздерін зерделеу,білім алушылардың жеке қауіпсіздігін,қауіпсіз мінез-құлқын және т.б. сақтауы туралы 10 минут ақпарат беру немесе әңгіме өткізу (апта сайын) 1.Көшеде ойнап жүргенде қауіпті жерлерді және көліктің астына түсіп қалмайтын жағдайларды түсіндіріңіз. 2 «Бөгде адамдармен сөйлеспе,одан адамдар көп шоғырланған жерге қарай кетіп қал!»	Сәлем берем үлкенге Алдымыздан кезіккен Көп танысты көреміз Бәріне де ізетпен . **БТҚБ; Ар-ұят құндылығы;** Үлкенге құрмет,кішіге ізет көрсету
Ата –аналармен әңгімелесу ,кеңес беру «Өнегелі 15 минут»	Түнде баланызбен жеке сөйлесуге уақыт бөліңіз .	Бала киялын ,ақыл –ойын жетілдіретін қазақ ертегілері мен жұмбақ ,жаңылтпаштар үйретуді басты назарда ұстау	Баланың социалдық көкжиегін кеңейтіңіз ауладағы өзімен құрдас балаларымен көбірек ойнау	Баланызды тыңдауды үйреніңіз Шыдамды болыңыз.	Мейлі каншалықты тиянақты әрі жылдам орындасаңызда ,балаға жүктелген жұмыстарды өзіңіз орындауға тырысыңыз .

ЖАТТЫҒУ КЕШІНІ	«Келбілеміз,балалар!» Әнмен жүйелік жаттығулар жасау. Музыка ырғағы дұрыс тыңдалсенімін қалыптау.	Балаларды ынталандыру Тәрбиешінің ұрғыны шеңберсіз жүру. «Ұйқыс шашты» 1. «Аю» Қолды белге қойып. (тәрбиешіні) тобықтан ұстап басып жүру. 2. «Түлкі» Қолды жоғары ұстап, (құлақша) бір сығылып жүру. 3. «Қоянша» Қолды кеудеге алдынан ұстап, кос аяқпен секіру. 4. «Қоңыр» Баяу жүгіру, қалдан жүгіру	1.«Тоғай ұшты» Алақты алшақ қойып, қолымен ұшқа соғу, басты оңнан солға қарай, төмен- жоғары бұру 2.«Бастыпалақ» Алақты алшақ қойып, қолымен жасау, 1-2 қолды белге қойып, 3-4 ыңқыл ,5-6 жоғары қолмен, 7-8 – шапалақтаймыз. Керісінше қайталаймыз. 5-6 р	«Жабелек қонды» 1. Алақтарын мойнына. Қолдары артқа. Ыңқыл қонған көбелекті көру. басты оңға, солға бұру, «қонды» деп айту. 6р 6. «Ойланыңыз қонсаңызшы» 2. Алақтық көлеңкесі. қолды жоғары соғу. Жұлдызын алмасын жоғалтпаңыз, ыңқыл ырғағымен айналдыру. 6 рет қайталау	«Жүйшы» 3.Алақтар алдына қойылған. қолдар жұмылған, қолдары қайшылау.6 рет 6. «Жұлдызшы» 4. Қолдары белде. Алақты бірге ұстау. Оңында секіріп алқы және солды жаңа соғу «жұлдыз» деп айту. оңнан секіріп алқы біріктіру және солды белге қою, «ауа» деп айту. 6 рет
«Ұлттық ойын – қат жарысы» – үлгіде жүйеге білім алушыларды бес ұлттық ойын түрінде ұйымдастыру – асық, тоғызқұмалақ, бестас және т.б. ұлттық ойындар (күн сайын)	«Асық ату» ойыны, Бұл ойынның негізгі мақсаты: Танымдық іздеу бойынша бала түсін бағамдасты эмоция іспі жаңу. Ұлттық қазақылық, ұлттық мәдене бойынша білімі ұлттық нұсқаны пәнжаттауға баулу.	Түйіскен орнымен — ұлттық қазақша ойын. Мақсаты: Бірлікке тәрбиелеу: талап қарымымы: физикалық дене белсенділігін арттыру. Ойын шарты: Ойынға балалар қатысады. Ойын жүргізу үшін ак орамал керек. Орамалды ортасынан түйеді. Ойынға қатысушылар ішінде жүгіруші де шеңбер жасап ойнаңы туралы. Ойынды басқарушы тағайындалады. Басқарушы ортаға шығады да, қолымды орамалды көз көлгеті бір ойыншыға тастайды. Басқарушы 'бір, екі, үш' деп дауыстағанда , ойыншылар жан- жаққа бытырап кетеді.	«Сақшы сақ». Мақсаты: Балалардың ақылы білесіңдігін, ойында шыдасын арттыру. Шарты: Дөңгелек ортасынан тұрып жүргізуші, шеңбердің арасына сақшыны сайлап, қалған ойыншылардың алақандарына сақтап болып шығады. Ойыншылардың бірсуінің алақанына сақшының сақтап: «Менің сақшам, кімде?»- деп дауыстап сұрайды. Сұрақты естіген соң, сақшының алдын бала ортаны жүгіріп шығуы керек	«Тасқа тастау» Мақсаты: Балаларды жаттығуға үйрету. Жүйелектік ке дамыту. шапшаңдық, жорнаттылық тәрбиелеу. Барысы: Ойынға бірнеше бала қатысады. Балалар шеңбер жасап отырады. Жүргізуші шеңбердің сыртын айнала жүгіріп, бір баланың артына білдіртпей тастап кетеді. Сол қойған бала жүгіруші қуып жетуі керек.	«Мұнтыдыңты» Мақсаты : есте сақтау. зерделі болу қабілеттерін дамытады. ептілікті болуға баулу. Барысы: Ойын басталуды бала ортаға қатысушыларды жинастыру үшін тез-тез ұшатын, ұшпайтын заттарды ортаға тастырып айтады. Шарт бойынша ойнаушылар ұшатын заттарды ешқолын жетеруге тиісті. Егер ұшпайтын затқа қолын жетіріп алса, айыбына ән өнерін көрсетеді
Балалардың дербес әрекеті (бөлу ыңғайлы ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	«Күз бояуы» Мақсаты:Балаларға күз мезгілі жайлы түсінік беру. Күздік өзгешелігін сурет арқылы баяндауға үйрету. Күзгі орман туралы түсініктерін әрі қарай толықтыру.	. Алдымы үшін жоспарлау үшін, бүгінгі бағанда кешіл-күйі, ойы іс-шаралары, бағанын жекелінірін біку. «Менің ойымша...» Мақсаты: Сөйлемді жалғастыру арқылы баланың ойын ұғу,баланы ойлауға,сөйлеуге тарту,	Жіптермен жұмыс «Асықшы» Мақсаты: Балалар асықшы туралы түсіндіру Сөйлемді аяқтату Қарық- жіптемен іс –әрекеті	Дербес ойын «Мозайка» Мақсаты:Балалар мозайканың ұсақ бөліктерін орналастыру. Құрастыру Шығармашылық іс әрекет. Бейнелеу іс-әрекеті	Суреттік бөлшектер «Мектепте өмір сүреді» Мақсаты: Балалар суретті таза бояп, тұтас жерінсіз жан- жануарлардың мекендерімен танысып алады, Сурет салу Шығармашылық іс әрекет. бейнелеу іс-әрекеті
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	«Ағаш үшін қажет?» дидактикалық ойын	«Әрекетті балалар» дидактикалық ойыны.	«Жәрмеңке» ойыны Мақсаты: ойынға сөзіру	«Бөлшектен үй құрастыр» дидактикалық ойын	«Әрекетті таңда» дидактикалық ойыны

«Күй күмбірі» – қоңырауды орнына күйді пайдалану, сонайнақ үлкен үзіліс кезінде күй тыңдау **(Күн сайын)**	Мақсаты: балалардың танымдылығын, белсенділігін және ойлау дербестігін дамыту; балалардың тұрмыстық заттарын, құралдарын маңызы туралы білімін бекіту; оларға уақытты қарауға тәрбиелеу (қоршаған ортамен танысу)	Мақсаты: сюжеттік суреттердің мазмұнын балалардың жақсы және жаман істер туралы ойларын дамыту; іс-әрекеттерді сипаттау және бағалау; сезімталдыққа, қайырымдылыққа тәрбиелеу.	жаттығулары, сөзбілігі, қимылдарын үйлестіруді, зейінді дамыту	Мақсаты: үй мен автобустың бөліктерін табуға үйрету, балалардың шеңбер, пішіні, тіктөртбұрыш туралы білімдерін бекіту; зейінді, көзді, табанды,ақыл дамыту	Мақсаты: балалар сөздігінде етістікті белсендіруді жалғастыру
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет **Қауіпсіздікке байланысты жұмбақтар:** Жол ойнаңыз бар та, жүйелі ма, кілт та, Бағдарлайтын үш көзі бар бірақ та (Бағдаршам) Ала таяқ ұстаған, Жол тәртібін ұқсаған. Өмірінді күзеткен, Ыскырықпен түрткен. (Жол полициясы)	**Математика негіздері** Өсу және кему ретімен орналастыру. **Үлкен-кіші.» Мақсаты:** таныс заттарды көлемінің қарай(үлкен-кіші) және санына қарай (бір-көп) салыстыруды үйрету, қоршаған ортадағы бір және көп затты таба білуді дамыту. **Затты сипаттау»** Мақсаты:Заттарды көріп сол атау арқылы шамасына қарай орналастыра біледі. Шарты: Балалардың алдына әртүрлі заттар қойылады,оларды өсу,кему ретіне қарай орналастыру керек. **Дене шынықтыру** **Іштің бұлшық еттеріне арналған жаттығулар:** екі бала жұптасып жасау. Футбол элементтері. «Қақпаға доп» ойыны Мақсаты: Футбол элементтері. Берілген бағытқа допты оң және сол аяқпен тебу. Шарты:допты белгіленген шекарға қарай доп тебу, қимасыз, жеңістісін ойнау.	**Сауат ашу негіздері** Қаламды дұрыс ұстау **Сусақ жаттығуы.** Ой сусақ, Жалғыз сусақ тілті де, (сұқ саусақты ішпі жұмамыз) Ұстай алмас жіпті де. Екі сусақ бірікті, (бас бармақ пен сұқ саусақты қосамыз) Нан қолға іліікті. Үш сусағым оранды, (бас бармақ пен сұқ саусақты және ортаңғыны қосып қысамыз жасаймыз) Жүгіртеді қаламды. Өнерлі екеп ой сусақ! (ой саусақты жіберетміз) Қала сызсақ, жол сызсақ. (қолымызды алға қарай созамыз) **М. Әлімбаев** **Қоршаған ортамен таныстыру** Жануарлар әлемі, Қолық, байланыс құралдары. Жол қозғалысы ережелері «Жол әліпбиі» Мақсаты: балаларды алдын ала көшеде жүру ережесі және жүргізушіге арналған жол белгілерімен таныстыру.	**Математика негіздері** Заттарды салыстыру **«Не ұзынырақ,қысқа,жіңішке,жуанырақ?»** Мақсаты: заттардың ұзындығын, биіктігін, сынын жуандығын анықтай білу,көлемін салыстыру. Шарты: балалар көмекшілері бірлеп заттарын топтастыру керек. **Қо: «Кім тез айтады?»** Мақсаты: Қойылған сұраққа тез жауап беруге баулу,ойлау қабілетін дамыту. Шарты: Тарбиеші керік ұзын бәделік ұзын ба? Жіп жуан бәдеркан жуан ба?т.т сұрақтар қояды,балалар тезжауап айтуға талпыну керек. **Сөйлеуді дамыту** Сөздерді сан есімдермен үйлестіру **Қалаңдар»** ойыны Мақсаты: қалаңдарын санау арқылы әдепті сөздерді үйренуге және сөзді сан есімнен байланыстыра сөйлеуге	**Сауат ашу негіздері** Жазу парағында бағдарлау негіздері Жазу кезіндегі ережелерді сақтау. «Хатты таңдап ойыны Мақсаты: балаларды тапсырма бойынша жұмыс жасауға дағдыландыру,жазу ережелерін сақтауға үйрету. Шарты:Балаларға үшбұрышталған хаттар берілелі,хатта тапсырмалар болады (жазу бойынша ірек сызықтар,штрихтар,т.б),тапсыр маны белгіленген уақытта аяқтау керек.Қай бала тез және дұрыс орындаса сол бала жеңімпазы болып ойынды басқарады . **Көркем әдебиет** Мәнерлілік құралдарын қолдану (интонация, дикция, эмоционалды қабылдау,т.б) **«Кім көп біледі?»** Мақсаты: Әлеби шығармаларды эмоционалды қабылдау,жаңаларды ажырату,(ертегі,әңгіме, өлеңі) Шарты: Таныс ертегінің әр жерінен бір айту керек,бала табу керек. Мысалы,	**Математика** Геометриялық пішіндер **«Дөңгелек,шаршы, тіктөртбұрыш,үшбұрыш»** Мақсаты: Жазық және көлемді геометриялық пішіндерді біледі,атайды,дөңгелек пен тіктөртбұрышты салыстырады. Жұмбақтар: Өті доңа ұқсайтын ол қандай пішін? -Үшбұрышты тәрілдес пішін қандай атады? -Үй терезесінің пішіні қандай атаймыз? **«Сандарға үй жасаймыз»** Шарты: Әр балаға ішінде геометриялық пішіндер бар хатқатта берілелі,берілген пішінмен үй құрастыру керек. Ео: «Кубик ойыны» Шарты: Пішіндер кілемшенің үстіне кубик лактырылады,қай пішін түссе сол пішіндермен кілемше үстімен жүріп өтуу керек. **Қазақ тілі** Өнімнесуінің екінші мәрет тыңдауға баулу **«Жалпы атауын бер".** Мақсаты: Сурет бойынша қойылған сұрақтарға тұшымды жауап беруге баулу.

	Кімнаны ойын «Лоты қуып жет» Тәрбиеші балаларға ала таяқшаны қолдарына ұстап, бір жақтан бірінің қалдырмай тұруды ұсынады. Ойын кезінде қорқынышты дауысты ұлып, балаларды алысқа, әр жаққа лақтырады. Балалар доптарға жүгіреді, оларды алып қорғанысқа қашады.	Шарты: сурет салу арқылы ұшақтарды бояды, бірақ жүгіруші,ұшқышы болмайды,кейбіреуінің болмайды жерлері көрінеді,ұшып ала алмайды.	Дидактикалық ойын Шарты: Ұшақтарды ұшырмай,бірінші қалдырмай ұстап алсаң!! Бала ұшақ,бірінші - ашасы бар,бірінші - с сонда сапқы рет ұшақты жасап 3 рет ойнау керек. «Сенің бауырларың неше жаста?» .(Сурет-жауап ойыны) «Сенің інің неше жаста? «Менің інім 3 жаста,т.б	Шарты: Таныс ертегіні сахналау,ата-аналарына ұсыну.	Шарты: Балаларға лото карталары беріледі. Балалар белгілі картинкаларды топтастырып жалғы ағашқа ілгізеді (жануарлар, құстар, үй құстары, үй жануарлары, ыдыстар және ұлттарға ыдыстар) «Суреттегі ойыншықтар» «Балабақша ыдыстар.ерінгіштерінде заттарды топтастыру Мақсаты: ұлттарды еңбектерін бағалауға үйрету
	Сауат ашу Сөздерін буынға дыбыстық талдау жасау «Сақ ойын және ойнап тыңдау» - Бала бөлшектейтін сөзді дауыстап айтады. Сөздің дыбыстық құрылымын оны айтудан басқа ұсынудың басқа жолы жоқ. Дыбыстық талдау жүргізу үшін алдымен бір буынды, содан кейін екіжақты буынды және буынды сөздер. Сөзге кейін үш буынды және көп буынды сөз тіркестері таңдалады. Күнтізбелік мәліметтерінің фонематикалық дауысты дыбыстарын біріктіру, мысалы, УЛ, ТАБАН, КОЛ, ҚАҒАЗ, ТАРАКАН, СТАКАН, ТОСТАҒАН.		Дидактикалық ойын Шарты: Інісінің қалдырмай ұстап алсаң!! Інісінің - ашасы бар,бірінші - с сонда сапқы рет ұшақты жасап 3 рет ойнау керек. «Сенің бауырларың неше жаста?» .(Сурет-жауап ойыны) «Сенің інің неше жаста? «Менің інім 3 жаста,т.б	Ата-ана... ...ластырмасыр... ...кіші,ұлы,жалғыз,ата,ана Жаңа әр ертегілер үшін алған кейіпкерлер мінезінің керу. Ұсыс: «Менің қайнатқан кейіпкерім» Мақсаты: балаларды театр ойынына баулу,шебілігін ашу,ынтасын ояту. Шарты: Таныс ертегіні сахналау,ата-аналарына ұсыну.	Мақсаты: ұлттарды еңбектерін бағалауға үйрету
	Көркем әдебиет Себеп-салдарлық байланыстарды анықтау- «Тақиа» Мақсаты: суреттің жауап алу арқылы бала сөйлеуге тарту.Тілдік ынталандыратын құрылымды дамыту. Шарты: Сурет көрсету арқылы суреттер қойылады. -Бұл кімнің үйі? -Бұл үйде кім туралы әңгі өйлейсіңдер? -Here бұл үйде тышқан	Кешке қалжының тұрмыстық заттарды, киіз үйдің жабдықтарын таңу, оларды қолы жаңсыру, ою-өрнектерінің бояуы Дидактикалық ойын «Киіз үй» ойынды ойнау. Кітіпхана ішінде (кітапхана жоғары көтеріледі) Ұлыстары шашылып (қоянның жоғары көтеріледі)	Ата-ана... ...ластырмасыр... кіші,ұлы,жалғыз,ата,ана Жаңа әр ертегілер үшін алған кейіпкерлер мінезінің керу. Ұсыс: «Менің қайнатқан кейіпкерім» Мақсаты: балаларды театр ойынына баулу,шебілігін ашу,ынтасын ояту. Шарты: Таныс ертегіні сахналау,ата-аналарына ұсыну.	Мақсаты: ұлттарды еңбектерін бағалауға үйрету
	Сөйлеуді дамыту Мәтінді мазмұнын дыбыстық талдау жасау «Сақ ойын және ойнап тыңдау» Сөйлемдегі шешіпроцесті ойнау сөзді. Таңы бір кімнің бір тышқанбайы Бір уақыт сөйлемелді ойын жоқта (Доңбыра) «Жоғалған жолдар» Мақсаты: Ағылшынша ойнау есте сақтауға,тілдік ақпаратты үйрету. Шарты:Мәтіндерінің,сөздерінің ,дауысты,үнбұрыш,дыбыстарын ,сызықтарын... ,т.б.ұстап үстінде тұрды.Балалар кезіп жүрмесін.Осы кезде бір бала бір жолатты жосырады. Кездерін жүгіруі балалар қолы ашық,жолдағы жолаты атауы керек.	Дидактикалық ойын Шарты:	Ата-ана... ...ластырмасыр... кіші,ұлы,жалғыз,ата,ана Жаңа әр ертегілер үшін алған кейіпкерлер мінезінің керу. Ұсыс: «Менің қайнатқан кейіпкерім» Мақсаты: балаларды театр ойынына баулу,шебілігін ашу,ынтасын ояту. Шарты: Таныс ертегіні сахналау,ата-аналарына ұсыну.	Мақсаты: ұлттарды еңбектерін бағалауға үйрету
	Қазақ тілі Дыбысты дамыту (өлеңдер оқиғалар) Мақсаты: өлеңдер шешендер ойнаулы,жолдар,ойнаулы,ойнаулы,ойнаулы

	тұрмайды? -Неге ніз тұрады? Күтілетін нәтиже: Балалар сұраққа тез жауап беруге тырысады,шапшаң ойлауға, зеректікке үйренеді. Ұю: «Дүкеннің» Мақсаты: Балалар мағынасын түсініп топпасып ойнау,бір-бірімен сөйлесуді жетілдіру. Шарты: бала дүкенге зат алуға барады.бағасы сұрайды,жарамдылық мерзімін сұрауды үйренеді. **Мақал-мәтелдер** **(«Тілге бойлау» бағыты бойынша)** Мейірімділікті анадан үйрен, Әділдікті данадан үйрен. Өзіне лайықты көрсені ал. Еңбек етсеңі – нан да, сүт те бағады.	Керегелер керіп (алақандарын анады) Өрім деп болып өрілер (жолдарын бекіт қолды) Барміз бірге жүрсек айналып, үнз үй болып кирінер. **Бейнеролик көрсету:** Киіз үйді тігу. Алдымен керегені жаяды. Керге бірнеше қаттан тұрады. Одан кейін шаңырақ кітеріп, уықты байлап, баумен бекітеді. Сосын оның ішкі жабдықтары: кілем, түс кіт, сырмақ, сандық, шаңсалдық тағы басқа айтылады. Сосын балалар жұмыстанады.	бірге- бірге жақындай түседі Таңы кешіп шалау кім? – деп бір- бірімен сұрасады бірсыі аббай бұл қарақұлақ, қой ї- деп қаша жөнеледі.Қалса шары да – қарақұлақ,қара құлақ!-деп бытырай қашады.Құр ақұлақ бірсуін ұстау үшін тұра қуады.Ұсталған бала қарақұлақ болып, ойын әрі қарай жалғасады.	жоғары лақтырып қағып алады.Балалары ұқсау бойынша оларды жоғары лақтыру керек. **«Алаксан доп»** Мақсаты: қозғалыс ойындарында ережені сақтауға,қорғалған,берілген тапсырманы нұсқау бойынша орындауға дағдыландыру. Шарты: Балалар дөңгелене тұрады,бір-біріне лақтырымен доп ты береді.Сыртқы бала допқа қолын тигізуге тырысады,егер ұсталып қалса орнына сол бала ауысады **Қим.о: «Доп қуу»** Шарты: Екі топқа бөлінеді.әр топтың ойыншылары бірінің артына сапқа тұрады.Капитандар бір-бір футбол добын алып,оны екі.аяғымен қысып межеге жеткізу керек. Жетекшінің нұсқауымен доп ты келесі балаға тез-тез жалғастыру керек.	болады? -Ананың пішірген тамағының дәмі қандай? Т.с **«Өз үйінді тап» ойын** Мақсаты:Түстерді ажырауға жаттықтыру; қабылдауын дамыту; ойынның ережесін сақтауға үйрету. Шарты: Балаларға екі түсте боялған қағаздан жасалған үй беріледі.түстеріне,көлемдеріне қарай заттарды дұрыс орналастыру керек. **Тіл ұстарту (жаттығу)** **АЛМА МЕН ҚЫЗАНАҚ** **(әңгіме)** Бір ауылда алма мен қызанақ бірге тұрыпты. Алма сап-сары, әдемі болыпты. Өрісте алма жоғарыда , анау тілді ымыр сүріпті. Ал қызанақ сіре жерде өмір сүреді екен. Бір күні іші пысқан алма мақтанып, қызанаққа тиісіпті. —Әй,қызанақ, сен жерде өмірсіз, ерінсіз екенсіз ,ал менікі ,ол-ой жұмыс алаңда мен болам жоғарыдамын, менікі тіпті әдемілігі-зеті. Қызанақ алмаға жауап қата қоймапты. Ашуы келген алма не істерін білмей, бұтай шайқапты, оны шайқапты тұрмайды жердегі таска ұрыпты. Сонда қызанақ былай деп: —Әй, алма досым, жерде бол, кекте бол, екеуміздің адам дамдауымызға қажетті дәруменбіз. Құр мақтанғанша ойлап өсіп, пісіп тұрмайсың ба?-деп. Уақыт өтіп-сары алма дәсетте ыңырыл кетіпті. Сонан бері қызыл алмалармен бісіп өскен екен..	
Серуенге дайындық	Балалардың серуенге деген қызығушылықтарын тұғыру,	Күлап қалған кезде өзіне қарапайым көмек	Серуенде балалардың жақсы әрекеттер етуге	Серуен кезінде ұйымдастырылған еңбек	Балалар өмірін,денсаулығын сақтау, қауіпсіздік

Сканировано с CamScanner

	балалармен жеке әңгімелеу.	Қорытуға, шығыстағанға назар ерекшеліктерге жүгінуге бауыр.	ынталандыру.	тәрбиесі арқылы еңбек-сүйіспеншілікке баулу.	ережелерін еске түсіру.Ойын алаңының қауіпсіздігін тексеру.
Серуен **Қауіпсіздік ережелерін сақта міндетін түсіндіру.** (серуен кезіндегі қауіпсіздіктерді сақтау: құлап қалмау, қатты жүгірмеу, жердегі дақ-затқа алмау..т.б)	**Жыл мезгілдерінің өзгеруін бақылау** **Мақсаты:** Жыл мезгілдерінің өзгеруі туралы түсініктерін қалыптастыру ; әр мезгілдің өз ерекшеліктері туралы түсініктерін тыңнақтау. **Бақылау барысы** **Жұмбақ жасыру** Ақ көйлек біреуі, Сары көйлек біреуі. Көк көйлек біреуі, Өлем, жәлем киді. Таңы бірі жүреді. (жылдың төрт мезгілі) Өлеңде не жайлы айтылған? (жыл мезгілдері туралы әңгімелеу) Қазір жылдың қай мезгілі (күз жайлы әңгімелеу) **Тәрбиешіге сұрақтар.** Күздің қандай белгілерін білесіндер? Адамдар күзде не істейді? Жануарлар күзгі тіршілікке қалай бейімделеді? Күзде өсімдіктер қандай өзгеріске ұшырайды? **Зерттеу жұмысы:** Д/О: «Күзге ең алғашқы дайындалған ағашты таап (қайың, көк терек) Д/О: «Қайың мен теректің ең әдемі күзгі жапырағын тап» **Еңбек** Ойын алаңындағы жапырақтарды жинау. Мақсаты: —орындалған жұмыс нәтижесін көріп қуануға үйрету; —экологиялық мәдениеттерін тәрбиелеу. **Қимылды ойын «Бәйге».** Мақсаты:	**Күздің алғашқы белгілерін бақылау** **Мақсаты:** Жыл мезгілдерінің өзгеруі туралы түсініктерін молайту: Күздің алғашқы белгілері туралы түсініктерін қалыптастыру. **Бақылау барысы** **Керкем сөз «Қырқүйек»** Г. Өтеев Бір-біріне жер, асқан, Мейірлене қарасқан. Тиіндей-шашнай тасып дән Машиналар асқақтап. Ұстаз, шәкірт жүгіскен, «Қош келдің күз» десем. Берекелі алтын күз, Ұмытпайық сақтап біз Қырқүйек айының алғашқы күндері жылы болады. **Тәрбиешіге сұрақтар.** Күздің қандай белгілерін білесіндер? Күзде ауа-райы қалай өзгереді? Күзде өсімдіктер қандай өзгеріске ұшырайды? Адамдар күзде не істейді? Жануарлар күзгі тіршілікке қалай бейімделеді? **Еңбек** Ойын алаңындағы жапырақтарды жинау. Мақсаты: — орындалған жұмыс нәтижесін көріп қуануға үйрету; — экологиялық мәдениеттерін тәрбиелеу. **Қимылды ойын «Күзгі жеті».** Мақсаты: Тез жүгіруге, ептілікке жаттықтыру. **Жаттығу ойындары Борене үстімен жүру** **Мақсаты: Тепе-теңдікті**	**Қайың ағашын бақылау** **Мақсаты:** – Күзгі қайың ағашын бақылауды жалғастыру: Қайың ағашының басқа ағаштардан айырмашылығы мен ұқсастығын табуға үйрету **Бақылау барысы** **Керкем сөз** Сыңғалы қайың ақ қайың. Сыңғалы сәнін жарқайын. Өсе берші жайқалып, Мен сәнібей қарайын. **Балаларға сұрақтар:** Күзде ағаштар қандай өзгерістерге ұшырайды? Олардың жапырақтары неге сарғаяды? Ең алғаш қай ағаштың жапырағы сарғаяды? Ағаштардың өңіріне қандай пайдасы бар? **Зерттеу жұмысы:** қайың ағашының жапырағы мен басқа ағаштардың жапырақтарын салыстыру, **айырмашылықтарын табу.** **Еңбек:** **Гүлзарлардағы солған гүлдер дәнін жинау** **Мақсаты:** үлкендерге көмектесу, келесі көктемге гүл дәндерін әзірлеу. **Қимылды ойын:** **«Доппы ұстап»** **Мақсаты:** қолын алуға және көлеңке беруге үйрету. **Жаттығу ойындары:** **Мақсаты:** Қиындықтан	**Ормекшіні бақылау** **Мақсаты:** — ормекшінің өңірі мен сыртқы бейнесінің ерекшеліктері туралы білімдерін молайтуды жалғастыру: ойнала жүріп ортақ қызығушылықтарын арттыру. **Керкем сөз** Сенде айтшы ормекші, Неше жақ, неше қол? Жауап берші ормекші Неше жақ, неше қол? Табандарым жолға түсе, Зымырайды ақтай. Табандарым ормек тоқиды Қолдармен ормек салғандай, Шіркейлері ұстағанда, Алқаным пышақтай. Егер шыбын жеңсесе, Қатып алам қармай! **Тәрбиешіге сұрақтар:** Ормекшілердің қандай пайдасы бар? (шыбын-шіркей, құрт-құмырсқалардан жейді) Ормекші жәндіктерді қалай ұстайды? (оларға ормек құрады.) Ормекші ормектерін жиі құра ма? (жылым, жаңбырмен тез бүлінеді, сондықтан күнде құрады.) Ормекшілер жырткыштар ма? (Иә, олар басқа жәндіктерді жейді) **Зерттеу жұмысы:** Ормекші торын тауып, қарау. **Еңбек:** «Бақшаға гүлдерін ауарып, ыдысқа орналастыру Мақсаты: гүлдерге деген қамқорлыққа, жеңілікке тәрбиелеу **Қ/О:** «Үшеуі өте Мақсаты: Жоғ, ныс, дәнекі түзу ұстап жүруге жаттықтыру **Жаттығу ойындары** **Қимылдарын дамыту** **Мақсаты:** Достықтылық,	**Күн — жылу мен жарық көзі** **Мақсаты:** күннің жарық және жылу көзі екені туралы түсініктерін қалыптастыру; ойлау, талдау, салыстыру дағдыларын дамыту; —табиғатқа деген қамқорлық сезімге тәрбиелеу. Психологиялық жаттығу «Күншуақ» Мақсаты: Балаларға жақсы көңіл-күй сыйлау. Күн сәулесі адамға қуаныш, жылу беретінін сезіну. -Бәрімізге көңілді жарық, күнге қол соғамыз. Күннен жылу алып бір-бірімізге сыйлаймыз, қуаныш қол соғамыз. Сұрақтар: Жануарлар мен өсімдіктер бойы өсуі үшін не керек? Күн не береді? Жер бетіндегі тіршілік үшін КҮН – жарық және жылу көзі. Одан жан-жақты жарық Егер күн сұық болса, онда жер беті сұық болар еді де, сұық пен қараңғылықтағы жануарлар мен өсімдіктер өліп қалар еді. Күннің сәулесі өте күшті Күннің сәулесі жер бетіне 19 секундта жетеді, сондықтан күнді әрі жарық, әрі жылы болады. Күннің сәулесі өте күшті, сондықтан оған тура қарай алмайсың. **Жаттығу ойындары** **Қозғалыстарын қалыптастыру** **Мақсаты: сақта жеңіл, бірқалыпты жүруге жаттықтыру.**

	Тез жүгіруге, еңбекке жаттықтыру.	Ойындар жаттығулары Мақсат: Күз айларына арналған.	Жылдам ойнаған тез қимылдауға үйрету	Берілген уақытқа жүгіру, қозғалтқышты сақтау. Жалпы болжамы: Ұрпақтың бұрынғы тыныштық жоқ болады.	
Серуенмен оралу «Ұмтылу тұтынуы – судың, тамақтың, жерсілемнің тұтыну бойынша қордағы табиғи ресурстарға уақытты жұмсауы қалыптастыру (жүгіру ойыны) Таңды, үйде ұмытуға үйрету.	Күз айларының ауа райы құбылыстары туралы әңгімелесу. "Бір екі айт" Алтын бір жүгіре болады. (бір жүгіруге мәжбүр). Әлем тілінің шыңырауынан тыңдап алады. (шыңырауынан). Қалың бір үлкіге ұқсайды. (үлкіден). Әлемді алып-түлкі ырғыта шығарады. (қозғалтқыш).	«Затты сипаттау» Серуенмен келгенді көрген заттарды қағаз бетіне түсіруге көмектесу. "Жүз тоқ" дидактикалық ойыны (интерактивті тақтада) Шаңсорғыш – шаң Шаңды кетіріңіз – шаңсорғыш Электр ШӘЙНЕК – ыстық Үтік – жылтыр шаңа Тоңазытқыш – ойыншық Тігін машинасы – кейінге Кір жуғыш машина – жылтыр жаңа Бұл электр құралдарының электр энергиясы не арқылы келеді? (Сым АРҚЫЛЫ)	Жылдың күнгі ауа-райының ерекшелігін ұлттық ойындарды ұлттық ойындарды түсіндіру. Тәрбиеші: Мен розетка болдым, ал сіздер сым болыңыздар. Физикалық МИНУТ: "Сымдар" Балалар қол ұстасып, шеңбер тұрады, ешнәрсені. Сымның бір ұшында розетка (тәрбиеші), екінші ұшында электр құралының (бала). Тәрбиеші экспромтпен баланың қолынан ұстайды (электр тогы сым арқылы өтті) Балалар кезекпен тұрып, тоқтамдық қозғалыс жасайды, соңғы бала тұрғанда электр құралдары іске қосылады. Тәрбиеші қолын бұратады, балалар отырады, электр құралдары өшеді.	Табиғат құбылыстары жайлы білімдерін тиянақтау,көргендерін әңгімелеуге шақыру. Қуаңшылық шаралары туралы әңгіме. Тәрбиеші: Балалар, сендер қауіпсіздік ережелерін білесіңдер ме?. Электр құралдары тек ойын-ақ шығуы мүмкін. Сондықтан үйдегі шынжыр телефондары, магнитофондар, үтікті және т.б. ойнау керек. Сіз электр сымын қолыңызбен тарта алмайсыз, тек жалаңаш ұшы ғана. Ешбір жағдайда жалаңаш сымдарға жақындауға, оларға қол тигізуге болмайды. Бұл өмірге қауіп төндіреді. Бірақ қолыңыз электр желіктерін мен сымдарды ұстауға болмайды. Розеткаға ешбір затты салуға болмайды. Істік электр құрылғыларына қол тигізбеу керек.	Достарымен іске кіріс. «Менің досым» Мақсаты: Дос туралы түсінік беру. Досы туралы жіпшелеуге үйрету Жаттығу: 1. үйдегі қалыпты жұмысты үнемі сақтауға тырысу. 2. Электр құрылғыларын қол қоймаңыз. 3. күн сәулесі ауа РАЙЫНДА жұмысты қосамыз. 4. Ешқандай электрлік ұшқындайтын шеңберге қыстырмаңыз. 5. Ойнаңыз шаңсорғышпен.
Балалармен жеке жұмыс (жеке даму картасы бойынша)	Қалаңды дұрыс ұстауға қиындықтан балаңа қолын жуу дағдысына үйрету.	Монитордағы түсінікпен,кеңеймінде қарай орналастыру. (танымдық-зерттеу бойынша) .	Достарының,тәрбиешінің есімдерін есте сақтау мақсатында жұмыстар жүргізу.(білмейтіндер бармен)	Тілін түзету-дамыту мақсатында балармен жеке сұрақтар арқылы жұмыс жүргізу. .-Мектепке кімнен келдің? -Қай киерін қандай? т.т	Құрастыруда құралдарын дұрыс сақтауға,тазаға білуді ынталандыру.
Балалармен үйге қайтуы	Ата-анаға кеңес: «Балаңдағы тыныштық үйренісі. Шыдамды болыңыз, балаңыздың сенімді болыңыз, оның ойын ойнаңыз»	Психологтің кеңесі: Ойын құралдарын күтіп ұстау туралы ереженің жиі айтып тұру.	Балаларды ата-ана алып кетуі туралы ақпараттандыру. Ата-анамен сөйлесу, жетістіктерімен тәрбиені туралы айту.	Ата-аналармен ақпараттандыру. Балаларды қайтару.	Кеңес: «Бала мен қонақ» Адамгершілікке бала мінезінің айтылуы, қонақтарға дайындалу жоғы туралы айту.

Бекітемін: Директор: Жолдасбекова

Тәрбиелеу – білім процесінің циклограммасы

Мектепалды даярлық топ

Жоспарлаған күндер кезеңі 2024 -2025 жыл 30 – 04 қазан

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы ұйыту,өмірлік тәжірибені қалыптастыру,бақылау. **Біртұтас тәрбие : Ұлттық мұра құндылығы :** Тәуелсіздік және отаншылдық – «Менің Отаным »	Сәлем менің Отаным ,туған жерім ! Отан деген –атамекен Отан деген – туған жер Отан – ана Отан үлкен Қазақстан туған ел ! **БТКБ** : Ұлттық мұдде : Рухани – адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу : Отанға ,өз халқына ,оның тарихы мен мәдениетіне деген сүйіспеншілікті қалыптастыру	Балалар ,шаттық шеңберіне жиналайық .Шеңберге тұрайық ,достарымызбен қол ұстасайық! Барлығымыз жақсы көңіл күйде бір рбірімізге тілегімізді айтайық **БТКБ** : Ар – ұят құндылығы :	«Күлкінді шеңберге тұрғыз» Менің көңіл – күйім көтерінкі ,күлкімді саған жеткізгім келеді шеңберге	Менің досым Қайырлы таң ! Барлық балалар жиналды шеңбер . Мен сенің досымын ,сен менің досымсың . Қолымызды мықтап ұстайық . **«Қауіпсіздік сабағы»** Отбасы мүшелеріне деген сүйіспеншілігін арттыру,өзін отбасы мүшесі екенін сезіну. «Қауіпсіздік сабағы»-жол қозғалысы ережелерін,өмір қауіпсіздігі негіздерін зерделеу,білім алушылардың жеке қауіпсіздігін,қауіпсіз мінез-құлқын және т.б. сақтауы туралы 10 минут ақпарат беру немесе әңгіме өткізу (апта сайын) 1.Көшеде ойнап жүргенде қауіпті жерлерді және көліктің астына түсіп қалмайтын жағдайларды түсіндіріңіз. 2 «.Бөгде адамдармен сөйлеспе,олар адамдар көп шоғырланған жерге қарай кетіп қал!»	Сәлем айтайық Сигнал бойынша балалар бөлмеде реттеіз қозғалады және кез келген адаммен амандасады . **БТКБ; Ар-ұят құндылығы;** Үлкенге құрмет,кішіге ізет көрсету
Ата –аналармен негізделесу ,кеңес беру «Өнегелі 15 минут»	Түнде баланызбен жеке сөйлесуге уақыт бөліңіз .	Бала қиялын ,ақыл –ойын жетілдіретін қазақ ертегілері мен жұмбақ ,жаңылтпаштар үйретуді басты назарда ұстау	Баланың сосиалдық көкжиегін кеңейтіңіз ауладағы өзімен құрдас балалармен көбірек ойнау	Баланызды тыңдауды үйреніңіз Шыдамды болыңыз.	Баланы тәрбиелі де ,сауатты азамат етіп өсіргіміз келсе ,ең алдымен өзіміз кіршіксіз таза .

туралы күнделікті 15 минут жеке әңгімелесу **(күн сайын)** **Апта тақырыбы:** **Отбасы тәрбиесі-қоғам негізінің бастауы.**	адамгершілік бейнесі балаларды тәрбиелеудің негізгі кілті. «Қырын ұяда не көрсе, ұшқанда соны іледі»	кілтін қалыптасса, адамның бойына қалатын есті қасиет солай қалыптасады	өсіп, «Өкі көрсе өк жонар, шешіе көрсе зоп шішер» демекші, жаңы отбасында ұл бала тәрбиесінде әкенің, қыз бала тәрбиесінде шешенің орны ерекше	болмақты.	өнегелі отбасында дарытқан баланың болашағы жарқын, өмірі мәнді болмақ.
ЖАТТЫҒУ КЕШЕНІ	**«Босаңсу және қатаю»** Тік тұрып қолдарын ілгері көтеру,жұдырықтарын жұмулық алдының бұлшық еттерін қатайту. (5-бесік)Күшті болам деп ойлау керек.Сонан кейін денені босаңсытып,қолды төмен түсіру.Еркін қимылдар жасау.	**«Жаңу ат айдаушы»** Орындыққа отырып денені алға қарай еңкейтіп,басты төмен жібереміз.Қолымызды бос ұстаймыз,қолды жұмып,бұлшық етті босаңсытамыз.	**«Күн»** Балалар шеңберге тұрып,қолдарын күнге созамыз,сол шуағын адамның жүрегіне сыйлайды,балалар күн шуағын тіршілікке жолдайды.	**«Шар»** Шарды үрлеп жатырмын деп ойлап қолдарын иығына қойып шар ішкені кемиді.Қарын буылық етті қатаяды,ауыры көтермейді.Дем алады,дем шығарады.	**«Кебелек»** Табиғаттан қатарластырып қолдаулы сонын білектерін айқастырып,табиғат құшақтайды.Тізеден бүгілген аяқтан серпілді тербеліс жасайды.
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» – үйде кезінде бізің ата-аналарымыз бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру – асық, тоғызқұмалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күн сайын)**	**«Қыз қуу»** Мақсаты: Балаларды жылдамдыққа, епділікке баулу. Қ/к құралдар: қамшы, аттың макеті. Шарты: Ойынға қыз бен жігіт қатысады. Екеуі не атпен шауып келеді, Жігіт атпен қызды артынан қуады. Егер қызға жете алмаса, оған қыз жігітті ұйықтап, қамшымен қуады.	**«Ханталадай»** Мақсаты: Қазақтың ұлттық ойындарын дәріптеу арқылы балалардың интеллектуалдық, талғамдық, епділік, дәлдікке, ұстамдылыққа, байсалдылық қабілеттерін дамыту. Топта жұмыс істей білуін қалыптастыру, патриоттық сезімдерін және Отанға туған, өлкеге деген сүйіспеншілігін ояту.	**«Түйе-түйе»** Барысы: Ойыншылар екі топқа бөлінеді. 1-топтың адамдары — адамдары — бірі бөлек де, қалғандары боталар. 2-топтың ойыншылары ойын жүргізушісінің әмірімен жан-жаққа бытырайды да, өзгенің боталарын бір-бірлеп ұрлайды. Барлық боталар алынған іркіт бозлап, қайғылы, зарлы ән мұңды ән шырқалды, saltrin, "қарақшы" топқа тап болады. Осы кезде ойыншылардың барлығы бір жерге жиналады. Боталын ұрлаған "қарақшылар" қалай қарсы алғандығына қарай іркіт өлеңге жала қолданады.	**«Тенге ілу»** Мақсаты:Бір - біріне деген сыйластығын, достық қарым қатынасын нығайту. Ұлттық ойын арқылы салт - дәстүрлерді сақтай білуге тәрбиелеу. Бір - біріне деген шынайы достықты сезіне білу дағдысын дамыту. к/к: аттар макеті Барысы: Ойынға қатысушылар тепе-теңдікті екі топқа бөлінеді.Әр қайсысы жеке-жеке шыбықтан ат мінеді.	**«Көкпар» ойыны** Мақсаты: Балаларды ұлттық ойын арқылы тәрбиелеу, адамгершілікке баулу. Бір - біріне деген сыйластығын, достық қарым қатынасын нығайту. Ұлттық ойын арқылы салт - дәстүрлерді сақтай білуге тәрбиелеу. Бір - біріне деген шынайы достықты сезіне білу дағдысын дамыту. Керекшіліктер : Ұлттық киімдер, аттар.
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	«Қаншықты не жатыр?» Мақсаты: Балалардың зат пен пішіндер арасындағы ұқсастықты ажыра білуге білімдерін бекіту.	«Формасы ұқсас заттарды таңу» Ойынның мақсаты: Түрлі заттарды формасына қарай ажырата білуге үйрету, Сөзбен атап айтуға жаттық тыру, сабақта алған білім –	«Кім тез табады?» ойыны Тапсырма: берілген суреттердің ішінен екіншісін таңып ал.	«Нені(не үшін) оны істеу керек?» дидактикалық ойыны Мақсаты:еңбекке қызығушылық қалыптастыру, бірлікте еңбек жағдайларын кеңейту.	«Аттар тұяқтарымен тарсылдатады» Мақсаты: Балалардың артикуляциялық аппаратын дамыту. Дыбыстық жаттығу жасау арқылы дыбыстарды анық айтуға жаттықтыру.

Сканировано с CamScanner

		лағдыларын тиімсіз.			
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық «Күй күмбірі» – конвертінен орының күйді пайдалану. сондай-ақ үзеңгі үзілісі кезінде күй тыңдау **(Күн сайын)**	Балалармен жыл мезгілі. туралы әңгімелесу. Үстел үсті ойыны: «Жылдың қай мезгілі екенін тап». Мақсаты : жыл мезгілінің ерекшеліктері мен өзгерістерін сурет арқылы ажырата білуге.	«Сиқырлы суреттер» Мақсаты: балалардың логикалық ойлау қабілетін. ес, зейін, қабылдау процестерін дамыту.	«Суреттегі қателестыр» Мақсаты: Талдау және біріктіру қабілетін, кеңістік арақатынастарының заңдылықтарын құру. үлгіні көшіру іскерлігін дамыту	«Кім не жейді?» Мақсаты: Логикалық ойлауды,сөйлеуді, танымды,байланыс құруы және түсіндіре білуді дамыту	«Жемістегі жина» Мақсаты: Қалыпты көлемдегі заттарды берілген үлгіге қарай көз мөлшермен анықтауды дамыту
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет Қауіпсіздікті ұнемі сақтау қажеттігін ескертіп отыру үшін жаттығу: Жолда жүру ережесі Жолда жүру өте күрделі нәрсе ! Жолда жүру ережесін әрбір оқушы білуі керек! Үйден шыққанда жолдың оң және сол жағына қарап жүру керек! Машина жүргенде тоқтап тұрып,оның кетуінен кейін жолдан өту керек!	**Математика негіздері** Заттарды пішінге ұқсас зат табу,жинақтау **"Дәл солай тап" ойыны** Балалардың алдында үш-төрт түрлі геометриялық фигуралар бейнеленген карточкалар жатыр. Тәрбиеші өз картасын көрсетеді (немесе карточкадағы фигураларды атайды, тізімдейді). Балалар сол пішінге ұқсас затын бірсуін табуы керек. **Дене шынықтыру** **Салауатты өмір салтын қалыптастыру.** Таныс қимылды ойындарды өз бетінше ұйымдастыруға мүмкіндік беру. - Еркін ойындар. : **«ТАПҚЫР»** **Ойын шарты:** Тегіс жерге дөңгелек сызып,радиусын тең жіп алынады. Жүргізуші дөңгелек ортасында тұрып тізе тұсына жіпті жай бірде тез айналдырып ойыншыларды ілін ауға тырысады. Қалған ойыншылар жіпке ілінбеуге тырысып секіреді. **Күнбі «КҮНІК»** **Ойын шарты:**	**Сауат ашу негіздері** **Сөзбен ойнаусына қызығушылыққа баулу** **"КАТЕНІ ТҮЗЕТ"** Мақсаты: Балаларды сөз бен сөйлемнің мағынасын түсінуге үйрету. Ойын барысы: Тәрбиеші сөйлемдерді оқиды. Оларда қателіктер жіберіледі, оларды балалар түзетуі керек. Ешкі жазға тамақ жиналы Дөп Армашмен ойнайды. Жол қолмен жүреді Сәрдар доппы әбиекпен сындырды. Және т.б. **Қоршаған ортамен таныстыру** Бала, отбасы, үйі. Өз өмірінде қажетті дағдыларды игеруге ынталандыру. Мен таныс оқиғаны Сендер кім туралы екенін айтып беріңдер? Менің әжем, ер әжем, Менің ата-әжелі әжем. Тірек болып жүр әжем. Бауырында балалар, Іні, әпке, ата бар. Ойыншықтар көп онда. Машина, ат,түйе бар. -Отбасы туралы. -Енді балалар, осы «отбасы» деген сөзге әрқайсыңыз	**Математика негіздері** Бүтін жиын мен оның әр бөлігі арасында байланыс орнату «Формасы ұқсас заттарды тап» Ойынның мақсаты: Түрлі заттарды формасына қарай ажырата білуге үйрету. Сөзбен атап айтуға жаттық тыру, сабақта алған білім – дағдыларын тиімсіз. Шарты,бүтін,бөлік заттарды ажыратуажинақтау керек. Күні: «Не жетпейді» Мақсаты: суреттің жарты бөлігін бүтінге айналдыруды ынталандыру. Шарты: Тақтаға суреттер ілінеді, балалар жетпеген жерлерін алдырып іледі. **Сөйлеуді дамыту** Сөздерді үстелдермен үйлестіру **«СӨЗДЕРДІ ТОЛЫКТЫР".** **Мақсаты.** Балалардың сөйлеу белсенділігін, ойлау жылдамдығын дамыту. **Ойын барысы.** Тәрбиеші сөйлемнің басын айтады.	**Сауат ашу негіздері** Сөздерге дыбыстық талдау жасау. Фотосуреттер көрестыру **«Менің ойыншықтарым»** Фотосуретте бейнеленген ойыншықтарды атап беру,ойыншықтар атауына дыбыстық талдау жасау. **"Ойыншықтар дүкенінде"** Мақсаты: Дүкенде өзін дұрыс ұстай білуге тәрбиелеу,диалогты сөйлеуді бекіту. **Көркем әдебиет** . Көркем шығармалар мен фольклорды, театр өлеміне баулу Дидактикалық ойын **«Шынжырға ертегілерді жинаймыз»** Мақсаты: Ауызекі сөйлеу және есте сақтау қабілетін дамыту. Шарты:Балаларға таныс ертегі үзінділері оқиды, балалар қандай ертегілер және неше ертегі жинады тізіп,ненің айтады.Кейіпкер кимылы көрсетіп, интонациясын келтіріп айту арқылы шеберлігін көрсету. Мысалы:"Ата мен әже өмір сүріпті, оларда шұбар тауық болыпты. Бір күні шұбар тауық	**Математика** Жиындарды бөліктерге бөлу **«Сиқырлы сөпіл ,ежау»** арқылы қарамай ақ екі топтағы заттарды салыстыруға үйрету (артық, кем, тең; таңу дағдыларын бекіту; салыстырулы беттестіру тәсілін қолдана білу. **«Сиқырлы қаптама»** Ойынның мақсаты: заттарды белгілі бір қасиеттері бойынша салыстыруға, топтастыруға, жиынын бөліктерге бөлуге баулу.. Шарты: заттарды не ойыншықтарды бөліктерге бөлу. **Қазақ тілі** Қазақ халқының тұрмыстық заттармен танысу **Қоржынды сандеймін»** Мақсаты: Қазақтың үй бұйымы – қоржынмен таныстыру, қоржын туралы білімдерін одан әрі жетілдіру. Эстетикалық талғамдарын дамыту. (жұптық жасау) **Музыка** таныс әндерді өз бетінше музыкалық сүйемелдеумен және сүйемелдеусіз орындау **«Достық неден басталады»** Шарты: мен сендерге достық туралы сөздер айтамын оған ұ

	Балалар бір-бірінің қолынан ұстап шеңберге тұрады. Жүргізуші балалардың арасымен кіріп шығып дейді: Желаяк кік шабады. Жолменен кік шабады. Бір,екі,үш,төрт,бес. Оны қалай ұстайсың? Оны қалай ұстайсың? Деңгелекті жауап қолдарын көбереді. Егер кік ұсталса,ойыншылар ауысады. **Сөзді ашу** Дыбыстарға байланысты ойын-тапсырмалар **«Менің отбасым»** **Мақсаты:** Отбасы мүшелерін танытыру. Сөйлеу арқылы тілін дамыту. Шарты: Сурет арқылы отбасы мүшелерін атайды және бастапқы дыбыстарының қандай дыбыс екенін ажырату керек. **«Жемістер»** Мақсаты:Бұл ойын шуақта отырып бірдей дыбысты табу және де оқуға қабілеттері дамиды,зейінді ,есте сақтауы, сөзбенен қатар ету арқылы ,тыңдай отырып дыбыстардың ерекшеліктерін оқиды. **Көркем әдебиет** Кітаптың безендірілуіне назар аудару **Сауық гимнастикасы** **"Кітаптар"** Әлемде көптеген кітаптар бар, Балалар оларды оқығанды өте жақсы көреді (Алақандарын "кітапқа" біріктіреді) Егер біз кітаптарды оқисақ, Онда біз көп білетін боламыз. ("Кітапты" ашып, жабыңыз) Теңіздер мен	елдің ең жақсы көрегін сызғыңды айтайық. Отбасы атты болсын, бір-бірінді реттеу керек.. «Отбасы» этапын құрастыру.Сурет сөзу. **Музыка** музыка сипатын қабылдау **«Бұл кай кезде болады?»** Шығармалардың эмоциялық мазмұнын, оларды сипаттап, көңіл күйін ажырату, әсерді реттерін ажырату. Музыканы мұқият тыңдап отырып есті білуге шығармаңы сонына дейін тыңдауға үйрету, жалғастыру. Әнің сөзін анық етіп, мәнін түсініп орындауға дағдыландыру. Ойынның кейіпкерлерін қимыл қозғалысын бере білуге талпындыру. **Ойын-жаттығу:** Мынау ойынның әлемі, Ойыншықтары әдемі, Таңдап алып біреуін, Бесіне алтын келеді, Сыйлап қадап бір жұлдыз, Жоғарғы бергім келеді, Жылатпаңдар бөпемді, Үлкенмін ғой себебі. **Құрастыру** Табиғи, қалдық материалдардан құрастыру. Табиғи материалдарды дұрыс пайдалануға үйрету, табиғи материалдарды таңдау, талдау жасау (бұтақтар, көпкен жапырақтар, шырша бүрлері, ағаш қабықтары, т.б.) артық бөліктерін алып тастап, белгілі бір бейнеге ұқсату жолдарын ойластырады.	ал тілек тілдеп шығуы үшін балалар оны жаңа сөздермен толықтыруы керек. Мысалы,: "Анам сағын алды...", ..., кітаптар, дәптерлер, көмпіңдер...", - деп жалғастырады балалар. **Қазақ тілі** Ауызекі сөйлеуде мақал-мәтелдерді қолдану **« Менің досымо** ойыны Шарты: доппы лақтырып, қағып алған баланың досының қандай жақсы қылықтары барын сұрау, мақал- мәтел, тақпақ сұрайды **« Сөйлемді аяқта»** Мақсаты: айтылған сөзді дұрыс тыңдап,жалғасын табуға үйрету. Шарты: Менің досым.....! сыпайы, қайырымды, ақылды, әдемі)Сөзді қорын дамыту, шапшаң ойлап сөйлеуге үйрету. **Дене шынықтыру** Жүру: қолдың бастапқы қалыптарын өзгерте отырып, әртүрлі көрмелер сөкіріістен аттап жүру. Кедергілердің арасымен өту арқылы "жылаңша" жүгіру. Жылаңша тұрғызғаннан еңбектеу Мақсаты: заттардың арасымен "жылаңаш " тұрғызғаннан еңбектеу, кедергілер арасынан еңбектеу; Ж/ө: «Жылаңаяқ» Шарты: Балалар саз әуенді еңкейіп,бір-бірінің артынан үстіне тұрады.	жұмыртқа берілді. Әже оны ойнап үстіне сұлысын деп қойыпты. Ал ата шалқанды тартуға кетіпті. Тартады, тартады, тартамайды". ("Шұбар тауық", "Бауырсақ", "Шалқан ") **Ертегіні үш сөзбен таныс ал:** 1) Қаныш, күйрық, сиыр. ("Мақтаулы бен чынық") 2) Ешкі, лақтарым, шырақтарым, қасқыр ("Қасқыр мен жеті лақ") **Қоршаған ортамен таныстыру** Заттар, олардың белгілерін анықтау және бейтаныс заттардың қолданылуын түсіну. **Дамытушы ойын.** "Мен өзіммен бірге жолға аламын". Мақсаты. Логикалық ойлауды дамыту. Ойын материалдары мен көрнекі құралдар: бір заттардың суреттері бар суреттер. Сипаттаңыз. Балаңызға ойынмен сауатқа барулы ұсынылыңыз. Бірақ сапарлық сәтті өтуі үшін оған мұқият дайындалу керек, кажет дәрежеде барлық жолау керек. Балаңа бір суретті алып, бұл заттың қалай пайдаланатынын сұраңыз. **Дене шынықтыру** Кедергілер арасымен, жіптерден аттап жүру. Жүгіру: шапшаң, жоғары, қатарымен бір-бірімен, екеуімен, үшеуімен тізені жоғары көтеріп жүгіру. Бір қадам сайын допты алдынан немесе артынан қолдан-қолға ауыстыра отырып орындық үстімен тепе-теңдікті сақтауды үйрету. Ж/ө: «Ырғып секіру»	немесе жоқ деп шапшаң жауап берісіңдер. **«Жақсы көрем атамды,жақсы көрем әжемді»** әнін үйрету.Сөйлемдерін анықтанып айтуға үйрету. **Сөйлеуді дамыту.** Фонематикалық есту қабілетін дамыту **«Сөйлемді аяқта!»** Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің басын оқиды,балалар аяқтау керек. -Менің ұлым- -Менің жасым- -Мен өскенде- -Мен Отаным- Т.б **Құр!ы: «Интервью»** Мақсаты:Байланыстырып сөйлеуді дамыту,диалогті сөйлеуге дағдыландыру,сұраққа толық жауап беруге баулу. Шарты: Тәжет тілшісі ретінде қолына микрофон алып «Менің қалам» тақырыбында сұхбат алады.Балаңы ортаға тарту керек.

Сканировано с CamScanner

	мұхиттар, Теңіздерден сілер туралы. Жануарлар туралы оқиғалы Және тарихи туралы білеміз Болашақ. Сәлеметсіздер ме балалар!! Менің атым «Біз ізгіміз» ! Мектепте ойындар ойнауды ұсынамын! Алдымен жылдық шешейік! Кебет,кебет,таттама, Аңдалып болса атпаңа! Ол не? **Мақал-мәтелдер** **(«Тілге байланысты бағыты бойынша)** **Бала тәрбиесі бесіктен.** Кар жауумен өседі, Бала еңбекпен өседі... Мейірімділікті шаңдан үйрен, Өзімшілдікті данадан үйрен.	Бала таңдауына қарай жасауға мүмкіндік беру.Қауіпсіздік ережесін сақтауды ескерту. **Қол жеңілдіруші:** «Сәлем жасау әдісі: қырық,кабатты кесемі,сауысқанмен шекіндеп тұздайық,,қырық,кабатты бесік,(қолымен көрсету	Берілген бөлмі бөлшектер көмегімен үстінен сыйғызу керек.Түрлі-түсті үйлесімді жасауы керек. **Жаңылтпаш:** «Жаңылтпаш» әдісі: Есікте ұстап қалмайқы жолды бөліп беру),мен ала алмадым-қолды ұстырып бағытқа бұрау.	Ұстырып бағытқа бір аяқпен секіру. Оқушылар алдыңғы бойына туралы. Жүгіруші шеңберлер ортасында туралы. Жүгіруші: «Бірмыт секіру» дегенде, оқушылар аяқтарын бір қатарымен секіріп, орындарын ауыстырады. Жүгіруші де бір аяқпен секіріп, оларының біреуінің орнына тұрып жүгіп тырысады	
Сауатты дайындық	Балаларымен сауатты жеке жеке ынтымақтастығын тұнсау, балаларымен жеке әңгімелесу.	Сауатты ойын қуаттарын дайындау.	Сауатты балаларды жақсы әрекеттер етуге ынталандыру.	Сауат кезінде дыбыстарынағы еңбек тәрбиесі арқылы еңбек сүйгіштікке баулу.	Табиғатқа деген қызығушылықтарын арттыру.
Сауат Қауіпсіздік ережелерін сақтай білуге тәрбиелеу. (сауат кезіндегі қауіпсіздіктері сақтау: қолды қалтау, қатты жүгірмеу, жұмысты дұрыс істеуге ынталандыру.т.б)	Сауатты ынтымақтастық тұнсау. Балаларымен жеке әңгіме жүргізу. Ауаның қасиеттері бақылау Мақсаты: — Ауаның қасиеттер туралы білімдерін кеңейту; — Сөздік қорларын молайту. - Қандай ауаның көзін түрлерін білесіңдер? («Желсіз жарысы, ортасыпыру, көр жыпайтын, су қобалы, мұнаның қатынаулары.) -Бұл нәрселер не үшін керек? (адамдарға көмектесу үшін.) -Ол болғанда неге «Желсіз жарысқа» шығарды? (дарын шеберлерге көмектесу үшін.) -Сиреневі қосулы нәрселерге ояқ жаттығулар жоқ бергуге тиіс пе? (иә) -Неге? (Олар адамдарға	Күздің белгілерін бақылау Мақсаты: — Жыл мезгілдерінің өзгеруі туралы түсініктерін молайту; Күздің алғашқы белгілері туралы түсініктерін кеңейтіп, Күздің қандай белгілерін білесіңдер? Күзде ауа-райы қалай өзгереді? Күзде өсімдіктер қандай өзгеріске ұшырайды? Ойын: «Ұлкен-кішіні» Шарты: Кошбасшы шығып ұлкен деңгейі туралы,кішіі дегенде отырады.Кітеджекен бала ойынды шығады. Еңбек әрекеті: Жапырақтар жинау. Қимылды ойын: Дөңгі күзгі жеті Ойын шартын Тәрбиеші	Жыл мезгілінің өзгеруін бақылау Мақсаты: — Табиғат өзгерістері туралы түсініктерін кеңейту (қыстау, суық соғу, күннің қысқаруы, түннің ұзаруы) — Күн туралы білімдерін тиянақтау (күн шығы, бірақ жылытпайды). Жұмыс жүйесі: Табиғат жайлы әңгімелеуге Мақсаты: Балалардың қызығушылығын,тілі бойынша дамыту. -табиғат дегенді қалай түсінесіңдер? –табиғат жер,ауа,су,орман,өсімдік, т.т. Ерікті ойындар: Бала	Желді бақылау . Мақсаты: желдің күшін анықтауды үйрету(жалпостыру. — өзі табиғат туралы білімдерін кеңейту. Жұмыс: Жел қайдан пайда болады? (жерден қызған ауа жоғары көтеріледі, ал суық ауа төмен түседі. Ауаның осындай қозғалысынан жел пайда болады.) Күшіне қарай желдің қандай түрлері болады?(күшті және әлсіз) Күшті желдер қалай атталады? (ақуал, құйын.) Бұлтқа жел бар ма? Ол күші бойынша қандай? Қимыл-қозғалыс ойыны: «Мұнық пен торғайлар»	Сауатты ынтымақтастық тұнсау, Балаларымен жеке әңгімелесу: Ұшып кеткен құстарды бақылау Мақсаты: ұшып кеткен құстар туралы түсініктерін жетілдіру: Құстарға деген танымдық қызығушылығын арттыру, Балаларымен әңгімелесу, сұрақтар: Күз келгенде құстар тіршілігі қалай өзгереді? (құстар жылы қаралы, күн суытқан, құстар ұшып кетуге дайындалады, балаларды ерте жылы жатқызыпрады) Ерікті ойын: «Ұлкенді кішкентай тоғайлар» Шарты: Педагогтың көмегімен балалар «торғайлар» 3-4 топқа бөлінін, ұяларына ішіне отырады, (шұңқырдан мерзім уақытын

Сканировано с CamScanner

	комекші лежіндегі) Еңбек әрекеті кезінде жұмысшылар киімдерінің ақ түсті екенін ескерту.	топты әрісте шығарыңыз, балалар күнді жетіп келеді	тыңдаушылар.	(4 рет) «Торғайлар» қимылды ойынын ойнатамын балалардың киімдерінің түймесінде отырады. Балалар торғайларды қимылды ән- шашырап кетеді	жылдың үшінші шілдесі шешесі.кері Тәрбиешінің белгісі болмаса: «Торғайлар» қозғалыс үшін, қорғауды басып өтіп. жаңа жолы шашырап кетті, Теңіреп-- дауысы жетеді Сигнал бойынша «Құстар, ұшыңдар!
Сәруешпен ойнау	Тоқпақ құбылыстары жайлы білімдерін тиімділігін.көргендерін жүйелеуге шақыру	«Шаттық сәттілік» Сәруешпен жолдасын жорғын заттарын жерге бетіне түсіруге көмектесу	Қиындық оянды топта жалғастыру мақсатында екіге бөлінеміз бөлінеміз.	Кілт бұрышында ертегі оқу,шығарма жолдін жайлы.	«Жұлдыз қауырсынды кімге бересің?» Шарты-тәрбиеші жұлдыз қауырсынын ұстайды.кімге берсе сол баға ие болады.
«Үлкенді тұтынуы» – сусын. тамақты. энергияны тұтыну бойынша күнделікті тобыңа рефлексия ұялы карусель қалыптастыру (жүз сайын) Топта, үйде үлкенге үйрету. «Үлкенді тұтынуы» фотобаннаны көрсету.	Етерат жарық болмаса...» (баланың ойын тыңдау)	Жұмаңдаған болмаса ағын тұрған суды дер кезінде жабыңыз!	Қимет емес кезде жарықты көсемдік!	«Суда суды бер» (мақалды түсіндіру)	Тамақ қалдығын жерге төгпе!
Балалармен жеке жұмыс (жеке даму картасы бойынша)	Балалардың аты.....қалаулы дұрыс қолдануға үйрету. (қолды жууға үйрету)	.....сөздерді сөйлемдерге білуге үйрету.	.....тілмен бірге ойнауға ынтасын арттыру.	.....тақпақ айтқызу әрқалы дыбыстарды анық айтуға көмектесу..	.....сурет ұқсатты. тілін дамыту жаттығуларын ұйымдастыру.
Балалармен үйге сөйлесу	Жылы киіндіруге кеңес	Күн тәртібін сақтау,қоректенуге дауыс кеңес беру.	Оқу құралдарының түгел болуы сақталады.	Ата жанашырларға телефонмен хабарлауға кеңес беру.	Демалыс күндерінде балаларға көбірек уақыт өткізуге кеңес беру.

Бекітемін: С.Жандосова

Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы

Мектепалды даярлық топ
Жасы: 5 жастағы балалар, топ: 2024-2025 жыл 07-11 -қазан

ҚАЗАН-ТӘУЕЛСІЗДІК ЖӘНЕ ОТАНШЫЛДЫҚ АЙЫ

Апта дәйексөзі: Туған жердей жер болмас, туған елдей ел болмас!

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау. Ойын арқылы оқыту, өмірлік маңызды қалыптастыру, бақылау. **Біртұтас тәрбие:** **Ұлттық мұраға құрметпен қарау:** тәуелсіздік және отаншылдық **«Менің Отаным – Қазақстан»** Мақсаты: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу; оқу аптасының басында бірінші ұйымдастырылған іс-әрекетте білім алушылар Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау. **(апта сайын, дүйсенбіде)** **Гимн орындау.**	Бір-біріне **сәлемдесуді шеңбер бойымен айтайық.** Міне, біз сұлулар, тәжан ел-Қазақстанда тұрамыз. Барлық балалар **жиналды шеңберге.** Мен сенің досыңмын— сен менің досымсың! Қол ұстасып амандасайық Ал бір-бірімізге күлейік. Сәлем, алтын күн! Сәлем, аспан көк! Сәлем, туған жер!! Сәлеметсіз бе анай! Біз керемет Қаныкөлмен деген қалада тұрамыз- Баршаңызға **сәлем!** **БТҚБ: Ұлттық мұра:** Рухани-адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу: отанға, өз халқына, оның тарихы мен мәдениетіне деген сүйіспеншілікті қалыптастыру;	**Ойын "*Сұхбат*"** Қатысушылар отырады **жарты шеңберде,** жүргізушінің микрофоны бар. Амандасады да, микрофонды оң жақтағы серіктесіне береді. Ол қойылған сұраққа жауап бере отырып, оны келесі ойыншыға беруі керек. Мысалға: - Көңіл-күйің қандай? - Жақсы. -Бүгін кімді көргеніне қуаныштысың? -Бүгін кіммен келдің ? т.б **(диалогты дамыту)**	**Сәлем,** оң қол (оң қолымызды алға созамыз) сәлем, сол қол, (сол қолымызды алға созамыз) сәлем досым (оң жақтағы көршіңе оң қолыңды бер, сәлем досым (сол жақтағы көршіңе сол қолыңды бер) сәлем, сәлем, тату **шеңбер** (қол ұстасып бәріміз бірге) біз қол ұстасып тұрамыз, біз кішкентай бола аламыз (отыру) біз үлкен бола аламыз бір (аяқтың ұшымен өсу) бірақ екеуіміз жалғыз болмайды (ортада қосылады)	**Сәлем досым!** (қол алысып амандасады) Қалайсың? (бір-бірінің арқасынан қағып) Сен қайда болдың? (бір-бірін құлағынан қағып) Мен сағындым! (қолдарын кеудеге жүрек түсында бүгу) Сен келдің! (қолдарын бір жаққа жайып) Жарайды! (құшақтасып) БТҚБ: достарына деген сүйіспеншілікті арттыру. **«Қауіпсіздік сабағы»** **(апта сайын)** **«Өртті сөндіру»** Мақсаты: Икемділіктерін дамытып, кеңістікті бағдарлай білуге үйретіп, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойын барысы: Белгілі бір ара қашықтықта балалар сапқа тұрады Шелекке су толтырады Су толтырылған шелекті бір-біріне береді Өрттерді сөндіреді Өшіріп су құйған бала бөгеттерден өтіп саптың басына барып тұрады.	**"Ұлы атыңды сүйіспеншілікпен ата"** Бүгін сондай керемет күн, менің көңіл-күйім өте жақсы. Сізде де сондай тәжайып болуы үшін әрқайсысымызға өз есімімізді сүйіспеншілікпен атайық. Мысалы: мен – Сәуленің! Мен бақытты баламын, себебі менің атам бар, әжем бар, анам бар әкем бар!! **БТҚБ: отбасына деген мейірімділік, сыйластық, сүйіспеншілік.**
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру **«Өнегелі 15 минут»** – ата-аналардың баласымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут	**Психикалық баланың дамуы** 5 жастағы балада әр түрлі психикалық процестер тез дамиды: есте сақтау, зейін, қабылдау және т.б. Маңызды ерекшелігі - оларды саналы,	**Ойынның ролі** Ойын әрекеті бала үшін әлі де негізгі болып қала береді, бірақ ол ерте жастан бастап айтарлықтай күрделене түседі. . Такырыптық рөлдік ойындар пайда болады. 5	**Шығармашылық қабілеттер** . Бала сюжетті модельдеуді ұнатады. 5 жастағы балалардың жас ерекшеліктері бұл кезеңде мектеп жасына	**Сөйлеуді дамыту** Мектепке дейінгі орта кезеңде сөйлеу қабілеттері белсенді түрде дамиды. Дыбыстың айтылуы сәуір жақсарады, сөздік қоры белсенді түрде өсіп, шамамен екі мың сөзге	**Тәрбие** Осы жастағы балаларды тәрбиелеу туралы өз қозғағанда, осы кезеңде мінездің айтарлықтай өзгеретінін есте ұстаған жөн. бала бұрынғыға қарағанда әлдеқайда

жеке әңгімелесу. **(күн сайын)** **Ата тақырыбы: «Баланың дамуы» Мамандардан ата-анаға кеңес.**	ерікті іс-әрекетке бастау: ерік-жігер қасиеттері дамиды. Қазіргі кезде балаға тән ойлау түрі бейнелі болып табылады,яғни балалардың іс-әрекеттері практикалық тәжірибелік сипатта болады. **Яғни, балаларға белсенді, қозғалмалы іс-әрекетке мүмкіндіктер беріңіз.**	жасаған ойындарын жас ерекшеліктері сонда: олар өз жасаған құрылыстарымен қарым-қатынас жасауға бейім. Қыздар отбасылық және тұрмыстық тақырыптарға көбірек жақсы көреді (қыздары мен аналары, дүкен). Ұлдар матростарда, әскерлерде ойнағанды жақсы көреді. **Жұмбақтар, мозайка, лего,т.т көбірек ұсынылуы**	зейінді бойының ұсақ моторикаға мөнгергендігін көрсетеді, бұл егжей-тегжейлі сурет салуға және бұйымдарға көбірек қызығушылық болуға мүмкіндік береді. Сурет салу шығармашылық өзін-өзі көрсету құралдарының бірінде айналуда. Яғни **бұл жаста балаларға жынысына сәйкес ойындар ұсыну қажет.**	жетеді. 5 жасағы балалардың сөйлеу жақ ерекшеліктері өз ойларын шақырақ жеткізуге және құрдастарымен толыққанды қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді. Бала қазірдің өзінде белгілі бір затты сипаттай алады, эмоциясын сипаттай алады, шағын көркем мәтінді қайталай алады. **Егер балада дыбыстын айтылуында проблемалар туындаса, логопедпен кеңесіңіз**	мойынсұнғыш және икемді болып бастайды. Дәл осы кезде балаларға ата-аналарымен толыққанды қарым-қатынас қажет. Бала бәрін ғұлқа тәрізді сіңіреді. Ата-аналар көптеген сұрақтарды мұқият тыңдап, оларға жауап беруі керек, өйткені отбасында балалар қоршаған әлем және ондағы өз орны туралы алғашқы білімдерін алады. Дәл қазір адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру, **баланың бойындағы мейірімділікті дамыту қажет, сыпайылық, жауаптылық, жауапкершілік, еңбекке деген сүйіспеншілік.**
ЖАТТЫҒУ КЕШЕҢІ	**"Дененің тұрақты қалпын сақтау".** 1 – оң қолды бүйірге. 2 – сол қолды бүйірге. 3 – оң қол төмен 4 – сол қол төмен. Қарқынды өзгерту арқылы 7 рет қайталаңыз. Жеке нұсқаулар мен көмек.	**Бүгін біз ұшқыштармыз.** Тенестіру. Дене қалпын тексеру. Жаяу жүру қалыпты (20 секунд). Кең адыммен жүру (20 секунд). Жартылай еңкейіп жүру (20 сек). Оң және сол қолды кезек-кезек серпеп секірумен жүгіру (30 сек). Жаяу жүру қалыпты (20 секунд). Үш бағанға қайта құру.	**Шеңбер бойымен** отыру, қол ұстасып, аяқты түзу бірктіру, қолдар жоғары, оларға қараңыз. қолдарыңызды төмен түсіріп, оларды мүмкіндігінше артқа жылжытыңыз. 7 рет қайталаңыз. Қарқынды қалыпты. Жеке нұсқаулар.	**Шеңбер бойымен** отыру, қол ұстасып, аяқты түзу бірктіру, шалқасынан жату. 7 рет қайталаңыз. Қарқынды қалыпты. Балаларға арналған нұсқаулар: "Жаттығуды орындау кезінде қолды, аяқты еденнен көтермеу керек".	**"Қуанайық" жаттығуы** Бастапқы ұстаным: тұру, аяқтар бірге, қолдар артта. 1 – аяқтар белек, қолдар бүйірде. 2 – бастапқы қалыпқа оралу. Орнында жүрумен кезектесіп 10 секіруді 4 рет қайталаңыз. Балаларға арналған нұсқаулар: "Биікке және жиіл секір".
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» - үйлік кезінде білім алушылардың бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру – асық тоғалқумалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күн сайын)**	**«Омпы»** Асықты мұрнынан немесе жамбасынан тұрғызуды «Омпы» дейді. Омпы ойынына 2-10 балаға дейін қатыса берулеріне болады. Ара қашықтығы 10-20 адым (қалауларын бойынша) жерге екі комбе сызыңдар. Әр қайсысқ комбенің тең ортасына белгіленген сызық бойындағы конге екі асықтан тігіңдер. Ортасына бір асықты омпысынан тұрғызыңдар. Комбелегі сызық бойына кезекке тұрып,	**«Атбақыл» (Көтеріспек)** Ойынға екі бала қатысады. Біреуін сақалды өріп, екіншін сол сақалы ұстындар. Егер сақалы тартысқандар, аткан бала сол жерден сақасы жатқан жерге дейін екінші баланы көтеріп апарады. Бірінші сақалды бірін ұстап, екеуін алдыға қарай жылжи беріңд	**«Оқтау тартыс»** Бұл ойынды ойнау үшін де ортаға екі бала шығады. Алдымен жерге сызық сызыңдар және сол сызықтың екі жағына тұрыңдар. Енді оқтаудың екі ұшынан ұстап тартыңдар. Қайсысын сызықтан өтсе, жеңілесін. Ал, күшін басым болып тартып алғаның жеңіске жетесің.	**«Түйілген орамал»** Алдымен кез- келген орамалды түйіп- түйіп лоқ тәрізес етіп алыңдар. Бір бала ортада тұрады, қалғандарың оны қоршап тұрасыңдар. Сыртта тұрған біреуінің қолында түйілген орамал болады.Берілген белгіден кейін ортада тұрған бала осы орамалды сеңсердің қолдарынан алып қолға әрекеттенеді. Ал, сендер бір-біріне лақтырып, қашып, ортадағы балаға түйілген орамалды бермеуге	**«Төрт асық»** Бұл ойынды балаларға жас кезінде үйретеді. Төрт-бес жасар балалардың ойнауына жақсы. Ойын мақсаты белгілі: бала бір асықта төрт түрлі пішім бар екенін және әр пішімнің әр қыры бар екенін зерделеп тез түйеді. Ойынға қосылған балалардың әрқайсысы бір асықтан иіреді. Кімнің асығы алаңы түседі, сол бала ойынды бастайды. Қолға алған төрт асықты ақырын шашып жібереді. Сонда төрт асық төрт түрлі болып түсе. ойынға қатысып отырған

	атын түсірулерін керек.			ғаламен орнын алмастырады	жалғастырады.
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	**"Сиқырлы таяқша"** Мұғалім қолында "сиқырлы таяқшаны" ұстайды және балаларды шақырады: - Бір, екі, үш, төрт, бес, Мен барлығын ойнауға шақырамын. Кім тезірек жақындаса, қолмен тезірек табады. Барлығына айтып, көрсетіп, түсіндіріп, жолын көрсетеді Әрі қарай не ойнауға болады және кім бастайды ... Балалар жақындап, "сиқырлы таяқшаны" қолдарына алып, сол сөздермен қалған балаларды барлығы ойнағысы келгенше ойынға шақырады.	**"Фотосессия"** Жүргізуші бала – "фотограф". Өзінің қалауы мен қиялына сәйкес ол "фотосуретке" бірнеше қатысушыны (немесе балалардың бүкіл тобын) таңдайды, белгілі бір мүмкіндік бейнелеуді сұрайды. Бет жағында (қуаныш, таңданыс, ренішті, дәзді) және т.б.). Содан кейін ол фотографтың іс-әрекетіне сәйкес, қатысушылардың қалпы мен орналасуын өзгерте отырып, "фото-сессия" өткізеді. Бірнеше "суреттерден" кейін фотограф рөліне жаңа жүргізуші таңдалады.	**"Аналар-қыздар"** Қыз – ана, жұмыскерлер – қыздар. оған тек бір бала қатысады. Ойын жақын адамдарына қамқорлық жасау, олардың іс-әрекеттері үшін жауап беру, ең бастысы тәуелсіз болу қабілеттерін дамытады. Қызметкерлер ең ойнай отырып, қыз анасының, әпкесінің, әжесінің, үлкен әпкесінің немесе өзіне ұнайтын туыстарының біреуінің іс-әрекеттері мен сөздерін көшіруге тырысады. Іс-әрекет орнына байланысты ойын көңіл-күйі, дауысы, шаш үлгісі өзгереді. Бұл жағдайда балаға толық еркіндік беру қажет.	**"Көңілді пойыз"** Балалар өздерін теміржолшылар ретінде елестетуі керек. Пойыз орындықтардан, орындықтардан, үлкен жәшіктерден құрастырылады. Басты кейіпкерлер: жүргізуші, кондукторлар, жолаушылар, жол-патрульші, вагон-мейрамханаваны асап. "Машинист" пойызды басқарады және станциялардың аттарын жариялайды. "Кондукторлар" билеттердің бар-жоғын тексереді. "жолаушыларды" отырғызады, шай таратады. "Жол патрулы" тәртіпті қадағалайды. Жолдағы әр баға қандай да бір құлкілі әңгіме айтады немесе ән айтады.	**"Хайуанаттар бағы"** Мұғалім балаларға хайуанаттар бағының қалаға келгенін хабарлайды және сол жерге баруды ұсынады.Балалар билеттерді кассадан сатып алып, хайуанаттар бағына барады. Онда олар жануарларды қарастырады, олардың қайда тұратындығы, немен қоректенетіні туралы әңгімелейді. Ойын барысында балалардың назарын жануарларға қалай қарау керек, оларға қалай қарау керек.
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық **«Күй күмбірі»** – көңілдеудің орнына күйді пайдалану, сондай-ақ үлкен үзіліс кезінде күй тыңдау **(Күн сайын)**	**"Кітапханада"** Балалардың өздері 2-3 кітапханашыны таңдайды, олардың әрқайсысында бірнеше кітап бар. Қалған балалар бірнеше топқа бөлінеді. Әр топқа бір кітапханашы қызмет көрсетеді. Онда көптеген кітаптар көрсетіледі, ал ұнаған кітапты алу үшін бала оның атын көкі немесе онда жазылғандар туралы қысқаша айтып беруі керек. Бала алып жатқан кітаптан өлең айтуға болады. Ойын барысында кітап таңдауда қиналған	**"Кафеде"** Біліпшбек балаларға қонаққа келеді. Ол барлық балалармен танысты, басқа ойыншықтармен достасты. Біліпшбек жаңа достарын балмұздақпен сыйлау үшін кафеге кіргізуге шешім қабылдады. Барлығы кафеге барады. Онда оларға даяшылар қызмет көрсетеді. Балалар дұрыс тапсырыс беруді үйренеді, қызметтері үшін алғыс айтады. **Сынапы болу, алғыс айту-**	**Жаңа санамақ** Бір- таңертең түр . Екі- шынытып бекі. Үш- тазала тіс. Төрт- сабынмен жу бет. Бес- сүртін тез Алты – үйді жина жалты. Жеті- киін енді. Сегіз- асыңды жеп, іш. Тоғыз- ыдысты жу тегіс. Он- сабақ оқы. Осыдан соң, бұл санамақ жаңа Күнде өстіп сана.	**"ТЖМ құтқаруға"** балаларды ойнауға және ойын залы ТЖМ-нің орталық пункті деп елестетуге шақырады. Мұнда кез-келген жазатайым оқиға кезінде барлығына көмектесуге дайын өте батыл, мықты адамдар жұмыс істейді. Мұнда Диспетчер отырады (балалар оның ала таңдайды) және түргіншілерден көмек сұрайтын көңіралуларды қабылдайды. Біреуде өрт болды, бір жерде есік немесе құлып сынып, адамдар үйлерінде кіре алмай қалды. Біреу бійке	**Санамақ-жұмбақ** Бәрі нешеу Далада тұр екі ешкі, Түйе, түйе маң басқан, Қорада тұр екі ешкі. Төрт аяғын тең басқан. Болады бары неше ешкі. (4) Шұнақ құлақ бес ешкі, Қос қозылы, екі қой Бәрі нешеу айта гөй? (10)

	болып табылады.	жинақына түйені пайдаланған	кішкентай т.б	түсіну.	ТҮ-ТҮ-ТҮ-КҮ. АК-АК-АК-
	«Кітаппен жарқын әлемге» Бірлестік тәрбие.			корқо-а.Балалар рөлді бөліп алады.. Іс-әрекеттер әртүрлі жағдайларды жеңеді. Ойын соңында өздер алған әсерлерімен бөліседі. **Қауіпсіздік сағаты. Бірлестік тәрбие**	
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет **Қауіпсіздікті үнемі сақтау кажеттігін еске салу, оны ұстану үшін жағдаяттар!** **Жолда жүру ережесі** Жолда жүру ете қауіпті әрекет ! Жолда жүру ережесін әрбір сауаты білуі керек! Үйден шыққанда жолдың сол және оң жағына қарап жүру керек! Машина жүріп келе жатқан тұрағынан кеткеннен кейін жолдан өту керек!	**Математика негіздері** Көпсөздік алғашқы 6, 7, 8, 9, 10 сандарының шағын болуын, 6 дан 9 дейінгі шеңберлер таңдастыруды жалғастыру. **"Сала - кәтелесе!" ойыны.** Бұл ойын арқылы біз тәрбиені мектеп натурал қатарлардың сандарынан кейін тура және кері санау жаттығуларын жасаймыз. Ойында заттар қолданылады. Балалар жарты шеңберге орналасады. Ойын басталар алдында жүргізуші қандай ретпен (тура немесе кері) белгіленген жеңіседі санау. Жүргізуші мен оймаушыларды бірінші лаптырмыз. Іске кірісу алаңы. Сол. доңты кім ұстап алды, әрі қарай санауды жалғастырады. Ойын мына жерде өткізілуі керек жылдам қарқынмен және тапсырмалар бірінше рет қайталанады, бұл мүмкіндік береді оған көбірек балалар қалай қатыса алады. **Дене шынықтыру** Сөйлеу: бір орында тұрып, алға қарай 3–4 метр қашықтыққа жүгіру арқылы секіру. Екінші қимылды ойынмен. **«Қоянды мен қасқыр»** Балалардың сөзінің бойынша қимылдар жасау, жүгіру, екі аяқпен секіру қабілеттерін дамыту. **Сипаттама:**	**Сауат ашу негіздері** Бунақтарды сөздер құрастыруға (дыбысша) үйрету. «Жоғалған буын» дидактикалық ойыны Шарты: педагог бір буынды айтады, балалар жалғастырып, жеңісті буынды табады. Бір буынмен бірнеше сөз құрасы болады. те -(пеш), те -(рек), те -(мір), те - (сік), те -(тіх), ор -(та), ор - (мас), ор -(ақ). ор -(мек), ор - (вен), ор -(ле), ор -(мен-ші) «Буынды көп дидактикалық ойыны – Балалар шеңберге тұрайық. Мен буынды айтып, бір балаға лотты лактырамын, бала доңты ұстап алып, буынды қосып, сөзді жалғастырады. Мысалы:(ас+пан, кі+тап, ба+лық, ба+ла). Ойынды ойнатуға болады. **Қоршаған ортамен таныстыру** Арнайы көлік құралдарының түрлері Бір сөздерінен көліктер туралы айтамыз. Көліктердің мынадай түрлері болады екені: жүк машинасы, жолаушылар тасымалдайтын көліктер және ауыл шаруашылығын көліктер, суда жүретін көліктер де бар екені .Сондай-ақ арнайы көліктер:Өрт болған кезде 101-өрт сөндіруші көлігі, 103-егер адам ауырса жедел жәрдем, арнайы газ көлігі-104, полиция-102. көліктерінде бар екені . Балалар сөздер білмейтіндіктен ертеде әлемнің кезік болмаған, біздің ата-	**Математика негіздері** 10 көлемінгі сандарды салыстыру. **«Кімге канша?»** Мақсаты: реттік санауды бекіту, қимылдарды санау. Ойын барысы: 1,2,3 кезінде ешқандай секірілмейді, тоңазытатын. Қоян келді секіріп 3,4,5 1,2,3 **«Сандарды тап»** Мақсаты: сандар туралы алған білімдерін бекіту. Ойынның құрал-жабдықтары: сірінкенің қораларына жазылған 1 ден 10 ға дейінгі сандар реті. Ойын барысы: Балалар сандарды өсу ретімен орналастырады. Мүмкін қарап шығып жеңіс түрін сонда атайды) **Сөйлеуді дамыту** Синонимдер мен антонимдерді қолдану **«Керісінше айт»** (жылдам-баяу) Мақсаты: Балаларды қарсы мағынадағы сөздерді таңдап айтуға үйрету, ойлау қабілеттерін шыңдау. Ойынның құрал-жабдықтары: суреттер Ойын барысы: балалардың бір сөз айтылады. балалар сол сөздің мағынасына қарама-қарсы сөзді айтады. Ұзын-қысқа,	**Сауат ашу негіздері** **Сөйлеу: Сөйлемді нұсқаша талдау** **«Кім шапшаң сөйлем құрайды?»** дидактикалық ойыны Педагог суреттері көрсетеді (кобелек, көлік, тарақ, кітап, қоян т.б.). Балалар суретке байланысты 2–3 сөзден тұратын сөйлем құрайды. **«Сөйлемді толықтыр»** дидактикалық ойыны Ойын шарты: Балалар педагогтің бастаған сөйлемін өз ойларымен жалғастыру керек. Бәрін жасап көрсін (ол кім?) – (мысық). Тышқанның жауы – (мысық). Әжем ірімші – (үрмек). Шәуілдеп ұрды – (күшік). Ең қуы – (түлкі). **Көркем әдебиет** Шығарма мазмұнын сюжеттің бірізділігін сақтау **«Бұл қай ертегі кейіпкері»** Мақсаты: Таныс ертегі және әңгіме кейіпкерлерін таныту, оларды қимыл-қозғалыстарын айтып беруге үйрету.Бірізділікпен баяндау. Шарты: Қоржынға балаларға таныс ертегілер кейіпкерлеріне ұқсас ойыншықтары салынады. Тәрбиешінің ұсынысымен бір бала шығып қоржын ішінен бір ойыншықты алып: бұл қандай жануар? Қандай ертегіде кездеседі? Ол не істейді? Ол қандай? Мысалы: Қоян ойыншығын алып: Мынау қоян. Қоян ақ, Түлкімен қоян ертегісінде кездеседі. **Қоршаған ортамен таныстыру**	**Математика** **Шама. Заттардың ұзындығын, биіктігін, ені мен жуандығын салыстыру.** **«Не ұзынырақ, қысқа, жуаныраақ, жіңішкерек?»** Мақсаты: заттардың кеңістік салыстыру. Ойынның құрал-жабдықтары: Әртүрлі пішінді, көлемді, түсті заттар. Ойын барысы: Балалар заттарды кему ретімен орналастырады. Түстері бірдей, көлемдері, ұзындықтары әртүрлі заттарды топтастырады. **«Кімнің бойы биіктеу екенін айт»** Мақсаты: бөлік-алаңа түсінігін бекіту, салыстыру. Ойынның құрал-жабдықтары: суреттер. Ойынның барысы: Балалар суреттегі заттарды салыстырады. **Қазақ тілі** Фонематикалық сезімді дамыту **Жұмбақ шешу** «Балалар мен сендерге жұмбақ жасырғым келіп тұр,тыңдайсыңдар ма? 1.Тап-таза тамақты, астарлап мамыр 2.Кірпішпен сарай, үй салады, ол адам кім болады? 3.. Астында жүйрігі, қолына құрығы 4. Қалақтайды, бірақ ұшпайды 5. Қолында қайшы тарағы, тәртіпке шашты салады 6.Аспанға ол самғайды, Гарышкерлер ұшырайды. Болмаса егер ол кісі Білмес сұрақ ешқашан Аспандағы мен-жайды. **Дыбыстық жаттығулармен**

[illegible] бөлшектерінен [illegible] бөлшектерінен [illegible] бөлшектерінен [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] бөлшек тапшырмаларды, қойларды бейнелейді. Бір жағында қоңыздар өздеріне арналған жерлерді қоңыстармен, қыршық таспармен белгілейді. олардан шешбердер немесе шаршылар салынады. Ойынның басында қоңыздар өз орындарында тұрады. Қасқыр сайын алаңының қарама- қарсы шетінде - сайда орналасқан. Тәрбиеші: "Қоңыздар шөбінділікте жасыл секіреді, секіреді, секіреді, секіреді. "Қасқыр" сөзін айтады, қасқыр сайдан шығып, қоңыздардың артынан жүгіреді, оларды ұстауға, ұстауға тырысады. Қоңыздар әркайсысы өз орындарына қашады, сонда қасқыр оларды бақылап ала алмайды. Қасқыр қолға түскен қоңыздарды сайға апарады.	[illegible] жылқыны түйені пайдаланған екен. **«Қолістерге мұқыятпен көрсету(бояуларын әзірлеуі)**	[illegible] өнкеттай 1-б	**Қазақ тілі** Тілдік дамытуды ұйым, сөздік қорындар ұйымдастыру **Дыбыстық жаттығулар** Тауықтар жүр қыт-қыт, Жылқылар жүр ыс-ыс-ыс Боран қалай үйлі-ішіні у - у - у - у - у - у - у. Күртік қар қалай сықырлайды. Қырт - қырт, қырт - қырт, Қасқыр қалай ұрыладайды р(- р - р - р - р - р). Аю қалай ақырады. О - о - о - о - о - о - о - о Тиін жанжаны қалай шаулы. Шық - қық, шы - қық, шы - қық Балалар қолы тоңғанда ай - ай - ай - ай ой - ой - ой - ой - ой лейді.	[illegible] түсіну. **Ойын: «Қай мамандық несі?»** - Тәрбиеші бір қолында. Кімді айттым ойымда? (шаштараз) - Қалқаны бар қолында, Кімді айттым ойымда? (Құрылысшы) - Ожауы бар қолында, Кімді айттым ойымда? (Аспаз) **Дид/ойын «Сөйлеп тұрған кім?»** Балалар біз қазір мына сөздерді естіп қандай мамандық несі сөйлеп тұрғанын анықтайжаны: 1)Балмұздақ сатамын!Балмұздақ! 2)Жүрінізқай жаққа апарып тастайын?3) Қай жеріңіз ауырып тұр?Қазір ыстығыңызды өлшейік. 4)Шашыңызды қандай үлгіде киім берейік? 5)Бүгінгі сабақта біз балалар күзгі табиғат туралы әңгімелесеміз. 6)Мен мәнты жасап жатырмын,қазір дайын болып қалады.	УЗ-УЗ-УЗ-КҮЗ, АК-АК-АК- ЖАНЫРАК, АЦ-АЦ-АЦ- ЖАНЫР, -Балалар біз тұратын мемлекетте қалай аталады? -Біз қазақпыз, тұратын елімізқалай аталады? **Музыка** Музыка тыңдау **«Бесік жыры»** (муз. И. Пусіпбаев, сөзі С. Жиенбаев). Онда не туралы айтылатын, алған әсерлерін сұрау. Балаларға «бесік жыры» туралы мәлімет беріңіз. Балалардан бұл ан күнін қай мәтіліне орындалатынын сұрау. **Дауыс жаттығулары:** ааккуа (Сүгір). Оңсөзді асықтай, төменнен жоғары қарай әндету. Оңсөзді ата-та» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысын лоғелете айтуға жаттықтыру.
Сауат ашу Дауысты және дауыссыз дыбыстарды анықтау **Дауысты дыбыстар** өкпеден шыққан ауаның келергіне ұшырамай шыққан дыбыстар. Қолымызға айнаны алып, дауысты дыбыстарды айтып көрейік, бұл дыбыстарды әндетіп, созып айтсақ та болады: «ааа», «ооо», «ооо» «ооо» «ееее, «ыыы», «іііі», «ууу», «ууу», «иии», «эээ», «ууу» **«Қайтала»(доппен)** дидактикалық ойыны – Балалар, мен сендерге допты лақтырып, бірінші дыбысты айқынырақ айтып, сөздер айтамын, ал сендер сол айқынырақ	[illegible] **«Қолістерге мұқыятпен көрсету(бояуларын әзірлеуі)** **Музыка** **Ән айту:** «Әже тілегін Т. Қожағұлов). Пелагот әнді сүйемелдеу-мен орындап, балаларға мәтінін қайталатып үйретеді Ән кім туралы айтылып отырғанын естеріне салып, сезіммен айтуды ұсынады. Ән аяқталғанда сүйемелдеуіз балаларға қайталатып, есту қабілетін тексеру. **Сұрақ-жауап:** Ән кімдер туралы? Анаң мен әкеңнің анасын қалай атайсың? Өз отбасын туралы әңгімелеу. Суретті мұқият қарап, әжейдің кімдерін сипатта. Музыкалық аспаптарды ата. **Сурет салу** Тірі табиғат заттарының бейнелерін күрделі емес қимылдар мен қалыптар арқылы жеткізу. **Қазақ ою-өрнектері** Ою-өрнек сызайық. «Түйетабан», «ботакөз», «Қойдың мен «ақсиқыз», «Қарлығаш», «тышқанқыз», «Бүрпіке мен ағаш әдемі». Ою-өрнек әлемі. Қылқаламды дайындық. Сәлді өрнек салайық. **Балалар,** қоржынды не екенін білесіңдер ме? Ата-әжелеріміз оны не үшін қолданған? Қоржын – ұйрілген жүннен тоқылған үй бұйымы. Ол түрлі заттар алып жүру үшін қажет. Қоржынның екі басы болады. Жолға шыққанда қоржынды	[illegible] өнкеттай 1-б **Қазақ тілі** Тілдік дамытуды ұйым, сөздік қорындар ұйымдастыру **Дыбыстық жаттығулар** Тауықтар жүр қыт-қыт, Жылқылар жүр ыс-ыс-ыс Боран қалай үйлі-ішіні у - у - у - у - у - у - у. Күртік қар қалай сықырлайды. Қырт - қырт, қырт - қырт, Қасқыр қалай ұрыладайды р(- р - р - р - р - р). Аю қалай ақырады. О - о - о - о - о - о - о - о Тиін жанжаны қалай шаулы. Шық - қық, шы - қық, шы - қық Балалар қолы тоңғанда ай - ай - ай - ай ой - ой - ой - ой - ой лейді. **Дене шынықтыру** Лақтыру, қағып алу, домалату, допты жоғары, жіптің үстінен лақтыру. Спорттық ойындар (Волейбол) 1. Ортадан секіру 2. 15-20 см биіктікте ілулі тұрған дапа жоғары секіру, бастапқы көтерілген қолмен жоғары. 3. Допты жоғары, жерге лақтырып, екі қолмен қатарынан кеңінде 10 рет ұстау. 4. Допты жоғары, жерге лақтырып, бір қолмен қатарынан 4-6 рет ұстап алу 5. Допты бір-біріне лақтыру және оны тұрып, әртүрлі тәсілдермен отырып ұстау. (Төменнен, кеуделен, басқан артынан, жерге соққымен). 6. Допты тік, көкеннен	[illegible] **Дене шынықтыру** Сапқа бір, екі, үш қатармен тұру, бір-бірінің жанына және бір-бірінің артынан сапқа тұру. Футбол элементтері **Жұптық эстафета «допты беру»** Мақсаты: Жылдам қозғалып, допты дұрыс қолға беруді, шапшаңдыққа үйрету. Ойын барысы: Ойыншылар бір-бірінің қарама қарсы жүп жұбымен тұрады. Бір ойыншыда доп. Ойыншылар жүгіріп келе жатып бір біріне допты беріп отыруы тиіс. Эстафеталық ойынды бірінші аяқтаған топ жеңімпаз атанады. **Сынынтаң тыс шара: Экологиялық мәдениетті қалыптастыруға байланысты ойын: "ШЕ АРТЫҚ?"** Мақсаты, Ор мекіздің белгілері	[illegible] ҮЗ-ҮЗ-ҮЗ-КҮЗ, АК-АК-АК- ЖАНЫРАК, АЦ-АЦ-АЦ- ЖАНЫР, -Балалар біз тұратын мемлекетте қалай аталады? -Біз қазақпыз, тұратын елімізқалай аталады? **Музыка** Музыка тыңдау **«Бесік жыры»** (муз. И. Пусіпбаев, сөзі С. Жиенбаев). Онда не туралы айтылатын, алған әсерлерін сұрау. Балаларға «бесік жыры» туралы мәлімет беріңіз. Балалардан бұл ан күнін қай мәтіліне орындалатынын сұрау. **Дауыс жаттығулары:** ааккуа (Сүгір). Оңсөзді асықтай, төменнен жоғары қарай әндету. Оңсөзді ата-та» буынында орындау. Дауысты ашық «а» дыбысын лоғелете айтуға жаттықтыру. **Сөйлеуді дамыту.** Артикуляциялық жаттығулар - **«Күрекше»** – тілді жалпайтып шығарып, астыңғы ерінге тигізу керек. **«Шөп** – аузыды кеңінен ашып, тілді алға қарай еңійрлей шығарып, 10–15 секунд ұстап тұру керек. **«Төбешік»** – жоғарғы тістерді төменгі тістерге тигізіп тұрып, ерінді түтікше етіп алға созу. Осы күйде ерінді 5–10 секунд ұстап тұру керек. **«Түтікше»** – тілді аузыдан жалпайтып шығарып, тілдің екі шетін көтеріп, түтікшемен үрлегендей үрлеу. **Тіл ұстарту (вариатив)** **МАҚТАНШАҚ БАҚА (ертегі)** Бірде мақтаншақ бақа тастың үстінде күйге қызырының жатқан арасында «бақ-бақ» деп әндетіп қойды. Бақаның көңіл-күйінің керемет екенін көрген балық былай дейді:

	[illegible] сөзкты бөрімге естілетіндей етіп қайталап, зонты кері лақтырасыңдар. Мысалы: ттттөө(т), ккккаскыр(к), ббббакка(б), ввввагон(в), гггрыш(г), ллллоп(л), жжжалбыз(ж), ззззкір(з), ккккітап(к), лллак(л(Айтылу кезінде ауаның еркін шыққай, келергіге ұшырап шығуынан жасалған **дыбыстарды даусыз дыбыстар** дейміз. Олар сөйлеу мүшелеріне (ерін, тіл, тіс, т.б.) қатысты. **Ойын:** 1. Әтеш қалай дыбыстайды? – ... 2. Қарға қалай дыбыстайды? – ... 3. Бұлбұл қалай дыбыстайды? – ... 4. Акку қалай дыбыстайды? – 5. Торғай қалай дыбыстайды? – ... **Көркем әдебиет** Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау **Дидактикалық ойын «Қандай ертегінің суреті?»** Мақсаты: Ауызекі сөйлеу және есте сақтау қабілетін дамыту. Шарты: Ертегілердің суреттері көрсетіледі, балалар суреттерге қарап қандай ертегіні кеңінің тауып айту керек. "Мақтаншақ бен мысық", «Алдар көсе»,т.б **(«Тілге байлау» бағыты бойынша)** **Тыйым сөздер** : Нанды бір қолмен үзбе. Нанды тонкеріп тастама. Нанды листоранды баста.	Жай жолақты немесе түрлі өрнекті, сонан-ақ кілемше (түсті, өрнекті) түйінде жасалады. Оның 2-3 қоржын, түйіс қоржын т.б. түрлері бар – Қоржынды бір түсті бояумен саламыз. Қоржын дайын болған соң оны оюорнектермен әшекейлеймізі. Алдымен тік төртбұрыш салып, оның шеттерін дөңгелектен 24 қоржынның пішінне келтіреміз, одан әрі қоржынның екінші жағын – артқы бөлігін саламыз. Дайын болған қоржынымызды оюөрнекпен безендіреміз. . – Бір нүктеден бастан бір мүйізін үзбей сызып дайын, екінші мүйізін дан солай қолды қағаздан көтермей, үзбей сызып шығамыз.	[illegible] қаңқаны пішіндер шығару. 7. Дөңгелектің ортасында және қанатында қатарынан кемінде 10 рет сөзу. 8. Доппа бір-біріне лақтыру және оны тұрып, отырып, артқы тәсілдермен ұстау. 9. 5-9 метр қашықтыққа қашықтыққа лақтыру.	[illegible] ойынды шеңбер жасап ойнау. Ойын барысы: Тәрбиеші жыл мезгілін "Күз" деп атайды. Содан кейін әр түрлі мезгілдердің белгілерін тізімдейді (күздің ортасында үшқалақ қар бүршіктері гүлдеді; жапырақтары жапырақтар сарғайып көтеді; үлпілдек ақ қар жауады). Балалар қосымша белгіні атайды және өз таңдауын түсіндіреді.	[illegible] керемет күй. -Ия,балық,сен мен сиқыр таяқ,құшы ерікі жатқа армайсың.Мен суда ла,құрлықта ғұмыр сүре беремін.Сен болсаң суда ішкенді тілеп зе каласың. Досым,сағаң жаным ашиды,-деп мұқатыпты. Ренжіген балық не айтарын білмей суға шолп етіп жүріп кете берді. Мақтаншақ бақ өз ісіне риза боп тастың үстінде секіріп, билеп тұрғанда аяғы тайып,онбай құлап түседі. Орнынан тұра алмай қиналған бақ өзінің айтқандарына іштей қынжылыпты.

Серуенге дайындық **Еңбекі адал және өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету** **Біртұтас тәрбие**	Серуенге шығу, киім-киімдерінің дұрыс киюін қадағалау	Қатармен жүруді бекіту, бір-бірін ескертуге	Жаңа келгендерге балаларға, ата-анаға көмек көрсетуді ұйымдастыру.	Ауа-райына сай киінулерін қадағалау.	Ойын құралдарын реттеу, тексеру, ағаш шауға көмектесу.
Серуен **«Ұлемді тұтынуы» – судың, тамақты, энергияны тұтыну бойынша күнделікті табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру** **(күн сайын)** **Топта, үйде үнемге үйрету.** **(Серуенде)** **Бақылау: « Жылу кімге (неге) қажет?» Мақсаты:** балаларда жылудың маңыздылығы және оның адам өмірінедегі маңызы туралы қарапайым түсінік қалыптастыру. Әрекеттер: тәрбиеші балаларға серуенге шығудың алдында жылы немесе салқын екенін анықтауды ұсынады. **Қауіпсіздік ережелерін сақта міндетін түсіндіру.** (серуен кезіндегі қауіпсіздіктерді сақтау: қолын қалтаға, қатты жүгірмеу, жердегі дақ заттарды алмау_т.б) **(ҮНЕМІ)**	**Ауа райының жағдайын бақылау.** **Мақсаты:** жыл мезгілін өзіне тән белгілері бойынша анықтауға үйрету. **Бақылау барысы:** Балаларды аспанда күн немесе бұлт бар-жоғын білуге шақырыңыз. Бұлттардың не істегенін сұрау (күлді жауын тастады, аспанды (мұнды), ауа-райынан (мұнды) қандай екенін белгілеу. Жел соғып тұр, жолдар қатты. Бұлттар жүреді, бұлттар қарапты. Балалардың назарын ағаштардың басына аудару (тербелу), жел соғады, ағаштар тербеледі. Егер құстар алыс жерден шетіне ұшып кетсе, Аспан мұңайса, жаңбыр жауын тұрса. Бұл уақыт күз деп аталады. **Еңбек қызметі:** Ойынға құм себу. **Мақсаты:** сайтта тазалық пен тәртіпті сақтауға үйрету, ұлғаюларға көмек көрсетуге ынталандыру. **Еңбекі адал және өрен-мақсаты: еңбекке баулу.** **Біртұтас тәрбие** Қимылды ойындар: "Маған жүгір". **Мақсаты:** тәрбиешінің артынан үйірмен жүгіруге үйрету, епділігін дамыту. **Жеке жұмыс:** балаларды берілген бағытта тәрбиешінің артынан "үйірмен" жүруге жаттықтыру. **Еркін ойындар**	**Ағаш ағаштары кезінде құстарды бақылау.** **Мақсаты:** құстарға қамқорлық жасауға деген құштарлықты оқу; құстардың әдеттері туралы білімдерін қалыптастыру. **Бақылау барысы:** Сереуенге шығар алдында сайтта құстарға зоо алаңдарын ұйымдастыру. Балаларды құстарды көректендіруге апару. Фидерге қай құстар бірінші болып келгенін байқаңыз (шаншақ, ұзын, бауыр). Сұр торғай секіреді. Дәнмен тез арада оралды. Мұғалім балаларға сұрақтар қойды: Құстар астықты немен жинайды? Құстар қандай дәнді жейді? Олар қалай секіреді? **Еңбек қызметі:** Құстарды азықтандыру. Міндеттері: негізгі тапсырмаларды ой бетінше орындауға ынталандыру (құстарды тамақтандыру, ауақты жинау); жануарларға қамқорлық жасауға деген құштарлықты тәрбиелеу. **Еңбекі адал және өрен-мақсаты: еңбекке баулу.** **Біртұтас тәрбие** Қимылды ойындар: "Доңты қуып жет". **Мақсаты:** балаларды жүгіру кезінде бір-бірінде тиіндей доңты қуып жетуге үйрету; сақ болуына. **Жеке жұмыс:** балаларды саусақтарымен жүруге жаттықтыру.	**Бұлттарды бақылау.** **Мақсаты:** әр түрлі табиғат құбылыстарымен таныстыру; қоршаған ортадағы сулы ауа-райы түрлерінің көрсету; өзінше шығармашылық қалыптастыру. **Бақылау барысы:** Мен бүгін өзімді көрдім: Піл көкте жүрді! Бүлдіп сынамен, Тропиканың ормандарда емес, Ал біздің, күрішті-мұнаралы үстінде Піл көкте ілулі тұрды. Көк түсте ол маңызды түрде жүзіп өтті, Тіпті күн өзінің қалды. Балаларды бұлттарды байқауға шақырыңыз, бұлттардың су тамшыларының тұратындығын айтыңыз, әр бала өз бұлтына ат қойсын. **Еңбек қызметі:** Учаскеде қуаңшылық жапырақтар мен басқа да қоқыстарды жинау. Мақсаты: балабақша аумағында тәртіпті сақтауға үйрету. **Еңбекі адал және өрен-мақсаты: еңбекке баулу.** **Біртұтас тәрбие** Қимылды ойындар: "Тар жолмен", Мақсаты: шектеулі аумақта жүруге үйрету. **Жеке жұмыс:** орнында секіруге жаттықтыру. **Еркін ойындар:** бала	**Құстарды бақылау.** **Мақсаты:** сайтта құстарды бақылауды жалғастыру; дененің негізгі бөліктерін ажырата білуге үйрету. **Бақылау барысы:** Күзде торғайлардың телеграф сымдарында немесе бұталарда отырып шырылдап жатқанын жиі кездестіруге болады. Балалардың құстардың суыққа қарап бірге жатқанына назар аударыңыз. Балаларды құстарды ұқыпты үйндісін себу арқылы тамақтандыруға шақырыңыз және құстардың жемді қалай ұқыпты жатқанын бақылаңыз. Балалармен бірге құстардың сарғыш түрін қарастырыңыз. Торғай бұқша тосеғіне жүгірді, Қасында мысық оныменжасырынбақ ойнап жүрген... Мені мысық ұстамасын, Мен шошынамын. **Еңбек қызметі:** Құстарды азықтандыру. Мақсаты: негізгі тапсырмаларды ой бетінше орындауға ынталандыру (құстарды тамақтандыру, ауақты жинау)ж жануарларға қамқорлық жасауға деген құштарлықты тәрбиелеу. **Еңбекі адал және өрен-мақсаты: еңбекке баулу.** **Біртұтас тәрбие** Қимылды ойындар: "Маған жүгір". **Мақсаты:** тәрбиешінің артынан үйірмен жүгіруге үйрету. епділігін дамыту; тәрбиешінің сөзіне сай әрекет ету. **Жеке жұмыс:** балаларды жеке	**Жаңбырды бақылау.** **Мақсаты:** табиғат құбылысы – жаңбырмен таныстыру. **Бақылау барысы:** Жаңбырлы ауа-райында балаларды терезеден жаңбыр тамшыларының жерге қалай құлағанын көруге шақырыңыз. Бұрын мұғалім жаңбыр суын жинауға арналған ыдысты алып жүретін. Тамшылар әйнекті қағып тұр. Жаңбырдың даусын балаларыңызбен бірге тыңдаңыз (кейде жаңбыр бар, қарғыны жаңбыр бар), жаңбырдың қандай екенін анықтаңыз. Таңертеңгі жаңбыр жауды, Барлық балалар үйлерінде қалады. Біз де етік киюіміз керек. Содан кейін шалшықтармен жүру үшін. **Еңбек қызметі:** Топтағы өсімдіктерді жаңбыр суымен суару. Мақсаты: жабық өсімдіктерді күтуге қатысуға деген ұқыптылықты тәрбиелеу. **Еңбекі адал және өрен-мақсаты: еңбекке баулу. Біртұтас тәрбие** Қимылды ойындар: "**Күн мен жаңбыр**". Мақсаты: бір-бірімен соқтығыспай, шашырапқы жүруге және жүгіруге үйрету; тәрбиешінің нұсқауы бойынша тез әрекет етуге, бір-бірімен қимылдасуға үйрету. **Жеке жұмыс:** Тәрбиешінің нұсқауы бойынша жүруге жаттықтыру. **Еркін ойындар.** Бала

		[illegible]	[illegible]	[illegible] жаттықтыру. **Еркін ойындар**. Бала таңдауымен.	[illegible]
Серуеннен оралу **«Үнемді тұтыну»** – суды, тамақты, энергияны тұтыну бойынша күнделікті табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру **(күн сайын)** **Топта, үйде үнемге үйрету** **Бақылау: « Жылу кімге (неге) қажет?»** Мақсаты: балаларда жылудың маңыздылығы және оның адам өмірінде маңызы туралы қарапайым түсінік қалыптастыру. **(Серуеннен келгесін)** Кимелды ойындардан кейін педагог балалардан серуенге шыққан кездегі және қазіргі кездегі жылуды сезінуді салыстыруды сұрады. Содан кейін балаларға өтіп бара жатқан адамдарды, өсімдіктерді, жәндіктерді бақылап, кімге жылы, кімге суық екенін анықтау ұсынылады. **БІРТҰТАС ТӘРБИЕ**	...Серуеннен келгеннен кейінгі сұрақтар: **Экологиялық мәдениетті қалыптастыру негізінде** Дид «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?» - Аңшыларға қалай көмектесе аламыз? «Су құю, көмсыту) - Сулағы жәндіктерге қалай көмектесеміз? - Құстарға қалай көмектесеміз?	...Серуеннен келгеннен кейін: **Ойын: «Құм, тас, су».** «Құм» дегенде әр жерде шашырапқы болып отыру. «Тас» дегенде от көмен мүсін жасап тұра қалу. «Су» дегенде толқын жасап қалу.	Сыртқы келгесін өз киімдерін орнына жайластыру, ойын құралдарын жинауға көмектесу. **Еңбегі адал жас өрен - мақсаты: өзіне өзі қызмет көрсету.** **Біртұтас тәрбие**	Далаға ауа-райы жайлы әңгімелеу, диалогты дамыту. **«Біз не көрдік?»** сұрақ-жауап ойыны.	**Экологиялық мәдениетті қалыптастыру негізінде** Дид «Табиғатқа қалай көмектесе аламын?» - Ауа таза болу үшін не істеу керек? (Ағаш, гүл егу) - Су мөлдір болу үшін не істеу керек? (Ластамау) **Біртұтас тәрбие**
Балалармен жеке жұмыс (жеке даму картасы бойынша)	Балалардың аты..... «Ертегілер елінде» Ертегі айту арқылы байланыстырып сөйлеуі дамытуға., өздік қоры молайтуға көмектесу.	..... Үстел-үсті ойын: «Суретті беттестір» Шарты: Ұқсас суреттерді пішінімен түсіне сәйкес беттестіруге үйрету.	..... «Не қайда тұрады?» Мақсаты: Ойын арқылы балалардың тілін, ой-өрісін дамытуға көмектесу.	..... топтық жұмыс: Апта күндері» Мақсаты: Апта күндерін атап, есте сақтай білуге үйрету	..... «Менің сүйікті ертегім» Мақсаты: ертегі кейіпкер-лері бойынша ертегілерді атау, жағымды, жағымсыз кейіпкерлерді ажыратуға көмектесу.
Балаларды үйге қайтуы	Ана – аналармен әңгімелесу. Ата-аналарға балаларын	Балалардың ауа-райына сәйкес киіндіру туралы.	Ата –аналармен балалардың тазалықтары	Ата-аналарға балалардың жеке бас гигиенасына назар аударту	.Балалардың тәрбиешіден сұрап үйге қайтуы.

Бекітемін: Жанадостина А.К.
«Балдырған» бастауыш мектебі» КММ
Ортаңғы топ, бірінші жас тобы
Апталық тақырып: Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы
Жоспарлау кезеңі: 2024-2025 жыл 21—25 қазан

ҚАЗАН-ТӘУЕЛСІЗДІК ЖӘНЕ ОТАНШЫЛДЫҚ АЙЫ
Апта дәйексөзі: Отаным – алтын бесігім!

Күндер	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы оқыту, өмірлік мағыналы қалыптастыру, бақылау. **Біртұтас тәрбие:** Тәуелсіздік және отаншылдық **«Менің Отаным – Қазақстан»** Мақсаты: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу; оқу әпсанасының басында бірінші ұйымдастырылған іс-әрекетте білім алушылар Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау. **(апта сайын, дүйсенбіде)** **Гимн орындау.**	Тәрбиешінің балалармен қарым-қатынасы: отбасы дәстүрлері туралы жеке әңгімелесу. **Отан туралы тақпақ:** Өзіндікі туында, От пен ауа, суын да. Жаса Қазақстаным, Белді бекем буып ап, Байтақ дала жерім менің, Арта бересін даңқын сенің. Көк байрағын желбіресін Егемелді елім менің!	**Достық қарым-қатынас орнату:** Біздің топтың ұл-қыздары, Тату тәтті ойнайды. Әлемдегі бар адамға, Тек жақсылық ойлайды.	–Балаларға көтеріңкі көңіл-күй орнатуға арналған ойындар ұйымдастыру. Жағымды жағдай орнату.	**Балалардың күз туралы білімін нығайту.** Тақпақ оқу: Қарашы күз келді, күз келді Жапырақ жауынты іздеді. Күс бітпен керуен тізеді, Қара бұлт көбейіп түседі. **«Қауіпсіздік сағаты»:** **«Жедел қызмет шақыруға телефон нөмірлері»** 101-өрт сөндіруші қызметі 102-полиция қызметі 103-жедел-жәрдем қызметі 104- газ апатынан құтқару қызметі. **« Үйқасын тап» ойыны:** + Түтін басын жетінті, оңдірмеген біреу……(үтікті). + Қызыл жалын лаулады, лемек сіріңкемен біреу…… (ойнады) + Тек тұрғаның жарамас, тез 101 ге сен …… (хабарлас) + Ортке оранды шатыр, өртөөшірушіні тез……(шақыр)	**Тіл ұстарту жаттығулары:** Жанбыр жауды, Тық-тық-тық. Сен көшеге шық-шық-шық. Жел соғады гу-гу-гу, Жапырақтар ұшты ду-ду-ду. Құйын тұрды ой-ой-ой
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру ***«Онекті 15 минут»*** – ата-аналардың баласымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут жеке әңгімелесуі. **(күн сайын)** **Апта тақырыбы:** **«Баланың мінез-құлқы»**	**Мінез-құлық** «Сіздің баланыз қалай деп ойлайсыз? Тыныш па?,эмоционалды ма? Мінез-құлқын басқа бағытқа бұру оңай ма?» осы сұрақтар аясында әңгімелесу.	Баланың жасына сай ойын ерекшелігін бақылаңыз,нені қандай ойындар ойнап жүр?жасына сай ма? Сіздің ойыныз қалай?	Баланың зейін тұрақтылығы. Белгілі бір тапсырманы орындағанда тұрақтылығы қалай? Жіп назары болғаны ма? (әңгімелесу)	Баланың өзін-өзі ұстау ережелерін тез үйрене ме? Қоғамдық орында, үйде өзін ұстауы қалай? Көшілік жерде өзін қалай ұстайды? Ортамен арасымы қандай? (әңгімелесу)	Сіздің баланыздың ұйқы режимін қадағалайсыз ба? Уақытында жатып,уақытында оянуын қадағалауға кеңес беру.

ЖАТТЫҒУ КЕЗІНДЕ	**Күн** [illegible] (қолдарын жоғары көтерсе, тұрмаса) Күн батысқа батты. (Тізесін бүгіп отырып, қолдарын төмен түсірелі) Тамаша, тамаша, Күн жайнады жаңаша. Бәрімізге көңілді Бұл өмір тамаша! (Қол соғады, жымиады).	**Ойын жаттығулар** - 1 шеңберге тұрайық. 2, 3, 4 - легенде алаңдағы сол жақ. Оң жаққа бұрылып. Сол жаққа бұрылып, Бір отырып, бір тұрып, Біз жүгіріп алайық.	**Бағы бойынша бірінен соң бірі жүру** Тәрбиешінің пускауымен «Тышқандар!» ұсақтауға арналған қалыммен ауысу, екі тұрақты серуендеу. «Жылқылар!» - жүгіру, тізені жоғары көтеру, қалыпты жүгіріске ауысу. Жүру және жүгіру жаттығулары кезектесіп өтеді.	**Қолының қалпын сақтауға арналған жаттығулар** Екі балалар тұрғанда Қолымызды жоғары соғайық Екі көкпеңіз еленге арқамызды тік ұстап Бір немелер алайық	**Допмен жаттығу.** 1.Екі қолмен допты ұстаңдар, оны 5-6 рет 2.Допты кіші қолмен ұстап,жоғары көтеру, оңға қисаң, солға қисаң отыру. 3.Допты кіші қолмен ұстап, оң тізеге тигізу, солай сол тізеге тигізу. 4.Допты ұстап секіру
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» – үйлес кезінде білім алушылардың бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру – асық, тоғызқұмалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күн сайын)** **Біртұтас тәрбие**	**Асық ату** Аумағы 2-3 қадамнан тұратын шеңбер сызылады. Ортасына әр ойынды кезіңім бойынша екі-үш асықтан тігеді. Сақасын ұру арқылы кезек алған ойыншылар 5-7 қадамдай жерде тұрып, тігілген асықтарды сақамен ата бастайды. Ойынды сызықтың сыртына шыққан асықты ғана алады. Егер ойынды бірдей-бір рет асықты шеңбермен шығара алмаса, ойыннан шығады.Ойыншылардың барлығы кезегі біткенде ойын қайта жалғасады	**Таяқ күрес.** Балалар екі топқа бөлінеді Осы екі топтан екі бала шығып ,қаймағдей күреседі.Оның ең қызығы,басқаша күрестен айырмасы да – тек жалғыз аяғымен аксандай жүріп,шықтарын қалып күресуінде.Бұл күрес балалардың шық басып,ұрпықты жүруін жетілдіреді.Күрестің І ағзы тізесін бүгіп,мата белбеуін байлап тастайды.Қайсысы сүрінбей жығылса ,сол ұтылады.	**Хан «алшы»** Бұл ойынға 5 немесе 10 бала қатыса алады.Ең асықтың ең ірісін қызыл түске боя қояды.Бұл асық «хан» аталы. Асықтар тізіліп қойылады да бастаушы хан асығымен оларды қоздап құлатады.Құлаған асықтарды жинап алады.Егер хан асығы бұқ,шік,тайқы-қалыптарымен түссе,бастаушы жинап құлаған асықтарды ата береді	**Көтермек** Ортаға екі ойынды бала шығады.Бір-бірінде арқаларын беріп тұрады. Белгі бойынша кім бірінші бірін-бірі арқала көтеріп алса,сол бала жеңіске жетеді. Жеңіске жеткен бала ойында жаңа береді де басқа балалармен бірге күш сынасады.	**Қыз -қуу** Балалар арасынан бір ер бала,бір қыздығаны атпенқуады.Бала қызға жетіп қолынан ұстаса ол жеңіске жеткені.Кейде қызды 2 бала да қуады жай бала бұрын жетіп қыз қолын ұстаса ол бала жеңіске жетеді.
Балалардың дербес әрекеті (бару сияқты ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	**«Сымсыз телефон»** Балалар қатарға тұрады. Бірінші бала келесісінің құлағына бір сөзді сыбырлап айтады, ол әрі қарай ауысады және т.б. Соңғы бала жасырылған сөзді дауыстап атайды. Егер сөз дұрыс болса, онда телефон жақсы жұмыс істейді. Егер сөз дұрыс болмаса, жүргізуші кез-келген адамнан (соңғысынан бастап) қандай сөзді естігендерін сұрайды. Осылай ша қай жерде байланыс үзілгенін анықтауға болады	**«Қарындаш»** Балаларды жұптарға бөліп, бір-бірінде қарама-қарсы тұрғызу керек. Әр жұптың алдына еленге қарындаш қоясың. Ойыншылардың міндеті - осы қарындашты еленнен көтеріп, мареге жеткізу. **Алақан мен жұдырық** Үстелдің үстіндегі шаблон бойынша алақаны мен жұдырығын кезектеп басады. (нейро жаттығулар)	**«Кітап дүкені және кітапхана»** туралы балардың ойларын тыңдау, кітапхана және кітап дүкенінде рөлдік ойынын ойнау. Айырмашылықтарын білу. Ертегі кітап суретін салу **«Кітаппен-жарқын әлемге»** **Біртұтас тәрбие**	**«Менің сүйікті кейіпкерім»** әңгімелесу, кітаптардан суреттерін қарау. Өз ойымен бөлісу. Ойыншыға әрекеті іс әрекетін көрсету. Сахналау Сүйікті кейіпкерінің суретін салу, мүсінін жасау немесе киім бейнесін жапсыру.	**ҚАЗАҚСТАНЫМ!!** Кенге толы қойнауы, Толқе толы жайлауы Ол - біздің Қазақстан! Анамыздай пәлеуі ақ, Отқа бізге бірлеу-ақ, Ол біздің Қазақстан! Көгінде күн нұрын төккен, Жерінде гүл жұпар сепкен. Нешкен сұлу, нешкен көркем, Осы менің туған елкем!

Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық «Күй күмбірі» – қонырауды орнына күйді пайдалану, сондай-ақ үлкен үзіліс кезінде күй тыңдау (Күй сайын) **Бірлестік тәрбие**	Дидактикалық ойын: «Контраст» Мақсаты: балаларға «жақсы» «жаман» сөздерінің мағынасы мен оларды орынды қолдануды үйрету **Шарты:** суреттен түрлі қылықты балалардың іс-әрекетін көрсетіп,жақсы болса қызыл түсті дөңгелек,жаман болса көк түсті дөңгелек көрсетеді..	«Кім жоғалды?» Жұмбақ жасыру Ұшып - ұшып әкеп, Ұшына шыққан жан бар ма. Ұшына шыққан жан анда. (Жел). Күзде кімнің тастайды, Көктемде киіне бастайды. (Ағаш). Арқасына ауыз жүк, Ала тайым шауып жүр. (Автобус). Осы жұмбақтардың шешу арқылы ойлау қабілеттерін дамыту.	**Ойын: «Мен мені көрдім?»** **Шарты:** Суреттегі заттарды кимыл-қозғалыс арқылы көрсетеді. **Жаңа мүшелері туралы** (тіл ұстарту жаттығулары) Та – та – та **Ак сақалды ата** Е – е – е Ак жауынқты әке Ке – ке – ке Асхар таулай әке Па – па – па Мейірімді ана Ға – ға – ға Қамқоршы ата Біз – біз – біз Айназ жақсы қыз Ла – ла – ла Сант ысық бала	**Орманға саяхат.** Сурақ жауап Балалар, орманда табиғат аясында қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек? -Қандай жәндіктерден абай болу керек? -Оғы»лай жағдайларды болдырмау үшін не істеу керек? -Тағы да қандай қауіпсіздік ережесін сақтау керек? -Қонысты кез келген жерге тастама, әрдайы көкөк жәшігіне сал! - Табиғатта өзін-өзі ұстай білу ережесі • Ағаштарды кесіп, бұтағын сындырма!	Ойын жүгі ойын: "Жүк белгісі неде? Күзде жапырақтар... (сарғаяды) Күзде күн ... (суық, жылдар жауады) Күзде құстар...(жылы жаққа ұшады) Күзде түн...(ұзарады) Күн...(қысқарады) Күзде жеміс-жидек... (піседі) Күзде жазғы демалыс бітіп... (оқу басталады
Білім беру ұйымының кестесі бойынша **ұйымдастырылған іс-әрекет**	**Математика негіздері** Кітапалық бағыттарды: сол жақтан оң жаққа, оң жақтан сол жаққа, жоғарыдан төменге, алға, артқа **"Ұсақтардың таңы"** ойыны Балалар көрсеткен үлгі бойынша бар суретті іздейді, содан кейін олар бұл заттардың орналасуы туралы айтады: "Бірінші сол жақта піл, ал оның артында маймыл, соңғы ало " немесе "Ортасында үлкен шәйнек, оң жағында көк кесе, сол жағында қызылет кесе бар. **"Өз өрнегін тұрғыз айт" ойыны.** Әр бала ыдыс суреті (үлгісі) өрнегі бар. Балалар айтуы керек өрнек элементтері қалай орналасады: Жоғарғы оң жақ бұрышта – шеңбер, сол жақта оның жоғарғы бұрышы	**Сөйлеуді дамыту** Сөздегі дыбыстарды ретін анықтау, тапсырмаларды орындау. **«Жалпы атауын ата» ойынын ойнатқыз.** 1. Автобус, такси, трамвай – ... (көліктер) 2. Қыс, көктем, жаз, күз – ... (жыл мезгілдері) 3. Кептер, қарға, сауысқан – ... (құстар) 4. Қызылша, киіз, қызылша – ... (жемістер) **«Дыбыстың сөздегі орнын тап» дидактикалық жаттығуы** Педагог:. – Балалар, піл, ала, ала сөздерінде «ала» дыбысы қай жерде орналасқанын тыңдайық. Сызбаларға белгілейік. Балалар піл сөзінде «ала» дыбысының бірінші тұрғанын, ала сөзінде ортасында тұрғанын, ала сөзінде соңында тұрғанын	**Математика негіздері** Уақытты бағдарлау. **"Бізде күн", "Бұл қашан болады?"** ойынын ойна. Балаларға өмірдің алынған суреттер бейнеленген карточкалар тыратылады, тәуліктің белгілі бір уақытына, күн тәртібіне қатысты. Тәрбиеші олардың орналасуды ұсынады, белгілі бір уақытты атайды күндер, мысалы, кеш. Сәйкес суреті бар балалар, карточкаларды көтеріп, неге бұл жер деп ойлайтындарын айту керек **Сөйлеуді дамыту** Хабарлы, сұраулы,	Сөзжұмбақ негіздері Қызықты ойын-тапсырмалар **Сөздік тапсырмалар:** үлгілдек,қызыл,айлалы...\тілкі\ -күртке,орамал,қонған...\кілт\ -жаз,күз,қыс,көктем...\жыл мезгілдері\ -дүйсенбі,сейсенбі,...\апта күндері\ -тарелке,шәйнек,қасық...\ыдыс\ -үстел,орындық,диван...\үй жиһаздары\ **«Кері іс-әрекетті айт»** ойынымен оқу қызметін бастайды. 1. Әкем кіммін киді, інім ...(шешті) 2. Анам отырды, әкем ... (тұрды) 3. Анар отырды, Ажар ... (тұрды) 4. Асан кірді, Касан ... (шықты) **Көркем әдебиет** Өлеңді мәнерлеп жатқа айту Отаным менің тіресім, Сол деп соғар жүрегім.	**Математика** Айлар, жыл мезгілдері 12 ай". Мақсаты: айлар туралы ұғымды бекіту. Материал: 1-ден 12-ге дейінгі заттарды бейнелейтін карточкалар. Мазмұны: карточкаларды суретін көмек қаратып жайып, арадастырады. Ойыншылар кез-келген карточканы таңдап, карточкада көрсетілген сонда сәйкес ретімен орналасады. Олар "12 айда" айналды Әр "ай" өзі туралы не айта алатынын сөзге түсіреді. Жүргізуші сұрақтар қояды: "Бесінші ай, оның аты кім?" Бесінші айдың аты кім?" Содан кейін тапсырмалар күрделене түседі: ". Ол үшін жыл мезгілдері мен айлар маусымдық құбылыстарды бейнелейтін суреттер жиынтығы қолданылады. Ойыншылар

жартқарын, тізесінді екі жағы бұрышына іштеріңбұрын, ортасына үйбұрын. **Дене шынықтыру** Стретчинг элементтері бар жаттығуларды орындау. Қимылды ойындар **«Стретчинг» жаттығулары:** Доп ішінен жатуға карай 4-рет жылжу,артқа карай 4рет жылжу. 8 рет Тізеге отыру,допты алға карай 4-рет жылжытып керіліу,допты алға карай 4-рет жылжытып керіліу бастапқы қалыпқа келу.4 рет Денені ұқ ұстап,дор алда аяқты алмак ұстап отыру,допты алға карай 4 рет артқа карай 4 рет жылжыту.8рет. **"Өту – тұру" қимылды ойыны** *Мақсаты:* Балаларды жолдастық сезімге тәрбиелеу, еңгілікке, зейінділікке тәрбиелеу. Ымқи ымқи арқа бұлшықеттерін күшейту. *Сипаттама:* Ойыншылар екі бағанға, бір-бірінен екі қадам қашықтықта тұрады,. Әрқайсысында бір-бірінен қолдың ұзындығына тұрады. Бағандардың алдына сызық сызылады. Оған екі доп қойылады. "Отыр" деген белгі бойынша барлығы аяқтарын айқастырып отырады. "Өту" сигналы бойынша бағандардағы бірінші ойын допталы алып, отырғандардың артына бастарынан өткізеді, содан кейін олар тұрып, бағанға бұрылады. Допты алған адам оны басының артқа өткізеді, содан кейін орнынан тұрып, сонымен қатар бағанға бұрылады және т.б. Допты дұрыс жіберген және	айтады. **Қоршаған ортамен таныстыру** Тірі және өлі табиғат құбылыстары туралы білімдерін кеңейту **Ойын: «Табиғатқа қалай көмектесемін»** Балалар шеңберге тұрып,допты бір-біріне лактырып, өз жауаптарын айтады. **Тірі табиғатқа** енгендер өседі, тұқым таратады, өледі, өсімдіктер қайта шы-гады, жануарлар тон өрігеді, құстар балапан басады, коректенеді. Өлі табиғатқа енгені коректенбейді, өспейді, тұқым бермейді,көбеймейді және өлмейді. **Жер,су,ауа** **Мақсаты:**балаларға берілген тапсырманы тез шешуге,жылдам жауап беруге,жерде ауада,суда не болатынын дұрыс айтуға тәсілдіру,қоршаған ортаға қамқорлық сезімін тәрбиелеу **Көрнекіліктер:**доп **Ойын шарты:**балалар дөңгелеп отырады.Бір бала ортаға шығып балалардың кез келгініне допты лактырып жібереді де жер су ауа деген сөздің бірін айтады.Егер бала жер десе допты қағып алған сезімен табиғатқа.Бұл бала ортаға шығып,балалардың кез келгеніне допты лактырып жібереді де жер су ауа деген сөздік бірін айтады.Егер бала жер десе,допты қағып алған бала жерде тіршілік ететін құстарды,адамдарды,өсімдіктерді атайды.Ал су сөзі айтылса,балық балалардың аты аталады.Ауа дегенде	дентті сөйлемдерді қолдану. **"Сөйлемді аяқта"** *Мақсаты:* Хабарды, сұраулы, лепті сөйлемдерді қолдану - Адам нан қойды... қайда? (нан қорабында) - Ағам кант сапын берді... қайда? (кант ыдысында) - Әжем дәмді салат жасап, қойды... қайда? (салат ыдысында) - Әкем компиттерді әкеліп қойды ... қайда? (компот ыдысында) - Мариям бүгін мектепке бармады, себебі... (ауырып қалды) - Біз жылылықшыларды қостық, себебі... (суық болды) - Мен үйлектағым келмейді, өйткені... (әлі ерте) - Ертең орманға барамыз, егер... (ауа-райы жақсы болса) - Адам базарға... (азық-түлік сатып алу үшін) барды. Алакай, ертең мектепке барамын! Не үшін? Оқу үшін. **Қазақ тілі** Күз мезгілінің ерекшеліктері, күз туралы тақпақ жаттау **1.Алтын** жапырақтар құлайды, ұшады Алтын жапырақтар құлайды, ұшады, Алтын жапырақтар бақшаны жабады. Жолдарда алтын	**Отан** – менің отбасым. Оны ұмытпай жүремін. Отанымды сыйлаймын, Оны ешнемге алмаймын. Қандей алтын берсе де, Отанымды сатпаймын. Отан – біздің анамыз, Отансыз күн бой қалсаң. Отан болса егер де, Жалаңды от боп жанамын. Отан деген байлық бар, Ол байлықты сатпайық. Қадірлейік оны біз, Отанды мәңгі қорғайық! **Қоршаған ортамен таныстыру** Туған өлкенің өсімдіктері (ағаштар, бұталар, гүлдер, шөпті өсімдіктер) туралы түсініктерін кеңейту Қазақстан аумағын мекендейтін жануарлар. **Алоэ**, сабыр (Aloe) — жалаңды тұқымдасына жататын көп жылдық бұта, кейде шырмауық түрінедегі мәңгі жасыл, қуаңшылыққа төзімді өсімдіктер. **«Гүлдерді күтемін»** **Мақсаты:**балалардың табиғатты рухани бағалау мәдениетін, гүлдерді дұрыс күтіп-баптау, ағын сулау, қопсыту дағдыларын қалыптастыру. Гүлдердің түрлерін (көпжылдық, біржылдық, пияз тұқымдас, шөптекті, тұқымдас гүлдерді) ажырата білуге үйрету. Гүлдер - сұлулық белгісі екенін, оларды күтіп-баптап, қамқорлыққа алу керектігін түсінеді. **Ойын шарты:** гүлдерді екіге бөлу,балаға гүлдерін газонның қасына ішінде болмаса гүлдерін үйдің қасына көп , суреттер бойынша әңгімелету. **Сурет бойынша әңгіме.** -Мақсаты:-Табиғат бұрышын мекендеушілерді бақылау, оларға қамқорлық жасау	суреттерді қарап, тілдік ақпарат немесе мәтінмазмұнға сәйкес суреттерді таныйды. **Қазақ тілі** Интонациясы бойынша сөйлемдерді (хабарлы, сұраулы, лепті) ажырату. **Бала, бала** балакан, Кәне, қайсы алакан? Саусақтарын әйбат, Білдай-білдай ойнат. Топ-топ басайық, Жалаулан күн жасайық. Жаса, жаса алтын күн, Жаса, жаса жарқыраған күн! **«Болады-болмайды» ойыны.** Күйші болуға ... (болады). Биші болуға ... (болады). Ерке болуға ... (болмайды). Серке болуға ... (болмайды). Пысық болуға ... (болады). Кішік болуға ... (болады). Өкім болуға ... (болады). Ақын болуға ... (болады). Маман болуға ... (болады). Жаман болуға ... (болмайды). **Музыка** Музыкаға сәйкес орындалатын би қимылдарын білу Би қимылдарының элементтерін орындау, халық биін үйрену арқылы керкем мұраны кейбір элементтерімен таныстыру. **Музыка тыңдау:** «Аққу» (Н. Плевдиев, ұйғасты) **Музыкалық-ырғақтық қимылдар:** «Шеңберге тұр» (Л. Бетховен) **Билер: «Асатаяк би»** (қыздар) («Билеп үйренейік» жинағынан) **Сөйлеуді дамыту.** Сөйлеудің дыбыстық мәдениеті **Айтылуы және дыбысталуы** ұқсас даусыз г – ғ, л – р, ж – з, с – з, ж – ш, н – ң, х – h дыбыстарын естуі бойынша

Жиналысында
Π хаттама
Білім беруді басқару мектебі КММ
Мектепалды даярлық класс
Оқу-тәрбиелік үрдіс кезеңі 2024-2025 жыл 04-08 қараша

Тәрбиелеу - білім беру процесінің циклограммасы

Қаршы – әділдік және жауапкершілік айы
Апта дәйекөзі: Әділдік пен жауапкершілік – біртұтас ұғым!

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы оқыту, өмірлік мағынаны қалыптастыру, бақылау. **Біртұтас тәрбие:** Тәуелсіздік және отаншылдық **«Менің Отаным – Қазақстан»** Мақсаты: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу; оқу әрекетінің басында бірінші ұйымдастырылған іс-әрекетте білім алушылар Қазақстан Республикасының Әнұранын орындау. **(апта сайын, дүйсенбіде)** **Гимн орындау.**	**Ойын:«Қалай амандасу керек?»** Балалар бір-бірімен жүрекшені беріп сәлемдеседі.Балалар ойын ойнайды. Көшелерден біз өтсек, Ата көрсем жақын кеп, Сәлем берем іңкәрлеп! «Асалаумағалейкум»-деп. Алған әже жолыққа, Бөгелем де әлпешпен. Сәлемдесіп сол түста «Есенсіз бе,Әжей»-деп. Кім кезікпе көшеде Таныс емес демеймін, «Ата,тәте,көкеге», «Сәлеметсіз бе?»-деймін мен.	Амандасу рәсімінің бірнеше түрлері бар. Қол беріп амандасу, Тос қағыстырып амандасу. **Қол беріп амандасқанда** бетті бетке жақа бұрып немесе теріс қарап тұрып амандасуға болмайды. Амандасушылар бір-бірінің көзіне тура қарап шын пейілмен, жылы жүзбен амандасқандары жөн. Қыз баланың қол беруі міндетті емес. Қол алысу әрқашанда достықты білдіруге тиіс және екінші адамның қолын ауыртпайтындай етіп қысу керек. **Тос қағыстырып амандасу** ер жігіттердің, батырлардың шынайы достығын, кездесуге қуанышын білдіреді	**Мақал-мәтел:** Сәлем- сөздің анасы. Әдепті жақсының-сәлемі жақсы. Алыстан сәлем береді, әдепті елдің баласы. Әдептілік белгісі-өзіңе сәлем бергені. -Балалар мына мақалда не туралы айтылған? -Сәлем сөзі туралы айтылған. Дұрыс айтасыңдар балалар үлкендерді көргенде алдынан кесіп өтпей, алдымен сәлемдесіп жол беруіміз керек. **(Әдептілік алфавиті)**	**Амандасу –басқа халық дәстүрімен:** **Кения.** Кенияға сапар шеккен жандар масаи тайпасын кездестіреді. Масаи тайпасының халқы бір-бірін көргенде, *білей бастайды.* Бір арқыны олар бір-бірімен амандасады. Сәлемдесу бұл «қалмуо» деп аталады, яғни «сөкіру бұл». Білегін кезде шеңбер жасап, ырғалып, сөкіре бастайды. **«Қауіпсіздік сағаты»:** **Дидактикалық ойын** **«Қауіпті заттар»** **Мақсаты:** Балалардың өмірімізге, денсаулығымызға қауіпті заттар туралы түсініктерін қалыптастыру, бекіту. **Ойынның жүрісі:** Тәрбиеші балаларға бірнеше суреттердің ішінен қауіпті заттарды табуды ұсынады және оның қандай қауіп әкелетінін сұрайды.	**Амандасу –басқа халық дәстүрімен:** **Жаңа Зеландия.** Жаңа Зеландияға сапар шеккен жандар маори халқының «хонги» сәлемдесу рәсімінде қуа болады. Бұл сәлемдесудің сан ғасырлық тарихы бар. Бір-бірін көрген жандар **сәлемдескен кезде мұрындарын тигізіп** амандасады. Мұрынмен үйкелесу арқылы «шар» «хан» рәсімін жүргізеді. «Хан» рәсімі тәңірге құрмалық ету.Жаңа Зеландияға сәлемдескен кезде мұрынмен үйкелесу керек. Бұл заңға тікті Уильям хаттаданың өзі бағынған
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру **«Өнегелі 15 минут»** – ата-аналардың баласымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут жеке әңгімелесуі. **(күн сайын)** **Апта тақырыбы:**	**Қазақ халқының тәрбие құралдарының бірі — тыйым сөздер.** Бұл сөздер есі кірген балаларды жаман әдет, жат пиғыл, орынсыз қылық, теріс мінездерден сақтандырып отырған. Тізені құшақтау — жалғыз қалудың, қолды төбеге қою — ел - жұрттан безінудің, үлкеннің жолын кесу —	**Мақал-мәтелдер :** **"Үлгі-өнеге, тәлім-тәрбие"** Жүзден — жүйрік, мыңнан — тұлпар. Үлкен бастар, кіші қостар. Иттің күшігінше үйрет. Өкпені көріп үз өсер, шешені көріп қыз өсер. Кеме келсе, қайық суда шығады.	**Ырымдар:** • Егер аяқ - қолың еркін ұстап ұйықтаса, болашақ батыр, кемеңгер болады. • Қыз баланың шашы өсіп деп желке жегізеді. • Баланың желкесі шұқыр болса немесе желкесінен сүйсе, қырсық, кесір болып өседі.	**Жеті қазына:** **1.Ер жігіт** – елінді, жерінді қорғайтын ер азамат. **2.Әйел ана**- ақылы анамыз, жолдасымыз, отбасы ұйытқысы **3.Ақыл-білім** - оқусыз білім жоқ,білімсіз күнің жоқ. **4.Жүйрік ат**- адамзат баласын барамын деген жеріне жеткізеді. **5.Қыран бүркіт** - **6.Мылтық** - қорғану үшін.	**Жеті ата:** „Әр адам өзінің жеті атасын біліп жетесіз деп айтқан. Ойнап – күліп жүру керек, Ойнап– күліп тұру керек. Жеті жасқа жетпей баға Жеті атасын білу керек.

«Сен білесің бе?» әңгімелеу.	Адамгершілік ұстаным – мемлекеттің болашағы деп танылған және оның ерекшеленуіне қатаң тыйым салынған.	Ананың істі қыз бидар, атының істі ұл бидар. Өлеңді бала — ұрма бала, өлеңсіз бала — сорды бала.	• Бапшы мешіт бөлмесін дем тартпай жеңілді. • Бақтарды, өсімдіктер, пайдалы сірке жегіс немесе олар сөбмайдаузына түкірсе, жаксы кәсіпті мен өнері бапта конады.	**9.Жұмбақ ашу** - сергіту сәтінің комбинісі.	Кімге кім жетпесін білесіз? **Ата, әке, бала, немере, шөбере, немере, шөпшек**
ЖАТТЫҒУ КЕШЕНІ	**-Түрлі бағытта жүру,жүгіру** - Жай жүріспен жүру Доп домалап топқа келеді. Допмен ойын. **Допмен жаттығу.** -Екі қолмен допты ұстап,алға созу. -Допты кос қолмен ұстап,жоғары көтеру. -отыру. Допты кос қолмен ұстап,аяқка тигізу. -Допты ұстап секіру.	**«Жылаңның көгалысы»** **1.** Аяқ иық көлемінде, қолды жанға созу. Жылаңнан қимылын жасау. иықты ирелеңдете айналдыру. /6 рет қайталау/ **«Қайшы»** **2.**Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жан-жақта, қолдарды қайшылау./6 рет **«Жұлдызша»** **3.** Қолдары белде. Аяқты бірге ұстау. Орнында секіріп аяқты және қолды жанға созу «ха-а-а» деп айту, орнында секіріп аяқты біріктіру және қолды белге қою. «хоп» деп айту. /6 рет /	**Таяқшамен жаттығу** 1.Аяқты алшақ қою, таяқша төменде, таяқшаны алға созу, жоғары көтеру, түсіру 5-6 рет. 2.Таяқшаны екі қолмен алға ұстау.Оң жаққа созу, алға ұстау, сол жаққа созу алға ұстау.Б.ж 5рет 3.Таяқшаны екі қолмен ұстау.Еденге тигеннше еңкею.Түзулену.5-6рет	**«Күн- түн»** 1. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар бүйірде. 1- көзімізді жұмамыз. 2- мойынды оңға бұрып, көзімізді ашамыз. 3- алдыға қарап көзімізді жұмамыз. 4- мойынды солға бұрып көзімізді ашамыз. **«Шілгіштер»** 2. Аяқтар алшақ қойылған, қолдар жанда. 1-2 - оң аяқтың тізесін сол бүгін оңға қарай иілеміз. 3-4 – сол аяқтың тізесін сол бүгін солға иілу.	**Айнаны сұрту»** 4. Аяқтарды біріктіреміз, қолдарын кеуде тұсына ұстап. 1-4 алаканды ашып отырып-тұрып айнаны сұрту қимылын көрсетеміз. 5-6. қолды жоғары сонып шаңдақтаймыз. **«Көбелек ұстау»** 5. Аяқтарын алшақ, қолды жанға созу. Секіріп аяқты біріктіру. Қолды жоғары сонып. шаңдақтау.
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» – үзіліс кезінде білім алушылардың бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру – асық тоғызқұмалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күн сайын)** **Біртұтас тәрбие**	**«Ақшамшық»** (немесе «Сақина сайы»). Ерте заманның кеше жаткан дәстүрлі, әлемі ойын. Ережесі бойынша бишілер дөңгелене отырады, алакандарын кабыстырып алға созады. Ойынды жүргізушінің алаканындағы сақинаны кімге салса да, өз ерікі. Барлығына салып шығысымен: «Тұр, сақинам, тұр!» — деп дауыстайды. Сол сәт сақина тастылған бала «Сақина менде!» — деп атып тұруы тиіс. Оны қоршілері ұстап алса, жұрт алдында өнерін көрсетеді. Жыпшамдықты, ептілікті дамытып, өнерлерін жұрт алдында көрсете алуға үйрететін бұл ойынды балалар, әсіресе қызға	**Асықпен ойналатын** ойындардың түрі сан алуан. Сабақтың элементі ретінде де қолдануға болады. Балаларға шаршап, ептіі бозуды дамытады, сонымен қатар асық табиғи зат болғандықтан, бала денсаулығына еш зиянын тигізбейді	**«Тақия тастамақ»** **Ойынның мақсаты:** Қазақтың ұлттық бас киімінің бірі тақиямен таныстыру, танымдық қабілеттерін жетілдіру. Жылдамдыққа тәрбиелеу. **Ойынның шарты:** Балалар шеңбер жасап отырады. Жүргізуші сайланады. Ол ырғағымен тақияны басына киіп, балаларды айналып жүреді. Музыка тоқтаған сәтте тақияны екі баланың ортасына тастайды. Ал отырған екі бала қарама-қарсы бағытта шеңберді айналып жүгіреді. Кім тақияға бұрын жетсе сол	**«Айгөлек»** Ойынның мақсаты: Балаларды шапшаңдыққа, тапқырлыққа баулу. Сөз өнерлерін дайту. **Ойынның шарты:** Балалар екі топқа бөлінеді. 15-20 қадамдай жерге қарама-қарсы тұрғызылады. Қолдарымен бір-бірін қатты ұстап тұрады. Ойын бастаған топ: Айгөлек ау, айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Ақ серек пен көк серек, Бізден сізге кім керек. Екінші топтың балалары: Айгөлек ау, айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Ақ серек пен көк серек, Бізге сізден Маша керек. Аты аталған ойыншы жүгіріп келіп, екі ойыншының қолын	**«Аңшылар»** **Ойынның мақсаты:** Балаларды ыңғайлылыққа, көңілділікке, шапшаңдыққа үйрету. **Ойынның шарты:** Ойын алдында шеңбер сызылады.Жүргізушінің белгісі бойынша ойыншылар, яғни үйректер шеңберге жүгіріп кіреді. Аңшылар дөңгелек атқылай бастайды, кімге дөп тисе сол үйректермен аңшылар орын алмастырады. Осылайша ойын жалғаса береді.

	ойнаймыз.		жеңіміз атанып, жүріп-ұшып бояды. Ойын осылайша жалғаса береді	бұзып өтуі тиіс, өте алмаса сол ойыншылар тобында қалады, ал егер бұзып өтсе өз тобына бір ойыншыны ала кайтады. Ойын соңында ойыншысы аз қалған топ жеңіледі	
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттері)	**Достық туралы макал-мәтелдер айту:** 1.Достарды біз қолдаймыз Қиын сәтте көрсетеміз. 2. Жүз теңге болған ша Жүз досым болсын. 3.Досы көпті жау алмайды Ақылы көпті дау алмайды. 4.Бірлік болмай тірлік болмас. 5. Достық тәтуластан басталады.	**П\ж\ о: «Асықтар дыбысы»** Мақсаты:Көңілді әуенмен асықтарды бір-бірінде соғу арқылы қандай дыбыс шығаратынын тыңдату	**Санау дағдысы** Сапауды біз білеміз, Сандарды да біленіз, Сондықтанда атамның Күстарынсанап берміз. Бір, екі, үш, төрт, бес, Бірден санап шеш!	**«Асықтаран пішіндер жасау» Мақсаты:**Дөңгелек, үшбұрыш тәрізді пішіндермен таныстыру. Жыламаныққа достық қарым қатынаска тәрбиелеу.	**Дем алу жаттығулары «БОСАҢСУ ЖӘНЕ ҚАТАЮ»** - тік тұрып,қолдарын іргесі көтеру,саусақтарын жұдырыққа жиу,иық алдарының бұлшық еттерін қатайту (3-4 сек).Күшті болам деп ойлап тұру. Енді тұла бойынды босаңсытып: қолдарын еркін түсіру, түрлі қимылдар жасайды.
Ұйымдастырылған іс-әрекетке **дайындық** **«Күй күмбірі»** – қонырауды орнына күйді пайдалану, сондай-ақ үлкен үзіліс кезінде күй тыңдау **(Күн сайын)** **Біртұтас тәрбие**	**«Қайсысы қайда тіршілік етеді?»** Мақсаты: суретті дұрыс анықтау,топтамалеуге баулу. Шарты: суреттерден көрген заттарының аттарын атап, олардың қайда өмір суретінін айту керек.	**Достық** Ортақ мекен жер шары, Төбемізде бір аспан. Барлық үлттың баласы, Достығымыз жарасқан (тақпақ оқып беру,жаттап алуға баулу)	**«Ойыншыққа суреттерді табыңыз»** Ойынның мақсаты: Балалар нақты заттың сұлбасы мен пішінін елестетуге үйренеді. Жатық кескін мен көлемді нысандағы кескіндерді таныдауды біледі.	**«Жыл мезгілдері»** Мақсаты: Суретте бейнеленген негізгі белгілері бойынша әр жыл мезгілдері жайлы түсінеді. Балалар жыл мезгілдерін ретін дұрыс көрсете біледі. Жүргізілу барысы: Лайын суреттерге әр жыл мезгілінің ерекшеліктерін жинасыру немесе сану.	**«Сиқырлы түстер»** Мақсаты: ойын барысында балалар түстер мен реңктерге қызығушылық танытып, табиғат сұлулығын қабылдай алады. Ойын барысы: балаларға түрлі-түсті квадраттар-мен карточкалар беру. Содан соң бір сөз айтады, мысалы, қайын. Қара, ақ және жасыл төртбұрыштары бар балалар оларды ошіреді.
Білім беру ұйымының жоспарлы бойынша **ұйымдастырылған іс-әрекет**	<u>Математика негіздері</u> <u>Апта күндерінің, тәулік бөліктері</u> 7санының пайда болуы Апта күндерін атау кезінде оларды ретімен дұрыс айта білуге үйрету. **«Сиқан сөзу арқылы санау»** Мақсаты: Сиқай сөзін санау арқылы қарамай-ақ екі топтағы заттарды салыстыруға үйрету (артық, кем, тең); санау дағдыларын	<u>Сауат ашу негіздері</u> <u>Дауыссыз дыбыстар</u> **«Түсін қалған дыбысты тап»** дидактикалық ойыны Педагог заттың суреттерін көрсетеді. Балалар, мен сөздерге сурет көрсетіп, сөздердің бір дыбысын түсірып айтамын, сеңдер түсіп қалған дыбысты қосып, толық сөзді айтуларын керек. (Балалар суретке қарап, педагогтің қатесін түзеп,	<u>Математика негіздері</u> <u>Цифрбілім бойынша уақытты анықтау</u> **Тәрбиеші:** Бір қол қысқа – сағаттық, екі ұзын – минуттық және секундтық. Ал сағат механизмі сағатты іске қосады) – Қолдар бірдей ме? (жоқ, біреуі ұзын, екіншісі қысқа) - Қысқа қол сағатты көрсетеді және ол баяу қозғалады. –	<u>Сауат ашу негіздері</u> <u>Буындардан сөздер құрастыруға (ауызша) үйрету.</u> **«Буынды айтып сөз құра»** дидактикалық ойыны Ойын шарты: педагог айтқан буынға балалар сөз құрап айтады. Мысалы: На... , та... , ка..., жа.... ал..., мон..., ке..., те..., шал...,кар..., ка..., ин.., ба... т.б«Сөз ойлап дидактикалық жаттығуы (Әр дұрыс жауапқа педагог балаларға фишка беріп	<u>Математика</u> <u>Жазу дағдылары: Нүктелерді, ерекшелерді сызу</u> **Қолдың саусақтарын дамытуға арналған жаттығу.** Мақсаты : қол саусақтарының күрделі үйлесімді қимылдарын дамыту. Алаканды үстелдің үстіне қоямыз. Балалар бірінші оң, содан кейін сол қолдың саусақтарын бір-бірден көтереді. Осы жаттығуды кері жасап,

	бекіту; шашыстыруды бөлшектеу. Тәсілін қолдана білу. Мазмұны. Тәрбиеші үстелінің үстінде орамалмен жабылған заттардың екі тобы (4 кірпіш, 5 жүк машинасы) қойылады. Шақырылған бала бір топтағы заттарының санын орамалды ашпай көлемі үстап санау арқылы анықтап, қорытынды санды айтады және осылайша екінші топтағы заттар да саналады **Дене шынықтыру** **Жүру:** скамейканың үстіне қойылған текшелерден аттап жүру. 100-120 метр арақашықтыққа жүгіру **«Дене қабілеттерін дамыту»** Мақсаты: Бөгет сүрілеңген бөренеміз үстімен оң-сол жаныма қарай қырындап жүріп отуде тепе-теңдік сақтауға үйрет **Қимыл-қозғалыс ойыны:** **«Қаршығалар мен қарлығаштар»** Ойыншылар екі топқа бөлініп, бір-бірінде арқаларын қаратып тұра қалады. Жүргізуші орталарында тұрады. Ұлдар командасы – «Қаршығалар», қыздар командасы – «Қарлығаштар». «Қаршығалар!» деп команда берілген кезде ұлдар қыздарды ұстап алуға тырысады. «Қарлығаштар!» деп команда берілген кезде қыздар ұлдарды ұстап алуға тырысады. Ұсталғандары қарсылас командаға өтеді. **Сауат ашу** Дауысты дыбыстар **«Сұрақ-жауап»** әдісі арқылы қайталау. 1) Дыбыс деген не?	түсін қолдан дыбысты айқындырып айтады. Мысалы: ұша...(қ), қанша...(ш), баба...(ш), тер...(т), анелыс ...(н), көз...(н), автоб...(с), шәйне...(к), ко...(ф), текш...(е), ло...(н), күші...(к). **«Тиісті түсті көрсет»** дидактикалық ойыны Педагог а, б, у, о, и,с, п, р, л, д, ф, ж дыбыстарын айтады. Балалар тиісті түсті көтереді, егер дыбыс даусты болса – қызыл, ал дыбыс даусыз болса, көк фишканы көтеру керек **Қоршаған ортамен таныстыру** Туыстық байланыстарды түсіну (өз жұрты, атасы мен әжесі, жақын туыстары, шағын жұрты), ойын жеті атасын білу. Туыстық байланыс, жеті атасын білу Ойын **«Кімнің заттары?»** (жақын адамдардың заттарын анықтау) Суретті кітапшаларды қою. **Жеті ата:** **Бала.Әке.Ата.Арғы ата.Баба.Үш ата.Тек ата.** **"Туғандар мен туыстар. Өзара сыйластық»** ұғымының адамгершілік құндылық ретінідегі мәнін түсіндіру; туыс,туысқан ұғымы жайлы түсінік беру; туыстарға деген сыйластық қарым-қатынастарын дамыту; өзара сыйластыққа тәрбиелеу. **Суретті жұмбақтар ойыны** Балалардың арасынан бір бастауышы таңдалады, қалғандары отырады. Тәрбиеші үлкен қораптан кішкентай неше түрлі суреттері бар (отбасылық суреттер)	Ұлан ғұмыр минут тарихы: ересектей және қысқаша варианты жандандырақ: қозғалады. Екінші жол циферблат бойымен бүкіл шеңбер бойымен отін бара жатқанда, 1 минут өтті. Мен сізге "Бір минут үнсіздік" ойынын ойнауды және бір минутты көп немесе аз көруді ұсынамын. - Минуттық жол циферблат бойымен бүкіл айналымды айналып өткенде, бұл бір сағат өткенін білдіреді. Сізбен ойынымыз, 1 сағат көп пе, әлде аз ба? - Егер ұзын қол 12-ге, ал кішкене қол 3-те тұрса, бұл дәл кешкі 3-те екенін білдіреді. **Сөйлеуді дамыту** Сөйлеуде интонациялық мәнерлілік құралдарын қолдану «Біз де ойнаймыз» (Әңгіме) (интонациямен оқып беру) Шырша мен қайың қатар өсті. Жас қайың ерке, ойыншақ болатын, ол алаңдағыларына басын, шыршаға соқтығып, бұрымын жұлып, лаңдаған шашы, алыса ойнағысы келіп, мазалай берді. – Бізге тиіспе! – деп ақырды шырша, – соққармен ойнамаймыз. – Шыбық тисе, шыңқ етердің өзі екенсің. Жай ғана сынап өткенге неш кетті? – Сынап та өтпе. Біз өзімізбен кіммізді күтіп киемізі. – Соншама қадірлейтін сенің кіміміңіз біздің кіміміздің қандай артықшылығы бар? – Біз отырамыз) **Айгүлу бізге -та** буынынан басталатын сөздер ойлап айтуымызды сұрады. Мысалы: тарақ, тамақ, таз, табақ, тап, таңқыр, тау, таушық, таутекше, тазы, тамшық, тіга, тақылдақ, тап т.б. **Көркем әдебиет** Жанрларды (ертегі, әңгіме, өлең) ажырату Жанрларды (өлең, әңгіме ,ертегі) ажырату **«Әже»** тақпағын жаттау Автор, Ә.Қайран (хрестоматиядан,9 бет) Мақсаты: бұл өлең екенін түсіндіру.Жанрларды ажыратуға баулу. **«Шіне тергенде»** (әңгіме) Хрестоматиядан,16 бет. **«Маша мен аю»** (ертегі) (хрестом,71 бет) **Пәсіо: «Белгілі дыбысқа сөз тап».** Мақсаты: шапшаңдыққа, зейін қой білуге үйрету. **Ойын шарты:** Шығармаларлағы (өлең,ертегі,әңгіме) кейіпкерлердің бас әрпіне сөз ойлап айтады. Мысалы: «Әже» сөзіндегі «Ә»дыбысына; «Маша » дегендегі «М»дыбысына, «аю» және «шіне » дегеннегі «а және ш » дыбысына сөз ойлайды **Қоршаған ортамен таныстыру** Кеңістікті бағдарлау, шағын ауданда өзін бағдарлай білу. **Дид.ойын: «Өз үйінді тап»** Мақсаты: Түстерді ажырата білуге үйрету. Әр үйшіктің өзі түсіне тән жапырақшаларын шашпан тауып кіргізе білу қабілеттерін	қайталайды. Алақандар үстелдің үстінде, балалар жеңнен екі қолдың саусақтарын шынашақтан бастан көтереді. Балалар сол және оң қолы саусақтарымен қаламды немесе қарындашты ұстайды. Осы саусақтарын бүгіп, қайтадан қалпына келтіреді.. бұл жерде қаламды үлкен саусақтан төмен түсіп кетпеуін қадағалау керек. **«Жасыру» саусақ ойыны.** **Ойын шарты:** Қатысушылар алаканға қыска қарындашты салады, жұдырықты жұмады және ашады. Қыска қарандаш аламыз, жұдырыққа қысып, жасырамыз Ал енді, кезекпен қолға жасырамыз. Қарандашты қысып отырып, Алақанды ауыстырамыз. Бұл ойында баланың қол икемділігі, танымдық деңгейі артады. **Қазақ тілі** Тілдік дамытушы орта. «Есік» ертегісі ЕСІК (ертегі-өлең) Баяғы өткен заманда Бір есік өмір сүріпті. Өзін түрткен адамға Айқара ашылып күлпіті. Жақсы, жаман таңдамай, Ашылып әр күн жүріпті. Түн ортасы болсада, Салмаған ешен күзетпі. Жұртпен қамын ойлаған, Таңертең ерте тұрыпты. Көрпе жүрген жақсылар, Қайырымдылығын біліпті. Бір күні келіп жамандық, Сальпты әбден бүлікті. **Музыка** Ән, күй, марш, би **Музыка тыңдау:** «Қазан» (П. Чайковский)

	2) Қандай дыбыстарды даусыз деп атаймыз? 3) Даусыз дыбыс қалай белгіленеді? 4) Даусыз дыбыстар қалай жасалады? 5) Жұп даусыз дыбыстар қалай жасалады? 6) Жұп даусыз дыбыстарды ата. **«Кім көп сөз айтады?»** дидактикалық жаттығуы – балалар, сөздер жіпшіке даусыз *с, і, о, ш, ж, ү* дыбыстарынан басталатын сөздерді ойлап айтуларын керек, әр дұрыс сөзге бір фишкадан беріледі. Кім көп сөз айтса, сол жеңімпаз атанады. **Көркем әдебиет** Өлеңдерде кейіпкердің көңіл күйі мен мінезін беру **«Кім екенін тап!»** Мақсаты: суреттегі бейнені іс-қимылмен көрсету және табуға үйрету. Шарты: Бұл ойын бойынша балалар жиналып тұрады,бір баланы есік сыртына шығарады.Қалған балаларға суретті көрсетеді,сыртқа кірген балаға сол жануарды қимылмен көрсету керек,кірген бала табу керек. **Күріш: «Дәнекер»** Мақсаты: баланың назары мен байқағыштықтарын дамыту. Шарты: Бала тоқта отырған баланы суреттен береді,қалғандары кім екенін табу керек. **МАҚАЛ-МӘТЕЛДЕР:** (ата дәйексөзі аясында) **Әділ ін айтсан — әлемі айтқанын.	карточкаларды бір-бірден алып отырмақ суреттегі бейнені сөзбен сипаттап жеткізуді үсынады. Бастауыш суретті карточканы алып, балаларға көрсетіп, оларды бейнені, затты сипаттап, суреттейді. Балалар түрлі жауаптар айтып, не бейнеленгенін тауып алу керек. Дұрыс жауапты айтқан бала ойынды жалғастырады. **Музыка** Қазақ музыка өнерінің шығармаларымен таныстыру Көркем мұрамен кейбір таныстыру. Қазақтың ұлттық ұрмаш аспаптарында ойнауға үйрету. Балаларды туған өлкесін сүюге, заңдай білуге тәрбиелеу.Қазақтың ұлттық аспабының дыбыстауымен таныстыру. Елімізің рәміздерін көстерлей, бағалай білуге тәрбиелеу. Музыка тыңдау. «Алатау» (Н. Тілендиев, үнтасмадан) Ән айту: «Қазақстан жері» (Б. Түселбекова) Ән айту: «Жомарт сөзім» (Н. Пүсілбаев) «Астана» (А. Досмағамбет) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Жаңа, Қазақстан» (үнтасмадан) Билер: «Қара бала би» («Билеп үйренейік» жинағынан) «Асатаяқ би» (қыздар) («Билеп үйренейік» жинағынан) Ойындар, хороводтар: «Ноталарды орналастыр» («Дидактикалық ойындар» жинағынан) **Құрастыру** **Табиғи** (ағаш, мақта, жүн, жіп, асық, қағаз, теңі, кенеп, мата, дәнділер тұқымы) және	сәнмерсей киімдігі жаңа сайын ауыстырмаймыз. Біздің үстіміз киімсіз жалаңаш емес, жасыл ине. – Өткір-өткір найзалы көрін тұрмын. Ол иненнен қорқаған біз жоқ. – Жібіне бұтаққа өскен инелер – біздің қорғанымыз, ұстық-сұлықтан қорғайтын сауытымыз. Сондықтан бұл көк инелерімізді жеті жылда бір-ақ рет ауыстырамыз. – Қалай ұзақ киесіңдер? – Сондықтан ла сақтап, бытап киюге тырысамыз. Қымбат, күнде киімнің күтімі де өзіне сай болғаны жөн. Солайы солай той, соңы да, ойнамай отырған зеріктіп кетпейсің бе? – Бала болған соң, біз де ойнаймыз. Бірақ киімімізді кірлетіп, дастан, жыртып ойнамаймыз. **Қазақ тілі** Қазақ халқының тұрмыстық заттарымен, киім-кешектімен байланысты сөздерді үйрету **«Гажан қоржын»д-ойыны.** Қоржыны бар қыдырмақ Айжан келеді - Айжан, қоржында не? - Қоржын. -Онда не бар? – Ұлттық киімдер бар: Мынау- ерлер бас киімі. Айырқалпақ жүн киіз немесе қамқа мата сұлының, тігілген ер адамдардың бас киімі. Мынау- тақия, Ерлердің жеңіл бас киімі. Тақияны пүлішпен, ала жастарын жібек сәтеннен тігеді.	жеңілдіру Ағыраңмақ, ситімке тәрбиелеу. **«Кешістік»** Мақсаты: балаларды кешешті білдірлауға жаттықтыру; ойлау қабілеттерін, қабылдау, зейін процесстерін дамыту. Мазмұны: Балалардан алдында үлкен бәленің суреті тұрады. Балаларға суреттері таратып беру. Суреттерді орындарына орналастыруды ұсыну. Мысалы, балықты акваримға салу, гүлді үстелдің үстіне, суретті қабырғаға ілу. Ойын осылай жалғаса береді. **Дене шынықтыру** Бір аяқпен және екі аяқпен күрсеуден күрсеуге секіру Жүгіріп келіп, жерден екі аяқпен бірдей итеріліп екпінмен биіктікке секіруді бекіту. Кешешті бағдарлау, күштілікті дамыту. Спортқа құлшынысын жалғастыру. «Бір орында тұрып секіруі Қолды әртүрлі қалыпта ұстаптан секіруге жаттықтыру. Қол мен аяқты музыка ырғатымен үйлесімді қолдай білу. **Қимыл-қозғалыс ойыны:** **«Шеңбер»** Ойын бойы жұптарын ауыстырмаған ойыншыларды мақтайды. Ойыншылар екі-екіден құрсау ішіне кіріп, үлкен шеңбер құрып тұрады. Ойыншыларын бірсыпы осы үлкен шеңбердің ортасында тұрады. Ол белгі бойынша құрсау ішінде тұрған бір баланың орнын тартып алуға тырысады. **Экологиялық мәдениет:** **Дидактикалық ойын: «Өгіз жинау»**Жемістерді бір белек себетке,көкеністерді белек	Ән айту Күзгі әуен» (А. Досмағамбет) «Балдырғандар әні» (Ә. Жоғаева) Музыкалық-ырғақтық қимылдар: «Марш» (Е. Лидосов) **Билер:** «Шабандоздар би» (ұнтасмада «Жұмырқұлып». («Билеп үйренейік» жинағынан) **Жүк «Музыкалық мәнжақтар»** Шарты: Жетекші шағын әнді орындайды,ал балалар музыкадағы ыңыса және ұзақ дыбыстарды табу керек және қайырмасын айыру керек. Бұл дыбыстарды үлкен және кіші түрлі-түсті мәнжақтармен белгілеуге болады. Яғни ұзақ дыбыстарса үлкен мәнжақты көрсету,қысқа дыбыстарса кіші мәнжақты көрсету. **Сөйлеуді дамыту.** Даусыз қарқынды, логикалық үзіліс пен екпінді ретпен Кім ақылды? Ерлан мен Еркебұлан жұптарын жалбай, жап-жақсы ойнап жүр еді. Бір кезде қолдан жасалған көпірдің үстінде бірінші-бірі қарсы келіп, түйісіп қалды. Ерлан: – Мен саған жол бермеймін! – деп, қаскайып, безерін тұрып алды. Ал Еркебұлан: – Мен саған бұла еретескім де, ойнаны да бұзғым келмейді, сен өте бер, – деді де, орын жол берді. Пелнотоэнтіме мазмұнын балалардан сұрақ көп арқылы сұрайды. – Балалар, сөздерге энтіме ұнадыма? – Энтіме кімдер туралы? – Екі бала не істеп жүр еді? – Олар неге таласты? – Екі баланың қайсысы ақылды екен? – Неге ақылды, қай іс әрекетіне қарап ақылды екенін білдің дер? энтімелегі «ойнап», «көпір», «балалар» деген әр сөздерді буынға бөліңдерші?

	**Әділ іс атын сұлын арнасындай. **Әділ сөз болат өсиет алмасындай. **Баланан ұяла не көрсе, Ұяланда соны алады. **Бала тәрбиесі бесіктен. **Әдепті бала – арлы бала, Әдепсіз бала – сорлы бала.	Қолдық жаттығулар Көрістыруға баулу Табиғи материалдармен Мақсаты: Әртүрлі мөлшерде ті жапақтың қабығын пайдаланып, оған басқа да материалдар (бұтақшалар, қалқан жапырақты ағаштардың ұшелерін) қосып бұйымды жасауды, жеке бөлшектерді желім, **Тақырыбы: «Қайық»** Мақсаты: Шығармашылық қиялдарын, қол епділігін дамыту. (Жапақ, ермексаз,сірің кепін таяқшалары, қағаз) Жапақтың қабығынан жұмыс жасауды жалғастыру, ермексазбен қамтамасыз ету, Балалардың қиялын, қол епділігін, шығармашылығын дамыту. **<u>«Тілге бойлау»-біртұтас тәрбие:</u>** **Тілді жаттықтыратын тақпақ** Кім келді? Кәне, кәне кім келді? **Біз, біз, біз!** Ата, ата бұл сіз бе? **Иә, иә, иә!** Әке, әке бұл сіз бе? **Иә, иә, иә!** Ататайым бұл сіз бе? **Иә, иә, иә!** Қарындасым бұл сен бе? **Иә, иә, иә!** Біздер тату жан ұя **Иә, иә, иә!**	Мынау-кіреберіс Кіреберіс киіз ынғайлылыққа, тазалыққа тәрбиелейтін заттың бірі. Мынау- қамзол. Өйелдердің киімінің бір түрі. Оны көйлек сыртынан киеді. Ол барқыт, нәзік, мақпал сияқты асыл сапалы кездемелерден тігілелі. Мынау- шапан. Аталардың киетін киімі. Қымбат маталан тіккен. Етек-жеңіне жібек жіппен өрнектеп ою салған. Бұл шапанды тойға киеді. Мынау- саптама етік. Ішіне киізден астар салып, былғарыдан тігілетін жылы аяқ киім. Мынау мәсі. Оны былғарыдан тігеді. **<u>Дене шынықтыру</u>** <u>Доппы басымен итеріп, тартқаннан сілкіту , гимнастикалық скамейка бойымен еңпетімен өрмелеу.</u> Еңбектеу түрлері Биіктігі 40 см жіптің астынан қолды еденге тигізбей өтуге үйретуді жалғастыру. Доға астымен еңбектеуге (биіктігі 50 см) үйретуді жалғастыру **«ТАСБАҚА»** **Ойын шарты:** Ойыншылар залда еден үстінде тасбақаға ұқсап жорғалайды. Тәрбиеші белгі берген кезде қолдарын, аяқтарын ішінің астына жасыруы керек. **«ЖЫЛАНДАР»** **Ойын шарты:**	сөйлеуге жаттау керек. **Шығармашылық бұрышта:** Қысқа көкөністерден не жасаймыз, жемістерден не жасаймыз? Бүгін қысқа көкөністер түзлан Дайындаймыз. **Топқа бөлу.** Қиылған суреттер арқылы топқа бөлу. **Жұмыстың орындалу техникасын көрсету.** **Барлық топ банкіні киып алу.** **1-Топ** Қызыл қызанақты киып банкіге жапсыру **2-Топ:** Қиыр мүсіндеу **3-топ:** Банкінің ішіне салынған бұрышты бояу. **4-топ:** Күзгі бақшаны көрістыру.	<u>**Іс-әрекетті (шаратты) ОЖАТТАУ**</u> Президент болсам егерде, Президент болсам егерде. Бар халқымен бір болам! Аналық үшін күресін, Шыңдық үшін пір болам! Ақындардың мақтан айтар, Өлеріне жыр болам! Бәрінеде маңыздысы, Өз әжемнің қуанышы, Шуағын төккен нұр болам! Анашымның сүйенішті, Көгіндегі күн болам! Бәрінеде жақсысы, Отбасының туын ұстар, Өкеме ұқсар ұл болам!

			Балалар сөз іліктері өзінің бір-бірінің үстіне тұрады. Берілген белгі бойынша келесілерін үстімен өрмелейді. Барынша тілектік ұзбеулері керек, ұзген бала ойыннан шығады.		
Серуенге дайындық **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие**	Серуенге қызығушылық тудыру	Балалардың киімдерін киінуі	Балаларды еңбек сүйгіштікке тәрбиелеу, өздеріне берілген тапсырманы тиянақты орындауын есеңгу.	Балалармен күстар туралы әңгімелесу.	Ойын құралдарын дайындау
Серуен **Қауіпсіздік ережелерін сақта міндетін түсіндіру.** (серуен кезіндегі қауіпсіздіктерді сақтау: құлап қалмау, қатты жүгірмеу, жердегі әр заттарды алмау...т.б) **(ҮНЕМІ)** **Біртұтас тәрбие**	**Бақылау:**Жәндіктерді бақылау. **Мақсаты:** Күзде жәндіктер қыска қалай дайындалады?Міне кеш, құмырсқаларды қарандаршы. Өзгеліктарын жинап еңбектенін жатыр. « Қастың қамын жаз ойла » . **Еңбек** :Біздің алаң. **Мақсаты:** Аулалағы жапырақтарды жинау.Балалардың еңбекке ынтасын арттырып , өздігінен еңбек ете білуге үйрету. **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие** **Дербес ойындар:** 1.Әткеншек тебу. 2.Ирек жолмен жүру	**Бақылау:** Өткінші жаңбырды бақылау. **Мақсаты:** Өткінші жаңбыр туралы түсінік беру. Жаңбырдың пайдасы , жаңбыр жауғанына қарап еңістікті, бау бақшаны , сағжайдағы көкөніс, жеміс – жидек бәрін қолдан жауғандағы суарудың пайдасын ашып түсіндіру. **Еңбек** : Ағаш түптерін қопсыту. **Мақсаты:** Ағаш түптерін қопсыту арқылы балаларға өсімдіктерге тыңайтқыш затар тоңырақ арқылы барғанындығын түсіндіру. **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие** **Қ\Ойын:** « **Қоңыздар секіреді** » . Мақсаты: Қос аяқпен секіруге үйрету.Епділікке, шапшаңдыққа баулу.	**Бақылау:** Күздегі өсімдіктердің түсін бақылау. **Мақсаты:** Күзде өзі табиғатта болатын құбылыс өсімдіктерге әсер ететіндігін түсіндіру. **Еңбек** :Біздің ойын алаңы **Мақсаты:** Ойын алаңындағы сарғайып түскен жапырақтарды жинау.Еңбексүйгіштікке баулу. **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие** Балалардың өз бетімен ойынын ұйымдастыру: 1.Жарысу. 2.Төбешікке секіру.	**Бақылау:** Тұманды бақылау. **Мақсаты:** Күздегі тұманды бақылау , тұманның қайдан пайда болатынын түсіндіру. **Еңбек** : Ағаштардың түптерін қопсыту. **Мақсаты:** Табиғатты аялай білуге , өсімдіктерге қамқор болуға , оларды күтіп – баптауға тәрбиелеу. . **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие** **Қимылдық ойын:«Кім тезірек?»** **Мақсаты:**Секіргішпен секіруге үйрету, секіру қабілетін дамыту, епділікке тәрбиелеу. **Ойын барысы:** Балалар қолдарындағы секіргішпен алаңның бір жағына, бір-бірінің бөгет жасамай сапқа тұрады.Олардан 15-20 қадам қашықтықта сызық сызылады немесе жалаушалар байланған жіп тартылады.	**Бақылау:** Кемпірқосақты бақылау **Мақсаты:** Күз ерекшеліктерін түсіндіре отырып , жаңбырдан кейін аспанда көкжелкеген кемпірқосақ шығатыны туралы түсінік беру. Түстерін ажыратып айту. **Еңбек** :Біздің ауа **Мақсаты:** Аулалағы ағаш бұтақтарын жинау. Балаларды еңбексүйгіштікке баулу. **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие** **Қимылдық ойын:** . « Қиғаш » . **Ойын барысы:** Бұл ойынды жіп керіп , сол керілген жіпке әр түрлі ұзындықта кішкентай ойыншықтар байлап қояды.Ойын қызықты болу үшін ойыншының көзін байлап қояды.Ойын бастаушы ойын қолына қайшы ұстатып, « осы ойыншықтан барды қалағанды қиып ал » -дейді.Ойынды қиып алған ойыншығын алады
Серуеннен оралу **«Үнемді тұтыну»** – суды, тамақты, энергияны тұтыну бойынша күнделікті табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру (күн сайын)	Серуен құралдарын жинауға көмектесу. Жауапкершілікке тәрбиелеу. **«Үнемді тұтыну кітапханасы»** ойыны. Мектеп жасына дейінгі балалардың бойында тұрмыстық деңгейде ұқыпты, суды, электр және	Сапты,қатарды бұзбай жүру. **"Тазалықты сақтау".** Бала қолын жуу үшін алдымен шүмекті ашып, сосын сабын алып, қолын жуып, шүмекті жауып, сүлгімен сүрту керектігін анық көреді. Ойын осының	Киімдердің реттілігімен шешіп, жинау. **<u>Мнемотехникалық кестемен жұмыс</u>**: қолды қалай дұрыс жуу керек, қандай жағдайларда жуу керек, сонымен қатар қолды не үшін жуу керек. Кран мен	Серуен құралдарын жинауға көмектесу. **ЖАДЫНАМА:** **Құралдарды тек көзіне ең уақытта қалдыруға болмайды. **Су мен қуат көзін үнемдеңіз **Ғимараттан шыққанда жарықты өшіру керек. **Газ плитасына жақындама!	Киімдердің реттілігімен шешіп, жинау.Жинақылыққа тәрбиелеу **Бақылау: « Жылу кімге (неге) керек?»** Мақсаты: балаларда жылудың маңыздылығы және оның адам өмірінегі маңызы туралы қарапайым түсінік қалыптастыру. Әрекеттер: тәрбиеші балаларға серуенге

Таңта, үйде үнемге үйрету **Электр энергиясын үнемдеудің тиімді тәсілдері** **БІРТҰТАС ТӘРБИЕ**	жалау энергиясын үнемдеудің және үнемдеудің қарапайым тәсілдерінің алғашқы дағдыларын қалыптастыру. Қағазды, уақытты, энергияны, жылуды, су ресурстарын үнемді пайдалану мәселелеріне назар аудару.	бөліп үйретеді. «Қолды қалай дұрыс жуу керек". Жеңдерінді түріп, балалар тақпақ айтады: "Кім жеңін түрмесе, су алмайды!"; кранды ашу; алақаныңызды "қайықпен" бүктеңіз; сабындау "қолғаптар сияқты" қолдарыңызды ағын судың астына қойыңыз; кранды жабу.	суды қалай басқаруға болады. Ойынды 2 немесе одан да көп балалармен ойнауға болады, содан кейін карточкалар мен материалдар барлығына дайын болуы керек. (картаны көрсетеді, ал бала оны тауып алып, қол жуу алгоритміне сәйкес үшінкты жабады.	**Шарпымен ойнаймыз!	шығуы таңда жылы немесе салқын екенін анықтауды ұсынады. Қимылды ойындардан кейін пелагия балалардан серуенге шыққан кездегі және қайтқы кездегі жылуды сезінуді салыстыруды сұрайды. Содан кейін балаларға өзін бара жатқы адамдарды, өсімдіктерді, жәндіктерді бақылап, кімге жылы, кімге суық екенін анықтау ұсынылады..
Балалармен жеке жұмыс (жеке даму картасы бойынша)	**Жеке жұмыс:** Ал керемет бұл қандай? Төгілді төбеден Көк теңіздегі күйган. Киз-кісір су не деп ен? (Жаңбыр) Жұмбақ шешу арқылы ойлау қабілетін дамыту.	**Жеке жұмыс:** **Тыйым сөздерді жаттату.** **Мақсаты:** « Суға түкірме » , « Нанды басып » , « Дастарқан басында кеңірме » т.б сөздердің мағынасын айтып түсіндіру	. **Жеке жұмыс:** **Мақал-мәтел.** Таза болса- табиғат, Аман болар – адамзат. **Мақсаты:** Мақал жаттату арқылы баланың сөздік қорын жетілдіріп, сөйлеу мәдениетін, ойлау қабілеттерін дамыту.	**Жеке жұмыс:** « Алтын күз » тақырыбына сурет бойынша әңгімелесу Мақсаты: Балаларды сурет бойынша әңгіме құрауға дағдыландыру, тілдің грамматикалық құрылысы одан әрі дамыту және сөздік қорын молайту. (күзгі ағаштың суретін салғызу)	**Жеке жұмыс:** Аспанға ұшар бұ болып Жерге қайтар су болып. (Бұлт) **Мақсаты:** Жұмбақ жаттата отырып, балалардың тіл байлығын байыту, дыбыстардың дұрыс айтуын қадағалау Ойлау қабілетін арттыру .(бұлтты мүсіндеу)
Балалардың үйге қайтуы	**Психологтің кеңесі:** мысалы: «Егер ата-аналар дүкеннен балаңнан ұнатқан ойыншығын сатып әперместен жағдайда, өзін қалай ұстау керек.	***Ата –аналарға кеңес*** – баламен жағымды эмоциональдық жағдайлар жасау қажет, ол көбінде ата – ана жағынан болуы қажет.	. Әңгіме: Балалардың жұмыстарын ата аналарына көрсету әңгімелесу	.Ата-анаға кеңес: Баланыздың көзінше мектеп туралы өзіңізді толғандыратын мәселені айтудан аулақ бол	Ата-анамен әңгіме: Демалыс күндері күн тәртібін сақтауын ата-аналардан талап ету.

Бекітемін: Жоба

Жаңаесілова

Тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

Сабақтас бастауыш мектебі КММ

Мектепалды даярлық класс

Мектепалды даярлық кезеңі 2024-2025 жыл 11-15 қараша

Қараша – әділдік және жауапкершілік айы

Анта дәйексөзі: Әділдік пен жауапкершілік – біртұтас ұғым!

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы оқыту, өмірлік мағызды қалыптастыру, бақылау.	**Сәлемдесу:** Күн күлімдеп нур тökті, бізге жолдап. Балалар: Сәлем! Жақсы сөздер нур септі, бізге жолдап... Балалар: Сәлем! Еске сақтап кеңесті, достарға сыйла... Балалар: Сәлем! Кел,қосылып айтайық бір-бірімізге... Балалар: Сәлем! **Біртұтас тәрбие:** **«Менің Отаным – Қазақстан»** **Гимн орындау.** Мақсаты: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу; **(апта сайын, дүйсенбіде)**	**Кел, балалар,** күлейік, Күлкіменен түлейік! Қабақ түйген не керек, Көңілді бол жүрейік! Кел, балалар, күлейік! Күлкіменен түлейік! Күлкі көңіл ашады, Күлін өмір сүрейік!	Қол алысып, кане, біз Достасайық барімізь Айтарым бар сендерге, Тез тұрыңдар шеңберге. Қандай жақсы бір түрі, Достарменен бір жүру! Қандай жақсы дос болу!	Бақыт деген – Осы шаттық шеңбері. Қол ұстасып, тұрайыкшы кел бері. Бақыт деген – Көрмей қалса сағынып. Мені іздейтін, Алаз жүрек сендегі. **«Қауіпсіздік сағаты»:** 1. Өрт тудыру көздері: сірінке, оттық, ахауы бар электр құрылғылары, сымдар, от, түтін, газ плитасының жанып тұрған оттығы. 2. Өрт қауіпсіздігінің жалпы ережелері 2.1. Сірінкемен және оттықпен ойнауға болмайды, бұл өртің туындауына әкеледі. 2.2. Дезодорант балондарымен ойнауға болмайды. 2.3. Ерекшеріз газды қосуға болмайды. 2.4. Ересектер болмаған жағдайда электр құрылғыларын қосуға болмайды. 2.5. Өзбетінше от жағуға тыйым салынады. **« Үйкасын тап» ойыны:** • Бір, екі, үш, төрт, үйде болып жатыр .....(өрт) • Түтін басып кетіпті, сөндірмеген біреу.....(түтікті). • Қызып жалын жалады, демек сірінкемен біреу..... (ойнады) • Тек тұрғанын жарамас, тез 101 те сен .....(хабарлас) • Өртке орамды шатыр,	Бақыт толы шеңберге, Шаттық толы шеңберге. Қол ұстасып келдік біз. Жан достарыз енді біз. Достарымның барлығын. Сыйлап жақсы көремін. Алаканым арқылы, Жылуымды беремін

				орналастырудың тез — 4 шақыр)	
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру **«Өнегелі 15 минут»** – ата-аналардың балаларымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут және әңгімелесуі. **(күн сайын)** **Ата тәжірибесі:** **«Үлгі-өнеге-тәрбие»**	**Мақал-мәтелдер:** Әдепті бала – ортаны бала, Әдепсіз бала – сорлы бала Ананың тілін қыз басар, Атының үйін ұл басар. Жүйрік – жүйрік, Мынау – тұлпар.	**Тыйым сөздерді** мағынасын, тәрбиелік маңызы түсінуге, күнделікті өмірде пайдалана білу: «Дастарханды, тамақты бастық. «Отырік жылқыны, «Мұнда тесіпсің. «Тәбәлдырықты бастық, «Әдепсіз сөз айтпа.	**Бата жаттау** Дастарханына берекі берсін, Бастарына мерекі берсін, Астарына аналық берсін, Інілеріне сауық берсін! Әумин!	**Ырымдар:** "Балаға шешен болсын деп таңдай жағады. * Батырдың оқығаны, адамының сарқылмас жегісіне немесе одан сабақтан ауызша түйірсе, жүйкесі қасиеті мен өнері баланы қоңалы. * Сабақтың алғы басып тез жүрін кетуі үшін тұсау кесіледі.	**Болжамдар:** **Күз мезгілінде** -Күзде тышқан бөркін шығып шықпаласа, ұзамай қар жауады. -Жылан мезгілінде ұйықтамаса, күз ұзақ әрі жылы болады. -Қыста тірнайлар үйсіне шығып таси бастаса, күн кенеттен қатты суытады.
ЖАТТЫҒУ КЕШІНІ	**«Жаттығулармен жаттығу»** 1. Бір қатармен жүруден ұшынып, өкшемен,аяқты көтеріп жүру, жүгіру. (2 мин.) 2. Бір қатарды екі қатарға тұру. 3. Жаттығулармен жаттығу. 1. Б.к қолды жазуда: 1 – алдыға созу , 2 – жоғары көтеру, 3 – алдыға созу - 4 – б.к –ны келу- 6 рет. 2.Б.к 1 – жаттығуды оң қолда. екі рет алдыға айналдыру. 2 – жаттығуды сол қолда, алдыға айналдыру.3 – артқа айналдыру алдымен оң қолмен,артынан сол қолмен. 4-6 рет. 3. Б.к оң аяқты алдыға сілтеп оң қолда жазу сол аяқты жеткізу жаттығуды, сол қолдағы жаттығуды оң аяқты жеткізу.	**«Допмен жаттығу»** 1"Түсіріп алма" Б.К шеңбер жасап күрсіп отырулары керек. 1.Допты жоғарыға көтеру.қолды бүгіп,бастан асыру.3.Допты жоғары көтеру.4.Б.К-ны келу. 4-5 рет қайталау. 2"Допты бастан асырып ұстау"Б.К тізерлеп отырулары төменге,көтерілген қолды алдыға созу.2.Б-К-ны келу.3-4 рет қайталау. 3 «Құлау» Б-К аяқ ашық кеңілінде,қол арқаны төменге.1 допты алға созып,оң аяқты құлау.2.Б-К -	**«Допмен жаттығу»** (жаңғыртуға) 4 «Ұшқыш»Б-К отыру аяқ алшақ,доп ұстаған қолда бүгіп,кеуде тұсында ұстау.Алға еңіп(сол) аяқты шалу,қолды тізу ұстау.2.Б-К-ны келу.6 рет қайталау. 5 Допты айнала жүгіруге Б-К и-т доп ұстаңыз.Белді бойынша допты айналдырып,жүгіріп,тізерлеп отырып,алмасып допты бір ұру.5 рет әр жаққа қайталау.	**«Кубиктармен»** 1. Кубиктарды екі қолмен жоғары көтеріп бір шеңбер жасап айналасыңыз. 2. Кубиктарды екі қолымен жоғары көтеріп күйінде екі рет орындарында тұрып айналасың. 3. Кубиктарды ұстап үлкен бір шеңбер жасап бір-біріне қарама қарсы отырады.Б.к екі аяқтарын көтеріп кубиктің үстіне аяқтарын сілтіп түсіреді (3-4 рет). 4. Кубиктарды екі аяқпен қысып ұстап тізені жоғары бүгіп түсіреді (3-4 рет) 5. Б. к.: Кубиктің екі қолдарымен жоғары көтеріп отырып күйлерінде екі жақ жаңбырлы кезектесіп ілмелі (3-4 рет)	**«Допмен»** Допты алдарында оңа-солға серпіп,тізені жетеріп адымы жүру. Допты жоғары көтеріп, аяқты ұшынып жүру. Допты алдарында домалатып,иіліп жүру. Тізені тік ұстауға тырысу Допты аяқты ортасына қысып,қос аяқта секіру. Допты кеуде тұсында ұстап,қырмен алшақ аяқта жылжу. Жүгіру. Бөлінуге 3-қолонаға тұру.

	өрек.	ки келу.			
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» - үйлес кейіпте бідім алушыларды бос уақытын ойын түрінде ұйымдастыру - асық, тогызқұмалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күн сайын)** **Бірлутас тәрбие**	**«Итерістер»**Диаметрі 3-4 метрдей болатын шеңбердің ішіне ойынға қатысушылар тұрады. Белгі бойынша қарсы тұрған қарсыластар бір-бірін шеңберден итеріп шығаруға тырысады. Қолмен де, шынтақ пен де итеруге болады. Шеңбердің ішінде қалған ойыншы жеңіске жетеді.	**«Қазан»**Асықтарды жолдың ыңғайына 3 метр қашықтықтан лақтырады. Сонадан 3 метр жерде үлкен қазан тұрады (шеңбер). Белгі бойынша әр топтың ойыншылары асықтарды қазанға лақтырады. Қазанның ішіне көбірек асық түсірген топ жеңеді.	**«Білектесу»** Бір столдың шетінде қарама-қарсы отырған екі бала екі қолдарының шынтағын столға тіреп қояды да, бірінің қолын бірі шынтақтасқан мықтап ұстайды. Сол жақтағы қолдарын әркім өзінің оң жақ қолтығына тығып алады. Осылай ұстаған алғы екі шауып бала. ойын бастауға команда беріскен, шынтақтарын сол орнынан қозғамай, қарсыласының тіреуді қолын шалқасынан түсіруге ұмтылады. Білегі тізбен жалғанған бала жеңіледі. Бұл бірек күшінің жетілуіне көмектеседі. .	**«Жаңылма»** Бір топ бала жағалы алаңға жиналып, қол ұстасып, дөңгелене тұрады да, ортасынан санамақ айтып бір баланы ортаға шығарады. Шыққан бала өлең, тақпақ, әңгіме айтып тұрып кері келген жерінде жата қалады. не болмаса қуағын ұстайды, басын сипайды, қалы сол сияқты іс-әрекеттерді жасайды. Оның өлең, тақпақ, әңгіме айтып тұрып істегені жаңылдырын қайталай алмай қалған бала айыпты болып, өлеңді айтады, биледі, әңгіме айтып күлдіреді. Ойын балаларды шыдамшылыққа, қатымақтылыққа, ақылдылыққа үйретеді.	**«Жүгірістер жолы»** «Жүгірістер жолы» — ұлттық ойын. Ойынға қатысушылар көк және сары топ болып екі топқа бөлінеді. Бір көбеюн үстіне ойыншыларға түсінікті жеңілдік мүшелерде көк және сары таяқшалар ұсынылады. Ойынды жүргізуші ретінде басқарушы тағайындалады. Ол төрешілік міндетін қоса атқарады. Төрешінің белгісі бойынша ойынға қатысушылар белгіленген бағыт бойынша жүгіреді. Жеңген ойыншы өз командасының түбіне сай бір-бір таяқшаны алып кері жүгіреді де, соре сызыққа әкеп қояды. Қай түсті топтың ойыншыларын өз командасының болуына сәйкес таяқты белгіленген мерзімге кешірек шығып келсе, сол топ жеңеді. Ойын балаларды белгілі бір мақсатқа ұжымдық әрекет жасауға, шапшаңдыққа үйретеді.
Балалардың дербес әрекеті (бану қолдағы ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	**Саусақ қоя жаттығуы:** **«Жаңбыр жауды»** Жаңбыр қалай жауды. Аяшамен жай жауды. Саусақ ұшымен үстел үстін соғып тырысыпаташы. Содан кейін қатты жаңбыр жауды. Үстелді қаттырақ соғады	**Жаңырықтай** шулайық: Шух-шух-шух-шух... Жерге түсе бастаймыз (жүрегінен отырады) Аяқтай тік тұрамыз. Сол сияқты тербейміз. Күлгі жел бізі ұшыстеміз: У-у-у-у-у-у... Күлгі жел біз ұшалмаймыз. Тамыры болып сірікірейміз. Таза ауада ойнаймыз. Күз сияқты дем аламыз. Үлгілі болдай отырамыз.	**Жұмбақ шешу.** 1.Қар тоқ сіріп Су көбейіп, Сай сайға ағады Бұршақ шашып, Гүл бәпшешек басады. **Көктем.** 2.Өрік алма, жілік, жүзік,шесді. Қауын, қарбыз Қиыр, сәбіз Дүкендерге түсіелі. **Жаз** 3.Бұлттар, тоқтың. Жерге тамшы,	**"Фотосессия"** Жүргізуші бала – "фотограф". Ойынды жалпы мен қоялына сәйкес ол "фотосуретке" бірнеше қатысушыны (немесе балалардың бүкіл тобын) таңдайды, , белгілі бір нәрсеге бейнелеуді сұрайды. бет жағында (қуаныш, таңданыс, зерігу және т.б.). Содан кейін ол фотографтың іс-әрекетіне сәйкес, қатысушылардың	**"ТЖМ құтқару"** Тәрбиеші балаларды ойын залы ТЖМ-нің орталық пункті деп елестетуге шақырады. Мұнда жер-келген жағдайлы оқиға кезінде бірдыңғай комектесуге дайын өте батыл, ықсты адамдар жұмыс істейді. Мұнда Диспетчер отырады (балалар алдын ала таңдайды) және тұрғындардан көмек сұрайтын қоңырауларды қабылдайды. Біреуде ұрт болды, бір жерде есік немесе қалы

			Дыңқыл гүлін бісілді Шын сыр пішін. Ой тарып, Дала сұлы кипады. **Күз** Ала киізі. Орыс сынды, Тереңді торлабыл. Қарға ембінгін, Бет домбығын, Сырғанап балалар ойнайды. **Күз** **(«Тіл мен байлау»-біртұтас тәрбие)**	қалпы мен орналасуын тілмен сипаттап. "Фото-сессия" «Кісі». Бірінше "суреттерімен" кейін фотограф рөлінде жаңа жүргізуші тыңдалады.	сынып, адамдар үйлеріне кіріп шығып кетеді. Бірсыпырасы мектепті. Іемен түсуге қорқады. Диспетчерге ағаз болған мекен-жай туралы хабарлайды, ал жедел жәрдем бригадасы мекемеге асығады. Балалар диспетчерлер, өрт сөндірушілер бригадасының, дәрігерлер бригадасының, бөлімшеге, тереңіне жұмыс істейтін бригаданың рөлдерін ой бетінше бөледі.т.б. Ойын соңында олар алған әсерлерімен бөліседі. **(Қауіпсіздік-біртұтас тәрбие)**
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық «Күй күмбірін – қиыраудың орнына күйші шығарды, сонда-ақ үлкен үйде кешке күй тыңдар **(Күй сайысы)** **"Балбырауын" күйі** Бұл күй – Құрманғазының қазақ халқының қалыптасқан мұраларының бірі. Күй от жалындай қызу мен дүрілдеген екпінге, жігерге толы. "Балбырауын" күйін 1936 жылы композитор Брусиловский "Ер Тарғын" операсынан финальдың жарқын кері ырғақтарын бинге музыка етіп пайдаланған. **Біртұтас тәрбие**	**Ойын: «Дауысымнан ажырат»** Шарты: Балаларға табиғаттың шусымдық ерекшеліктері. жаңбыр, жел, боран, жапырақ сыбырлы, шөгерлі жауын дыбыстары қосылады. Тыңдап қандай табиғи құбылыс екенін табады. Ойынды екі топқа бөліп, ұтай жаңу арқылы ойнатуға ал болады. (экологиялық мәдениет-біртұтас тәрбие)	«Сәбі сыпатын сауық ойыны Сәбіді ашы тазалаймыз (он қолды жұдырыққа түйіп, сол қолын алақанын шекелайды) Үкілерін үйіп майдалаймыз (екі қолды жұдырыққа түйіп жоғары-төмен қағайды) Кілт пен гүлдер сеуіп дәлдейміз (сауақтарды ұшымен сөйді) Міне, сәбіміз пәр таған (екі қолын алдына жайып көрсетеді) Дәруменге байығын (алақанымен іштерін сипалап, тойғандықтарын көрсетеді).	**«Жұбын тап»** Мақсаты: геометриялық пішіндерді қайталау, салыстыруға жаттығулар Ойынның құрал-жабдықтары: әртүрлі ретте орналастырылған пішіндер. Ойын барысы: Балаларға геометриялық пішіндер беріледі. Балалар әрі сондай түсті пішінді табады.	**"Кітапханада"** Балалардың өзері 2-3 кітапханашыға таңдайды. олардың арасында бірнеше кітап бар. . Әр топқа бір кітапханашы қызмет көрсетеді. Онда көптеген кітаптар көрсетіледі, ал ұнаған кітапты алу үшін бала пышақ атын қоюы немесе онда жазылғандар туралы қысқаша айтып беруі керек. Бала алып жатқан кітапқа ала айтуға болады. Ойын барысында кітап таңдауға қиналған балаларға кеңестер беріледі. Кітапханаға келушілерге мүмкін болып, ұнаған кітаптарына иллюстрациялар көрсетуі керек. Ойын соңында балалар өздерінің қалай екендіктерін айтады **(Кітаппен жарқын әлемге-біртұтас тәрбие)**	**«Суреттің екінші бөлігін сал»** Мақсаты: Бұлшықтың жіктесін дамыту Ойынның құрал-жабдықтары: үлестірмелі карточкалар, қарындаштар. Ойын барысы: Балаларға үлестірмелі карталар беріледі. Әр қатарда суреттің бір жартысы сызылған. балалар суретке қарап не бейнеленгенін табады да сызылы жартысын сызады.
Білім беру ұйымдарының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	<u>Математика негіздері</u> <u>Кесіндіде жіңішке сызықтарды дағдыдағы тор жіңішке сызуды үйрету.</u> Мақсаты: Қол мен саусақтарының қимылы мен қозғалысын қалыптастыру. Бүгін екі нүктенің арасын түзу сызығымен сызып үйренеміз. Практикалық	<u>Сауат ашу негіздері</u> <u>Әртүрлі бағыттағы тік, қисық, қаска, ұзын, төмпешіл, ирек сызықтарды, мүктелерді сыз-</u> **Толқындар үлкен, толқындар кішкентай)** Сонан соң қарай-төмпешіл сызық сызуды үйренеміз. Қарындаштың қысымы реттеу қабілетін бекіту, қол-	<u>Математика негіздері</u> Жиынның бөлігін (ұзақ ұзақ ұзақ, бойлық жіңішке ұзақ) ұзақ ұзақ жіңішке ұзақ ұзақ жіңішке. Дидактикалық ойынның аты «Екінші жартысын тап» Топқа үстелдің үстінде таттырылған жартысын тауып, бүтін қалыпқа келтіру тапсырылады.	<u>Сауат ашу негіздері</u> <u>Сөйлемді ауызша таңдау, тапсырмалар.</u> **«Сөз құра»** Мақсаты: сөздік қорын молайту, берілген дыбыстарды сөз құрауға үйрету, қойылған дыбыстарды сөзге бекіту. Шарты: берілген дыбыска сөз құрау. **«Керіс**	<u>Математика</u> <u>Ішін й дейінгі цифрлармен жұмыс</u> **"Шатаңу" ойыны** Ойынды сандар үстелге қойылады немесе тақтаға қойылады. Сол балалардың көздерін жұмған сәті сандарды ауыстырады. Балалар табады бұл цифрлер сандарды өз

	жұмыста қолдарына қалам алып, алдарындағы қағаздың бетіне ұшып түсіп кетеді. Қаламды көтереді. Не пайда болды? (Шұнт). Енді сол нүктені жалғастырып бөренеге нүктелер салыңдар. Не пайда болды? (Көп нүкте,сызық). Сызықтың түрлері: түзу, қисық. «Екі қырлыжаңғақ» саусақ жаттығуы. Екі қырлыжаңғақ (екі қол саусақтары бір-бірімен түйіседі.) Жолмен жүгіреді. Жүгіреді, жүгіреді. Бір-бірімен кезігеді (екі алақанды қосады.) Құшақтасқандары сонадық (сұқ саусақтарды айқастырады.) Құшақтасқандары сонадық (ортаңғы саусақтарды айқастырады. алақандарды айқастырады.) Екеуін күшеп ұжырат.	көз жоқтығы,дыбысын қолмен тестіруде жалғастыру. Балаларды қордағы қағаз парақтарының үлгі бойынша жартылай пішіндердің орнегін сызуға, содан кейін контурдан шалқай-ақ болуға үйрету. Үлгіні қалдау және көбейту қабілетін қалыптастыру. **"Ұйқасын тап" ойыны.** Орынан орынға ұшқан, Ұшқылақ қарда... (саусқан) Бәрі бірдей жұмыска Шығады кім? (құмырсқа)	«Екі бөлікке бөлу» Пішінді кесіпше берілген геометриялық фигуралары тең екі бөлікке бөлу тапсырылады. **ТОПТАСТЫРУ, ЖАЛПЫЛАУ** Тапсырма: Бұл топтың ойындары мен жаттығулары балалардың заттарды бір, екі, үш және тірі ерекшеліктері бойынша топтауға және жалпылауға деген қабілеттерін дамытады. Осымен бірге балалар алдымен заттарды берілген ерекшеліктерімен топтастырып, жалпылауға үйренсе, кейін – өз бетінше белгіленген ерекшеліктер бойынша топтауға, жалпылауға машықтанады. Олар бірінші заттарды жеке алынған ерекшеліктері бойынша топтастырып, жалпылаудан тақырыптар бойынша белгілеуге көшеді.	Мақсаты: сөздік қорын логикалық ойлауын дамыту, байланыстырып сөйлем құрауға үйрету. Шарты: заттар бейнеленген суретті карточкаларды кезекпен көрсетеді. Балалар екі суреттің арасындағы байланысты сипаттап бір сөз ойлау керек. Ол сөз екі затты «біріктіретін кепір» сөзілді. Әр бала кезекпен жауап береді. Баланың жауабы шешілген болуы керек. Мысалы, екі сөз берілсді: «қар» және «қазан». «Байланыстыратын кепір» қызметін мына сөздер болуы мүмкін: «нәтиже» (қар қазанда үшін), «пайда, кесті» (алынған қар пайда), «тығыздалы» (қар алынды: артынан тығыздалы) т.б **Көркем әдебиет** Шығарма кейіпкерлерінің іс-әрекетін бағалау **Дидактикалық ойын** **«Бұл қай ертегі кейіпкері»** Мақсаты: Таныс ертегі және әңгіме кейіпкерлерін тануға, олардың қимыл-қозғалыстарын айтып беруге үйрету. Шарты: Қоржынға балаларға таныс ертегілер кейіпкерлеріне ұқсас ойыншықтары салынады. Тәрбиешінің ұсынысымен бір бала алған қоржын ішінен бір ойыншықты алып: бұл қандай жануар? Қандай ертегіде кездеседі? Ол не істейді? Ол кандай? Мысалы: Қоян ойыншығын алып: Мынау қоян. Қоян ақ. Түлкімен қоян ертегісінде кездеседі. **«Не. қайтті?» Дид ойын.** Мақсаты: Кейіпкер мен оның іс-әрекетін үйлестіру. Сөзін грамматикалық құрылымын дұрыс сақтауға үйрету.	қорларына қайтарады. Жүргізуші түсініктеме береді балаларының іс-әрекеттері. "Қандай сан жоғалып кетті?" ойыны. Ойында бір немесе екі цифр да жоғалады. Ойыншылар бағыт жана қоймайды стеріктер. осымен қатар олар қай санның қай жерде және неге екенін айтады. Мысалы, 5 саны қазір 7 мен 8 арасында тұр. Бұл дұрыс емес. Оның 4 және 6 сандары арасындағы орны, себебі 5 саны 4-тен бірдей көп. 5 саны 4-тен кейін келуі керек.	**Қазақ тілі** Қазақ халқының ауыз-түзік ауыздарын үйрету 1, 2, 3, 4, 5 5, 4, 3, 2, 1 Міне, дорба ашылды! Педагог дорбаның екінші түбінен тағамдарды (суреттерді) алып, жана сөздермен таныстырады. Мынау – ет. – Мынау не? – Мынау – ет. – Мынау – жұмыртқа. Жұмыртқа.. – Жұмыртқа – тағам. Мынау – Ірімшік. І-рім-шік. – Ірімшік дәмді. – Ірімшік – тағам. Тағамдарды барлығы киліреді. оларды жыныс стуле болжайтынын түсіндіріп, тыйым сөзді жаттау. Нанды басы, ақты тоқсе. Қазақ халқы нақ, – деп сүт, айран, қымыз, шұбатты айтады. Нан, сүт және етті қайдан аламыз? – Ауыз-түзік дүкенінен аламыз. Сюжеттік ойын: «Дүкен». Педагог – сатушы. – Сәлеметсіз бе!

	тка тартылады. Жіптің екі жағынан, оған 1 м жерде сызық жүргізіледі. Балалар топқа (екі жағынан 4-6 адамнан) сызықтың екі жағында бір-бірінің қарама-қарсы тұрады. Шетте тұрған балалардың біреуі допты қ абылдайды. Тәрбиешінің « Баста» деген белгісі бойынша ол д опты, сетка арқылы, қарсы ында тұрған балаға лақтырады. Ол допты қабылдап, жанын да тұрған балаға жібереді т. б. Доп ең соңғы ойнаушы т оптардың қандай кателікте р жібергенін атап көрсетеді. ық (қолдарды жібереді.)	2.Айнаған сонғы сыбырдың оны жерде. Гістің аяғы бір құлақ алыс елде. 3.Жазуы бар ақ парақ қанат қақты. Жеткізеді әлемдегі жаңалықты.	жаңалық. Байланыс қызметінің бұл атқарып түрлерінің барі адамдардың тұрмысына өте қажет.Компьютер де байланыс қызметі түрлеріне жатады.Компьютермен әлемнің барлық жерлерінен әртүрлі хабарлар алынады және жіберіледі.Қазіргі кезде мектептер де балабақшалар да компьютермен қамтамасыз етілген. Пошта-хат,телеграмма,ақша,газе т-журнал,сәлемдеме сияқты заттарды бір жерден екінші жерге жеткізумен айналысатын мекеме. Бұл мекемеде байланыс қызметкерлері –хат, телеграмма, т.б. қабылдаушы-операторлар , хат тасушылар жұмыс істейді. **Дидактикалық ойын: "Телефон"** Шарты: екі бала ойыншық телефон түтікшемен бір-бірімен сөйлеседі. Мысалы: -Сәлеметсің бе, Алма! Сәлеметсің бе, Аружан? -Ертең мен анамен хайуанаттар бағына барамын. -Сен бізбен барасың ба? -Анам рұқсат берсе, барамын.....	Шарты: Тәрбиеші экипаж жолсіне сай жолшеберлерді атап отырады, балалар одарға қатысты іс-әрекеті естерін түсіріп байланыстырып айтады Мысалы Тәрбиеші: -Жылан... -Көкек... -Қарға... -Дәуіт... Балалар: -Жылан Қарлығаштың балаларын жейін деп жатты. -Көкек бүркітке қонаққа барады. - Дәуіт балаларды құтқарды, жыланды өлтірді. **Қоршаған ортамен таныстыру** Еңбекке баулу. Тұмты тазалық сақтауға, ойынсықтарды сұрыпқа, табиғат бұрышындағы тірішілік нысаны күтім жасауға, кезекшілік міндеттерін жауапкершілікпен атқару. - Балалар күз мезгілі болғандықтан күз сұлтан, жапырақтар түсіп, шөптер қурап, гүлдер солып қалды. Ал біздің тобымыздың гүлі жайнап өсіп тұр. - Дұрыс, жаңа өсімдіктер өсу үшін жылу керек. - Өсімдіктер жылуды қайдан алады. - Гүлдердің өсуі үшін тағы нелер керек? Гүлдердің ерекшелігі мен қажеттілігі туралы әңгімелеу. **Ертегі терапия:** Ерте, ерте, ертеде бір гүл болыпты, бір күні ол көзін ашып «Қандай әсемет, күн шығып, күннің сәулесі таралып тұр екен. Көбелектер ұшып жүр,Қоңыз келе жатыр»Қане, Балалар қоңызың даусын салайықша: « ж-ж-ж.» Өзен ағып жатыр: балалар екі өзеннің дыбысын салайық «Жур-жур-жур». Бір мезгілде	- Сәлеметсің бе? - Нан берінізші. - Қандай нан? - Ақ нан. –Міне, нан, алыңыз. – Рахмет. Сау болыңыз. Балалар үлгі бойынша диалог құрайды. **Музыка** Әуенді тыңдау арқылы есте сақтау Ойын: **«Кенің дыбысы»** Шарты: Көздерін жұмып отырып, дыбысты тыңдап, қандай аспап екенін табады. (ойынды топтарға бөліп ойнатуға да болады) Рефлексия «Ашық микрофон» Балалар кезекпен оркестр, аспаптар туралы түсініктері, қызығушылықтары туралы пікірлерін айтып, қорытындылайды. **Сөйлеуді дамыту.** Зат есімдер мен жалғаулары сөздерді дұрыс қолдану **Балаға сұраққа жауап** беру ұсынылады. • Үйде кім көп тұрады? (Адамдар) • Үлкен үйде не көп? (Терезелер) • Хайуанаттар бағында кімдер көп? (Жануарлар) • Теңізде кімдер көп? (Балықтар.) • Теңізде не көп? (Су, балдырлар.) • Жазда ағаштарда не көп болады? (Жапырақтар?) • Қорада кімдер көп? (Жылқылар.) • Тауық қорасында кімдер көп? (Тауық.) • Орманда не көп? (Ағаштар.) • Сіздің басыңызда не көп? (Шаш.) Осы және осыған ұқсас сұрақтарға жауап бере отырып, балалар, бірінші-ден, "Бұл кім"

	Бір кезде қатты жел соқты. — Жел соққанда қандай дыбыс шығады? — Жел үлиді. — У -У -У-. Желдің әсерінен ағаштардың жапырағы шулайды. — Қандай дыбыс естіледі? — Ш -ш -ш -ш. Тоғай ішінде жүру өте қиын болды. Маса да шыңылап, мазасын алды. — Маса қандай дыбыс шығарады? -з-з-з-з. Ескендір қасында ерін келе жатқан Ақтөстің ырылдаған дыбысын естіді. — Ит қандай дыбыс шығарады? — р - р - р -р. Ескендір айналасына қарады. Шөп арасында басын көтеріп, Ақтөске қарап айбат шегіп тұрған жыланды байқады. Жылан Ақтөске қарап ысылдап тұр екен. — с - с - с -с. Жыланды көрген Ескендір қорыққаннан өсіп тұрған емен түбіне қарай шегінді. Шжылдаған дыбысты құлағы шалды. Ол еменнің бұтағына орналасқан арының үясын көрді. Шжылдаған аралар екен. — ж - ж- ж- ж. Ескендір ала бұзаудың шақырды. Қане, балалар, бұзаудың шақыруға көмектесейікші: — Ақау - ақау - ақау! Жақын жерден бұзаудың мөңірегені лауысы естілді. — мо - мо - мо -мо. Сойтіп Ескендір бұзаудың үйіне аман қайтты. Балалар, сонда біз әр түрлі дыбыстар естідік, яғни біз дыбысты естідік, яғни біз дыбысты естиміз. -	Жаңа түстер (жұлдыз) және реңктерді (көк, қызыл, қара жасыл) бояуды арналастыру арқылы шығару **Біз** жаңа түстерді күн мен отты түсімен, ал суық түстерді аспанның, судың, мұздың түсімен байланыстырамыз. Балалар, енді мен сендерге түстермен тәжірибе жасауды жалғастырудың ұсынамын. Қиыққан түске не болу үшін сізге көбірек бояу қосу керек, ал егер сізге ашық, молдір түс қажет болса, керісінше көбірек су құйыңыз. Тақырыбы: **Күзгі орман** Мақсаты: күзгі орманның мазмұнын көре білуді үйрету. Бояумен сурет салуды жетілдіру, балалардың шығармашылық қабілетін дамыту. – балалардан күзгі орманның суретін салу үшін нелен бастау, ағаштарды қалай салу керектігі сұралады; - балалар дәптермен жұмыс жасайды, суреттерді салып, бояу түстерін дұрыс пайдауға бағыт беріледі; - ағаштарды салуда алдымен діңін, содан кейін бұтақтарын салып аламыз да ен соңында жапырақтарды саламыз; – жапырақтардың түстері күзде қандай боялады: сары, қызғылт сары, қоңыр, кілбір жапырақтар қызыл түске де боялады т.б.; - ол үшін қылқаламды сары түсті бояуға батырып аламыз да, сүйкей жағу тәсілімен бұтақтарға дақ түсіреміз (осі үлгі түрінде бірнеше жапырақ салып көрсетеді).	лем алдағы нұсқа арқылы лем шығарамыз). Мұрынмен лем алдық (көрсетеді), енді шырағданға үрлегендей аузымызбен дем шығардық. Бірге 3 рет қайталаймыз. Енді біз орманда жүрміз деп елестетейік. Біз таза ауамен тыныстаймыз. Ингаляция ... лем шығару... (табиғат дыбыстарын қамтиды). **Біз еріміздің** қысамыз және ашамыз (көрсету). Жарайды, енді "Күн шуағындай" күлейік. Түтікшені "Үйрек" етіп жасайық. Тілді "Бақа тілі" сияқты алға шығарайық. Тістерді көрсетіп, "А-у-у" дыбысын айтайық.	жетпіс бұғтар жиналды. Айнаға қарап өз бетімдайында түнерін кетті. Гүл әріптерін қорықты жиналды. Гүл сыбырлап айтты «Күн көрінсін» бір мезгілде жел гүрлы.Қане енді желдің дыбысын салайық «У-у-у». Бұлттар қорқып кетіп қалды қайталап күн шығып. Жерді жылыта бастайды .гүл қатты қуанды.Балалар гүлдің қалай қуанады? .Ол үшін оғулді уақытымен суарып тұру керек.Болме гүлінє қарайық. <u>**Дене шынықтыру**</u> <u>Түзу бағытта алдымен жүру. Жалпы дамытушы жаттығулар.</u> Қол және иық белдеуіне арналған жаттығулар: Қолды кеуде тұсына көлденең жаққа созу; қолды жоғары көтеру және екі жаққа созу Кеудеге арналған жаттығулар: Гимнастикалық қабырғаға қарап тұрып, белінің тұсындағы тақтайшаны ұстап, алға еңкею. **"Сапта жүгіру"** қимылды ойын Мақсаты: балаларды әр түрлі қол позицияларымен қатар жүруге үйрету: ықтарында, алдынан бір-бірінє жабысып, бір-бірінє соқтығысып шашырап қашу. Сигнал бойынша әрекет ету қабілетін, келісімділігін, епділігін, қозғалыс жылдамдығын дамыту. Ойын барысы: Командалар 2 сапқа тұрғызылды (15-20 қадам қашықтықта). Сигнал бойынша командалардың бірінің балалары қол ұстасып, теңдікті сақтауға тырысып алға шығады. Қатысушылар жерде отырған басқа қатарға 2-3 қадам қалғанда, тәрбиеші бұйрық береді: "Жүгір!". Бірінші қатардағы балалар қолдарын ұстап, үйлерінє жүгіреді, ал екінші қатардағы балалар	және "Бұл не" тақырыптарын қайталайды. **«Әңгіме ойлаймыз» Дид ойын.** Мақсаты: байланыстарын сөйлеу тілін, зейінін дамыту. Шарты: жоғарыда сөйлемдерді оқып тұрады. Балалар, сөйлемнің арасына керекті сөздерді қойып отырады. Ол сөздер зат есім, етістік, сын, сан есімдер болады) Мысалы,: "... (Не?) босағада отырып мияулайды. Мысық алдында тұрған тәрелкедегі сүтті . . . (не істеді?). Бақта жүрген мысық . . (нені?) ұстап алды. Мысықтың жүні . . . (қандай?), тырнағы . . (Қандай?). Мысық маргауларымен . . . (Қайда?) жатты. Маргаулар доппы . . . . (қалай?) ойнады.

	Қиыссөз әдебиеті. Дидактикалық ойын Жылдың төрт мезгілінде ай сайын күнтізбектер көмегі Ертеде, ертеде атақты Жыл ақсақалдың Қыс, Күз деген екі ұлы, Көктем, Жаз деген екі қызы болыпты.Ұлдары мен қыздары сәлемдесіп кейін, Жыл ақсақал оларды алдына шақырыпты. — Ұлдарым мен қыздарым! Ақылдарын толысты, буындарым бекіді. Енді мен сендерге үлкен сенім артып, зор міндет жүктегелі отырмын. Қалай көресіңдер? – деп ол ұлдары мен қыздарына сынай қарапты. — Мен дайынмын!-дейді қызу қанды Қыс қатулы қабағымен сүзе қарап. — Мен де, – депті Көктем суық қасын керіп. – Мен де, – депті кинәшек Күз аузын бұртитып. — Мен де, – депті жадырап Жаз. Жыл ақсақал оларға риза болыпты. — Ендеше, мен сендерге он екі Айды үш-үштен теңдей бөліп, енді бергім келіп отыр, – деп, Жыл ақсақал денесін тіктеп алыпты да, — мына әр қағазға ай аттары жазылған. Әркайсысың үш-үштен алатын болыңдар, – деп оларға он екі қағазы шашып тастайды... Ұлдары мен қыздары шашылған қағаздарды таласып-тармасып алып жатыпты. — Сонымен сендер кезекпен үш ай жұмыс істейтін болдасыңдар. Ал жолдарын болсын! Бірақ бір ескертерім сол, арқаның халық үшін, адамдар үшін қызмет ететіндерінді ұмытпаңдар, – дейді де Жыл ақсақал кетуге мәжбүрленеді. Содан бері жылдың төрт мезгілі — көктем, жаз, күз, қыс	**Тіл туралы мақалдар:** Ана тілім бар пәлем Оны барды шайнаймын Ол тіймесін шыраным Тәрбиелеп балаймын Ақыл оқып даналық Ана тілмен адамның Ана тілім ардақты Ақ сүйінбей адамның Тілім барда мақтанам. Тілім менің ақтық ан Бірліктің бүгінгі Ана тілім сақтаған.		оларды қуанушы тәрбиелеу. **Экологиялық мәдениет:** ***Тақырыбы: "Үй жануарлары сыйлық, ақы".*** Мақсаты – балаларды мысық пен итпен сыртқы түрімен, оларды мінез-құлқының ерекшеліктерімен таныстыру; бұл жануарлардың тіршілігі адамдармен байланысты екенін көрсету; ол оларға жағдай жасайды (тамақтандырады, күтеді). Қажетті жағдайларды жасамай (жануарлар көшеге қалады), олар өліп кетуі мүмкін. Жануарларға деген құрмет пен сүйіспеншілікке тәрбиелеу. ***Ата-аналармен жұмыс.*** "Үй жануарларын қалай таңдауға болады" тақырыбында консультациялар дайындау. **Бақылау барысы:** "Жануарлардың қайсысы үйде адаммен бірге тұрады?" тақырыбында әңгіме. Өткір тұяқтар, ұяқтарында жастықтар бар! Мұрны қылшық тәрізді, арқасы домалы. Күндіз ұйықтайды, күн батысы жатады. Түнде қыдырып ан аулауға шығады. Ол сүт ішеді, ет айтады. Бөлмеге тіпсіз кіреді, Күнкілдейді, ет айтады. Мысықта не бар және ол қалай жүреді? Балалардың мысық пен қатты туралы әңгімелері. Толықтыру үшін: мысық — үй жануары, адаммен бірге тұрады, тізесіне көтеріледі, ыңылдайды. Адам оны жақсы көреді, оған қамқорлық жасайды, сөйлеседі, сүтпен емдейді.	

	жұмыстарға қатысып, қызмет етумен келеді.				
Серуенге дайындық **«Еңбегі ерен-жас өрен»- біртұтас тәрбие**	Серуенге қызығушылық тудыру	Балалардың реттілікпен киімдерін киіну.	Ауа-райына сай киінулерін қадағалау.Досына киінуге көмектесу .	Серуен құралдарын дайындауға көмектесу.	Ойын құралдарын дайындау
Серуен **Қауіпсіздік ережелерін сақта міндетін түсіндіру.** (серуен кезіндегі қауіпсіздіктерді сақтау, құлап қалмау, қатты жүгірмеу, жерлегі дає заттарды алмау..т.б) **(УШЕМІ)** **Біртұтас тәрбие**	**Жаяу жүргіншілер жолы – тротуарды бақылау.** Мақсаты: көшедегі тәртіп ережелері туралы білімдерін бекіту; кеңістіктегі зейін мен бағдарлау дағдыларын тәрбиелеу. Бақылау барысы: Жаяу жүргіншіге айналатынын және жол қозғалысы ережелерін қатаң сақтау керектігін түсіндіріңіз: тек жаяу жүргіншілер жолымен (тротуармен) жүріңіз. **Еңбек қызметі** : Балаларды құрғақ жапырақтарды белгілі бір жерге тырмалап, шелектерін толтырып, контейнерге апаруға шақыру. Мақсаты: тырмақты дұрыс қолдануға, шелекті белгілі бір өлшемге дейін толтыруға үйрету. **Қимылды ойындар** "Құстар". Мақсаты: балаларды жеңіл жүгіруге жаттықтыру; кеңістікте бағдарлау. **Жеке жұмыс**: тәрбиешінің нұсқауы бойынша балаларды жүруге жаттықтыру. **Еркін ойындар**: өз қалауымен.	**Жапырақтың түсуін бақылау.** Мақсаты: күзгі белгілерін анықтауға үйрету; байқағыштықты дамыту;, табиғатты аялауға тәрбиелеу. Бақылау барысы: Балалардың назарын құлаған жапырақтарға аударыңыз. **Еңбек қызметі**: Түрлі-түсті жапырақтарды жинау. Мақсаты: қарапайым тапсырмаларды өз бетінше орындауға ынталандыру. **Қимылды ойындар**: "Ақ серек, көк серек» Мақсаты: тәрбиешінің сөзі бойынша тез қимылдауға, кеңістікте бағдарлауға үйрету. **Жеке жұмыс**: тәрбиешінің нұсқауы бойынша балаларды жүгіруге жаттықтыру. **Еркін ойындар**: өз қалауымен.	**Күзгі ағашқа шолу.** Мақсаты: ағаштың негізгі бөліктері, олардың бүйктігі мен қалыңдығы туралы білімдерін қалыптастыру. **Бақылау барысы**: Балаларды ағашқа апару, оның негізгі бөліктерін еске түсіру. Балаларға ағаштардың әр-түрлі қалыңдықта және бүйіктікте болатындығы туралы қорытынды түсінік беру. **Еңбек қызметі**: Балалармен бірге ағаштардың жанындағы сынған бұтақтарды алып тастаңыз. Міндеттері: өсімдіктерді күтуге қатысуға деген қуаныштарлықты тәрбиелеу; табиғатты аялауға тәрбиелеу. **Қимылды ойындар**: "Ұшқыш құстар". Мақсаты: : бір-біріне соқтығыспай, шапшаңдық жүруге және жүгіруге үйрету; бір-біріне көмектесу. **Жеке жұмыс**: екі арқанның арасында шектеулі беткеймен жүруге жаттығу. **Еркін ойындар**: өз қалауымен.	**Аула сыпырушының жұмысын қадағалау.** Мақсаты: адамдардың еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу; басқаларға көмекке келуге үйрету. **Бақылау барысы**: Аула сыпырушының жұмысына назар аударыңыз: "Ол қалай тырысып жатқанын қараңыз, ойнайтын жеріңіз болуы үшін жолдарды сыпырады". Сыпырушыпен сыпырғышпен және күрекпен еттілікпен жұмыс істей отырып, өз жұмысын жақсы атқаратынын түсіндіру. **Еңбек қызметі**: Учаскедегі жолдарды сыпырғыштармен сыпыру. Мақсаты: сыпырғыштарды дұрыс қолдануға үйрету, бастаған ісінді соңына дейін жеткізу. **Қимылды ойындар**: "Ұшты-ұшты!» Мақсаты: балалардың зейінін дамытуға, тапсырманың дұрыс орындалуын қадағалауға үйрету. **Жеке жұмыс**: балаларды доппы екі қолмен алға домалатуға және оны қуып жетуге үйрету. **Еркін ойындар**: өз қалауымен.	**Желді бақылау.** Мақсаты: желді бақылауды жалғастыру; желдің бағытын анықтауға үйрету. **Бақылау барысы**: Ағаштардың басына қараңыз. Жел қайдан соғады? . Балаларды жалаушамен желдің бағыты бойынша және оған қарсы жүгіруге шақырыңыз. **Еңбек қызметі**: Жолдарды тазарту. Мақсаты: Мектеп аумағында тазалық пен тәртіпті сақтауға үйрету; ересектерге көмек көрсетуге ынталандыру. Қимылды ойындар: "Торғайлар мен мысық". Мақсаты: тізбекті бүтін, ақырын секіруге үйрету; бір-біріне тигізбей жүгіру. **Жеке жұмыс**: құм дорбаларын қашықтыққа лақтыру қабілетін дамыту. **Еркін ойындар**: өз қалауымен
Серуеннен оралу	Серуен құралдарын жинауға көмектесу. Жауапкершілікке тәрбиелеу.	Сапты,қатарды бұзбай жүру.	Киімдердің реттілігімен шешіп, жинау.	Серуен құралдарын жинауға көмектесу.	Киімдердің реттілігімен шешіп, жинау.Жинақылыққа тәрбиелеу

«Үнемді тұтыну» – судың, тамақтың, энергияны тұтыну бойынша күнделікті табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды қалыптастыру. **(күз сайын)** **Таңта, үйде үнемге үйрету** **Электр энергиясын үнемдеудің тиімді тәсілдері** **БІРТҰТАС ТӘРБИЕ**	Тақырыбы: "Күнделікті комектес" Мақсаты: Тұрмыстық техниканың және оны тағайындау туралы білді; түсі, мөлшері, пышаны мен пайдасы жекелеген аспаптардың, заманауи тұрмыстық техника. Суреттер бойынша әңгіме құрай білді, балалардың байланыстарын сөйлеуі дамыған. Балалар электр тұрмыста пайдалану кезінде қауіпсіздік техникасының ережелерімен танысу.	-Балалар, қандай электр құралдар бар үйде? Дидактикалық ойын "Суретті жина". Қандай электрқұралын құрап шықтыңдар? Ойын : «Электр құралының дыбысы бойынша тап»	Сөйлемді аяқтаңыз: "Біздің пәтерде шамдар сөнін қалды, себебі..." -Ойлан, неге бұлай болды? Мүмкіндігінше көп себептерді атаңыз.Әрі қарай не болуы мүмкін екенін айтыңыз. Әр түрлі әңгімелер ойлап табыңыз. Үйде телевизор істеп шыққан.	Бұл не үйлеп шу қандай? Біз көлеттерді қуырамыз. Біз ет тартқышты аламыз, Етті тез айналырамыз. Миксермен бірге шайканыз Крем үшін бізге кажет нәрсенің бәрі. Торты тез арада пісіру үшін, Біз электр плитасын косамыз. Электр аспаптары - бұл керемет! Оларсыз өмір сүру бізге жаман болар еді.	-Тағы қандай сымдар арқылы ағады? (Электр сымдары арқылы) -Етікін үстінде кандай нәрсе бар? (Электрлік) -Аспаптар, машиналар... (электрлік) -Жарық сөнген кезде бұзылуларды кім жөндейтінін білесіз бе? (Электрик) Осы сөзді қайталаңыз. -Электр тогымен жанасудан қалай сақтануға болады? -Егер абай болмасаңыз не болуы мүмкін? Үйлердегі электр энергиясы, Електерде жарық жанып тұрады. Жарықты үнемдеу керек
Балалармен жеке жұмыс (жеке даму картасы бойынша)	Сөйлеуі дұрыс емес баламен жұмыс: жаңылтпаш айтқызу.	Сандар ретін шатастыратын жекелеген баламен жұмыс: Тура және кері санау арқылы.	Суреттерді дұрыс бояй алмайтын баламен боямаларды бояту жұмыстарын жүргізу.	Қимылы аз баламен жұмыс: лепе жаттығуларын жасату, қимылды ойындарға тарту.	Байланыстырып сөйлеуге баулу: Сұрақ-жауап ойынын ойнау.
Балалардың үйге қайтуы	Ауа-райының қолайсыздығын ескеру: екінші аяқ киімді міндеттеу.	Баланың бүгінгі мінез-құлқы жайлы әңгімелесу (жекелеген бала)	Үйдегі ойын бұрышын жас ерекшелігіне сай өзгертуге кеңес беру.	Үй жағдайында ертегі кітаптармен көбірек жұмыс жасауға ұсыныс.	Алдағы демалыс күндерінде қауіпсіздік ережелерін сақтауға кеңес беру.

Г.А. Жанасылова

Тәрбиелеу – білім беру процесінің циклограммасы

«Балалар мектепке дейінгі шағын орталығы» КММ
Мектепалды даярлық класс
Жаңартылған білім беру жылы 2024-2025 жыл 18-22 қараша

Қараша – адалдық және жауапкершілік айы
Апта дәйексөзі: «Жауапкершілік – адамгершілік қасиеттің көрінісі»

Күн тәртібі	Дүйсенбі	Сейсенбі	Сәрсенбі	Бейсенбі	Жұма
Балаларды қабылдау Ойын арқылы оқыту, өмірлік маңызды қалыптастыру, бақылау.	**Сәлемдесу** Біз асханға "Сәлем!" дейміз. "Таңертеңгі болсын!" — Табиғатқа айтамыз Әдем әдемі болсын! Тіпті дауылды күнде де Біз оған сұлулық тілейміз! Сәлем, қымбатты күн, Сәлем, асыл көк! Біз сізге қарап ашамыз Алақандар мен жүректер. **Біртұтас тәрбие:** **«Менің Отаным – Қазақстан»** **Гимн орындау.** Мақсаты: Қазақстан Республикасының Мемлекеттік рәміздерін құрметтеуге тәрбиелеу; **(апта сайын, дүйсенбіде)**	**Ойын "Сұхбат"** Қатысушылар отырады жарты шеңберде, жүргізушінің микрофоны бар. Сұрақты айта отырып, микрофонды он жақтағы досына береді. Ол қойылған сұраққа жауап бере отырып, оны келесі ойыншыға беруі керек. Мысалға: - Көңіл-күйіңіз қандай? - Жақсы. -Бүгін қамқорлығыңа қуаныштысың?	**Бір қатарда**, шеңберде тұрайық, "Сәлеметсіз бе!" бір біріне. Сәлемдесуге ерінбейміз: Барлығына "Сәлем!" және "Қайырлы күн!"; Егер бәрі күлсе – Қайырлы таң басталады. – ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ!!! -ҚАЙЫРЛЫ КҮН!!!	**"Біздің девиз»** Біздің достығымыз берік, біз оны мақтан тұтамыз! Бірге оқимыз, ойнаймыз, бірге демаламыз! Ал, егер біреу кенеттен қиындыққа тап болса, Рекжуте негіз жоқ, біз әрқашан бәріне көмектесеміз! Егер біреуде қуаныш болса, біз бірге қуанамыз! Себебі біздің топта барлығы қамқор, тату! **«Қауіпсіздік сағаты»:** (Ашық құдықтар, қаңырап қалған ғимараттар, септиктер, құрылыс алаңдары,гараждар) **Мақсаты:** балаларды көшедегі қауіпті орындарды білуге және жазатайым оқиғаларды болдырмау үшін өзін қалай дұрыс ұстау керектігін үйрету. **Әңгімелесу:** -Ашық құдыққа ешқашан жақындама, құлап кетіп, қатты жарақат алуың мүмкін. - Қаңырап қалған үйлерге немесе ғимараттарға кірме, олар өте қауіпті болуы мүмкін. - Септиктердің қақпақтарына жақындама, олар бекітілмеген болуы мүмкін. - Ешқашан құрылыс алаңдарында ойнама,онда қауіпті заттар көп,жарақат алуың мүмкін. - Гараждардың жанында, әсіресе	**Сәлемдесу "Күлкіңді көтер"** Мақсаты: мимика элементтерін, мәнерлі қимылдарды үйрету. Топтағы балалардың бірігуіне ықпал ету. Сәлемдесу барысы: Балалар орындықтарда шеңбер бойымен отырады, кезек-кезек алақандарын көршісінің алаканына қосып, бір-біріне күлімсіреуді "жеткізеді".

				Бұлар жабық бөлме және шешіс сөйлем болмасы, сұраулы	
Ата-аналармен әңгімелесу, кеңес беру **«Онегелі 15 минут»** – ата-аналардың баласымен мінез-құлық және адамгершілік туралы күнделікті 15 минут жеке әңгімелесуі. **(күн сайын)** **Апта тақырыбы:** **Аналар, Әкелер мектебі**	***Шашты бұрап өру*** – әуелі шашты бұып аламыз. Содан кейін таза екіге бөліп, карама-карсы бағытта қосып, өреміз. Өрім аяқталған соң арнайы құралдармен әсемдеп бекітеміз. (Анасына шаш өрізу)	**Ұлттық ою-өрнектер:** Қызғалдақ. Ботакөз, Гүл. Тарақ, Балта. Қошқар мүйіз Түйе табан Балдақ.т.б	**Ат әбзелдері:** **Ер-тұрман** – салт мінетін ат тұрманының жалпы атауы. **Ер** – әбзелдің негізгі атқы тұғыры. **Өмілдірік** – ер кейін кетпес үшін аттың омырауына шеттік арқылы тағылатын, әсемделген, шекетулеген өте сәнді әбзел. **Құйысқан** – ер ат мойнына кетпес үшін ат құйрығы астынан екі жамбас үстімен ер шеттігіне жалғасатын күмістелген әбзел. **Айыл** *(тос айыл, шат айыл)* – ер-токымды ат арқасына бекітетін қайыс әбзел, тартпа **Токым** – ер астынан келетін, былғарымен қапталып, киізден жасалған әбзел. **Үзенгі** – жезден, темірден жасалған атқа міну үшін қолданылатын тұрмен.	**Жеті қазына** 1.Ер жігіт - елінің, жерімізді қорғайтын ер азамат. 2.Әйел ана- ұяулы анамыз, ақылшымыз, отбасы ұйытқысы 3.Ақыл-білім - оқусыз білім жоқ,білімсіз күшін жоқ. 4.Жүйрік ат- адамзат баласын барамын деген жеріне жеткізеді. 5.Қыран бүркіт - 6.Мылтық - қорғану үшін. 7.Күмәй таз - серігі, қорғанысы, көмекшісі.	**Туыстық қатынас** Ата, әке, ана, бала, жиен, нағашы, қайын ата, күйеу бала, жолдас, тәте, бала т.б

ЖАТТЫҒУ КЕШІНІ	"Тауықша жүру" жаттығуы Бастапқы ұстаным: 1.Тізесін бүйірінде тұрып, қолдар белдікте 2.Тауықша оңға, сосын солға жүру. 6 рет қайталанып. Әр бала өз қарқынымен жұмыс істейді.	"Құрсаулы жүру" жаттығуы Бастапқы ұстаным: құрсаумен бір-бірінде қарама-қарсы тұрып, қол ұстасып, 1- құрсаумен бір бағытта жүру. 2- құрсаумен басқа бағытта жүру. 6 рет қайталанып.	«Допмен жаттығу» "Доп жоғары" . 1.: нешеуі тірек, екі қолмен доп 2 – қолдар бүйірден жоғары, допты ол қолға беру; 3- 4 - қолдар төмен және т.б. . Допты ол: қолдан қолға ауыстыру арқылы да болай.	«Жалаушамен жаттығу» "Жалаушы-қарама-қа" . 1.шашасынан жатып, аяқтар бірге түзу, қолдар бастың артында. 2 - Иығынан бүгіліп, тізелерінізбен жалаушаларын таяқшаларымен ұстаңыз.	«Жіппен жаттығу» "Жіпті қой" 1.: аяқтар иық еніндей болып, жіпке оралған қолдарыңды жіп еңкейіп, арқаны еденге қойыңыз, . 2- тұрыңыз, қолдар белдікте, . 1- еңкейіп, арқаны алыңыз,
«Ұлттық ойын – ұлт қазынасы» - үйдің кейінгі бала ұлттарының бос уақыты: ойын түрінде ұйымастыру – асық, тоғызқұмалақ, бес тас және т.б. ұлттық ойындар **(күз сайын)** **Біртұтас тәрбие**	**«Сақина салу».** Мақсаты: Балалардың қимыл белсенділігін, ойынға ынтасын арттыру. К/к құралдар: сақина. Шарты: Дөңгелек ортасында тұрған жүргізуші, алақанының арасына сақинаны салып, қалған ойыншылардың алақандарына салған болып шығады. Ойыншылардың біреуінің алақанына сақинаны салып: «Менің сақинам кімде?»- деп дауыстап сұрайды. Сұрақты естіген соң, сақинасы жоқ бала ортадағы жүгіріп шығуы керек.	**«Ұшты-ұшты!»** Мақсаты : есте сақтау, мүсін бояу қабілеттерін дамытады, өнерлі болуға баулу. Барысы. Ойын бастаушы бала ойын қатысушыларды жаңылыстыру үшін тез-тез ұшатын, ұшпайтын заттарды арластырып айтады. Шарт бойынша ойнаушылар ұшатын заттарға қол қолын көтеруге тиісті. Олар ұшпайтын затқа қолын көтеріп қалса, айыбына өз өнерін көрсетеді	**«Қыз қуу»** Мақсаты: Балаларды жылдамдыққа, епділікке баулу. К/к құралдар: қамшы, іпті мақсаты. Шарты: Ойынға екі бен жігіт қатысады. Екеуі де іпмен шауып келеді. Жігіт апаны қызды арқаны қуады. Егер қолы жете алмаса, оны қол жігіті айыпқа, қамшымен қуады.	**«Түйілген орамал»** Мақсаты: Балалардың өздік қорларының белсенділігін арттырып, тіл ұстарту мақсатында ойлау, түсіну, есте сақтау, жатқа ала білдіктерін жетілдіру. К/К: түйілген орамал Барысы: Ойын жүргізуші "бір, екі, үш" деп дауыстағанда, ойыншылар жан-жаққа бытырап кетеді. Ойын бірешінің қолында түйілген орамал болады. Ойын жүргізуші соны қуалайды. Ал ойыншылар орамалды бір-бірінде лақтырып, қуғыншының қолына тиізбеуге тырысады.	**« Айгөлек.»** Мақсаты: жастардың денесін шынықтыруға, ұстамдылыққа, қуатшілікке тәрбиелейді. Барысы: Ойын тартіпі: жиналған балалардың ішінен ексуі шығып, басқаларды сөзге келеді де, арқайсысы өз тобын басқарады. Басқарушылар екі топты бір-бірінде қарама-қарсы 3-4 метр қашықтыққа қатар тұрғызады.Соған соң екі басқарушы ойын бастайтын топты белгілеу үшін жеребе тастайды да, қайта өз топтарының қасына барып тұрады
Балалардың дербес әрекеті (бөлек кімнелы ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	**"Автобуспен сапхат"** Мұғалім балаларды автобуспен көңілді сапхатқа шығуға шақырады. Автобус жүргізушісі таңдалады, жүргізуші жолда не істеуі керек, бұлмаған жағдайда өзімен бірге қандай құралдарды алып жүру керектігі талқыланады. Жолаушылар жолға қажетті заттарды жинайды. Мұғалім жол қозғалысы ережелерін сақтау керектігін ескертеді, сонда барлығы жолға шығады.	**"Кафеде"** Бүратино балаларға қонаққа келеді. Ол барлық балалармен танысты, басқа ойыншықтармен достасты, Бүратино жаңа достарын балмұздақпен сыйлау үшін кафеге кіргізуге шешім қабылдады. Барлығы кафеге барады. Онда оларға ханшылар қызмет көрсетеді. Балалар дұрыс тапсырыс беруді үйренеді, қызметтері үшін алғыс айтады.	**"Кітапханада"** Балалардың өздері 2-3 кітапханашыны таңдайды, олардың арқайсысында бірнеше кітап бар. Қалған балалар бірнеше топқа бөлінеді. Әр топқа бір кітапханашы қызмет көрсетеді. Оны көптеген кітаптар көрсетіледі, ол ұнаған кітапты шу үшін бала оның атын немесе оның жазылғандар туралы қысқаша айтып беруі керек. Бала алып жатқан кітаптан өлең айтуға болады.	**"Автокөліктерге техникалық қызмет көрсету станциясында"** Балаларға қалы жолдарында көліктердің көп екенін және бұл көліктердің жиі бұзылатынын, сондықтан көліктерге техникалық қызмет көрсету станциясы ашылмыз керек екенін хабарлау. Балаларға үлкен гараж салу, көлік жуға арналған орын жабдықтау, қызметкерлерді, қызмет көрсетушілерді таңдау ұсынылады. Олар жаңа жұмысшы мамандығымен – машиналарды (мотор, руль, тежеуіш) жөндейтін слесарь	**"Білгішбектің шеберханасында"** Топқа Білгішбектен балаларға арналған хат келіпті. Хатты оқимыз. Сағынысқан балаларын кішкентай бұлдіріндерге сыйлық дайындауға көмектесуін сұрайды. Кішкентай суреттері, моделдерін басқыртқыштарды қою үшін оларға сандық керек. Бізде осынау шеберхана бар, және біз өз қолымызбен жасалған бұйымға көмектесуге қуанышты. Балалар өз қалауынша шебер, көмекші болып, жұмысқа кіріседі.

				мамандығымен таныстыру	
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық **«Күй күмбірі»** – қонырауын орнына күйді пайдалану, сондай-ақ үлкен үзіліс кезінде күй ыңылдау **(Күн сайын)** **"Балбырауын" күйі** Бұл күй – Құрманғазының қазақ халқына қалдырған асыл мұраларының бірі. Күй от жалындай қызу мен дүрілдеген екпінге, жігерге толы. "Балбырауын" күйін 1936 жылы композитор Брусиловский "Ер Тарғын" операсының финалына қарық кісі орындаған биге музыка етіп пайдаланған. **Біртұтас тәрбие**	**(Қауіпсіздік ережелері-біртұтас тәрбие)** Жол қозғалысы ережелерімен, жаяу жүргіншілер мен велосипедшілердің қозғалыс ережелерімен таныстыруды жалғастыру. "Балалар", "Трамвай аялдамасы", "Автобус аялдамасы", "Жаяу жүргіншілер өткелі", "Бірінші пункт Медициналық көмек", "Тамақтану орны", "Автотұрақ", "Кіруге тыйым салынады", "Жол жұмыстары", "Велосипед жолы". **(қоршаған орта)**	Тура және кері ретпен санау қабілетін жетілдіру (10 шегінде). Заттарды жанасу арқылы санау, дыбыстар, қимылдар санын үзіп бойынша және берілген сан бойынша санау және көбейту (10 шегінде). **(Танымдық іс-әрекет-математика негіздері)**	Мәдени құбылыстармен (цирк, кітапхана, мұражай және т.б.), олардың атрибуттарымен, қоғамдағы маңызымен, олармен байланысты кәсіптермен, мінез-құлық ережелерімен таныстыруды жалғастыру. **Ақшамен, олардың функцияларымен (еңбекақы төлеу, сатып алу төлемдері), бюджетпен және отбасының мүмкіндіктерімен таныстыруды жалғастырыңыз. **(қаржылық сауаттылық-біртұтас тәрбие)	**Кітап бұрышында:** Балалардың көркем әдебиетке деген қызығушылығын дамытуды жалғастыру. Ертегілерді, әңгімелерді, өлеңдерді мұқият және қызығушылықпен тыңдауға үйрету; есептегіштерді, тіл бұрамаларын, жұмбақтарды жаттау. **(Кітаппен жарқын әлемге-біртұтас тәрбие)**	***Сюжетті сурет салу*** Балаларды қоршаған өмір тақырыптары мен әдеби шығармалар тақырыптары бойынша сюжеттік композициялар жасауға үйрету ("Бауырсақ шіммен жеңілді", "Екі ашкөз қожық", "Торғай қайда тамақтанды?" және т.б.). **Қағаздан көлемді фигуралар жасау қабілетін бекіту: тәртібұрышты парақты бірнеше тең бөліктерге бөлу, бүктемелерді тегістеу, бүктемелер бойымен кесу (үй, себет, текше). Бөлшектерді мықтап байланыстыра отырып, балалардың табиғи материалдардан (конустар, бұтақтар, жидектер) және басқа материалдардан (қатушақалар, түрлі-түсті орамдағы сымдар, бос қораптар және т.б.) ойыншықтар, қолөнерлер жасау қабілеттерін бекіту. **(Өнертанымтыққа бір қадам-біртұтас тәрбие)**
Білім беру ұйымының кестесі бойынша **ұйымдастырылған іс-әрекет**	**Математика негіздері** **Шама.** Шартты өлшемдің көмегімен заттарды өлшеу. ***«Не ұзынырақ, қысқа, жуанырақ, жіңішкерек?»*** Мақсаты: заттардың көлемін салыстыру. Ойынның құрал-жабдықтары: Әртүрлі пішінді, көлемді, түсті заттар. Ойын барысы: Балалар заттарды кему ретімен орналастырады. Түстері бірдей, көлемдері, ұзындықтары әртүрлі	**Сауат ашу негіздері** Алдымен үлгі бойынша және кейінмен өз бетінше жазуға мүмкіндік беру. Суреттері штрихты жалғастырып жаз. Педагог балаларға көлбеу сызықтары бар кішкентай жол жазу дәптерінідегі үлкен, кіші жолдармен таныстырады. Дәптерде үлкен, кіші жолдар кезектесіп орналасқан. Кіші жолакқа жазу жазамыз, ол – жазуға арналған жол. Ал үлкен жол жазылған	**Математика негіздері** Салыстыру, топтастыру және жұпқа сәйкестіру тәсілдерін қолдану **«Ұзын-қысқа»** Мақсаты: заттарды салыстыру, қысқысын табу, ұзынын атау. Ойынның құрал-жабдықтары: ұзын және қысқа жолақтар Ойын барысы: Балаларға ұзын және қысқа жолақтар беріледі. Балалар жолақтарды	**Сауат ашу негіздері** Дауысты дыбыстан басталатын сөздер табу,ойындар **«Сөзге сөз қос»** дидактикалық ойына –Балалар, мен сендерге сөз айтып, сурет көрестемін, сендер сол сөзге дауысты дыбыстан басталатын сөз қосуларың керек. Мысалы: қызыл ... (алма), ыстық ... (от), әдемі ... (этеш), темір ... (ыдыс), қабаған ... (ит), жаңа ... (өшіргіш), тәтті ... (алмұрт), жылы ... (етік), түрілдеген ... (экскаватор), дәмді... (ірімшік)	**Математика** Танымдық-зерттеушілікке қатысты тапсырмалар **Тақырыбы: «Сиқырлы су»** Мақсаты:балаларды қарапайым зерттеу әдістеріне тарту, жансыз табиғаттың қасиеттерін зерттеу. Баланың сумен эксперимент жасау процесінде танымдық қызығушылықтарын ояту. Сұрақ-жауап: — Балалар, қане ,айтыңдаршы қазір қандай мезгіл? Балалар мен сендерге жұмбақтар жасырайын.

жаттарын топтастырады. **«Үйдің есігін жабайық»** Мақсаты: жаттарды сонымен бойынша салыстыруға, жуан және жіпшіке жаттарды ажырата алу. Ойынның құрал-жабдықтары: үйдің, есіктің суреттері. Ойын барысы: қағыздан жасалған есіктері жоқ үйлерге сәйкесінше түсіне қарап есігін табу. **Дене шынықтыру** Жүру,жүгіру,сибектеу,ирмелеу **"Кім ұсталғанын тап"** ойыны *Мақсаты:* Бақылау, белсенділік, бастамашылдықты дамыту. Жүгіруге, секіруге жаттықтыру. *Сипаттама:* Балалар орындықтарда отырады, мұғалім орманға немесе далаға серуенге барды- ұсынады. Сендер күздің, көңіл-дарын, аралардың, шегірткелердің, көжелер, кірпіні коресіндер. Оларды ұстап алып, тірі бұрышқа әкелуге болады. Ойыншылар мұғалімнің соңынан барады, содан кейін әр түрлі бағытта шашыраңқы жүгіріп кетеді де, ауада ұстап алғанай кейін таныстады немесе жерге еңкейеді.	жауап бір-бірінде кімдегі болмаса, әлемі, анық көрінуі үшін арнайы сызылған. Карандашты көтермей жаттарды бастыр. Үйік сызықтарды бастыр. Нелаулы графикалық жұмыстағы бастамас бұрын үстелге отыру ережесін есеріне түсіріп қайталайды. Дұрыс отырмаудың денсаулыққа, адам сымбатына зиян екенін айтып өтеді. Қарындашты қолдарына алып, аялымен ауада жазыпады. **Сауық жаттығуы** Саусағымыз айқасын, «Жеңемін» деп шайқасын, Бірін-бірі тартады. Білекке сеңім артады.	сызықтарына. Үстіне жол әлсіз қолданылды. Ұзын жолақта атайды. Үстелдің үстіне жолақтарды ішінен үлкен жолақтарды табуға тырысады. **«Жұбын тап»** Мақсаты: геометриялық пішіндерді қайталау, салыстыруға жаттықтыру. Ойынның құрал-жабдықтары: әртүрлі ретте орналастырылған пішіндер. Ойын барысы: Балаларға геометриялық пішіндер берілсді, балалар тура сондай түсті пішінді табады. **Сөйлеуді дамыту** «Асар», «Сүйінші сұрау» дәстүрлері Қазақ үшін жақсы жаңалықтың бәрі үлкен- кіші демей **сүйінші сұрауға** дайық. «Сүйінші – сәби дүниеге келді!», «Сүйінші – бала алғашқы қадамын жасады!» «Сүйінші – баламыз алғаш рет атқа отырды!», «Сүйінші – қызымыздың құлағына алғаш рет сырға ілдік!», «Сүйінші – баламыз мектепке барды; алғаш әріп жазды!» «Сүйінші – ұлымыз қалжақ әкелді!», тағысын тағылар. Келесі дәстүрдің бірі – **"Асар"**. Бұл дәстүрдің ерекшелігі сол, адамдар бірлесіп үй салып, басқа да ізгі мақсатта бір-бірінде көмектесу арқылы ынтымақ пен бірлігін жарастырады. Мұндай дәстүрді ауыл адамдары әдетке жаратып, оны тек жұмысты бітіру	1.б. **«Қай дыбыс қайталанды?»** дидактикалық жаттығуы Асан бақша жақтан Ақ сабақты әскабақ әкелді. Баска жақтан Баскарақ әскабақ әкелді. **Көркем әдебиет** Дереккөздердегі ақпаратпен құрастырымен бөлісу "Радио" сөзбік-дидактикалық ойыны (үлкен мектеп жасына дейінгі) *Дидактикалық тапсырма:* Байқағыштыққа тәрбиелеу, балалардың сөйлеуін белсендіру *Ойнаушылар саны:* шектеусіз *Ойын ережесі:* жолдастарды тыңдау және мазаламау *Ойын әрекеті:* Мұғалім балаларға арнап былай дейді. "Бүгін біз "Радио" деп аталатын жаңа ойын ойнаймыз. Радиода сөйлейтін адамның қалай аталатынын білесіз бе? Дұрыс, оны диктор деп атайды. Бүгін радиода диктор біздің топтың балаларына айтып береді. Ол орыс халық ертегілерінің кейіпкерлерінің бірін суреттейді, ал сіз бен біз болжаймыз. Алдымен мен диктор боламын, тыңда! Назар аударыңыз! Назар аударыңыз! Бұл кейіпкер қай ертегіден шыққанын тап. Оның тістері өткір, жүні жылы, ұзын шашты, әдемі, айлакер, айлакер. Бұл кім? Түлкі кейіпкер болатын қандай ертегілерді білесіндер? ("Түлкі мен тырна", "Түлкі мен қаскыр", т.б.) **Қоршаған ортамен таныстыру** Туған өлке, ел. Отан, мемлекеттік және халықтық мерекелер, еліміздің рәміздері Балбұл жанған гүл	Дәмі жоқ, түсі жоқ. Пайдалынбас иісі жоқ. Бұл, жұмбақ не тұрады? — Шомыласың, жуесің, Шөлдесеңде ішесің. Бұл не? Айтып берейікші. Су қай жерде кездеседі? Өзенде, жаңбырда, Су бізге не үшін қажет? Балаларға ыдыс істеуге, шомылуға, ішуге. **Зертхана:** 1-тәжірибе: Судың қасиетін анықтау. 1. Су сұйық зат. Су құйылады. Су-бұл сұйықтық, ол ағады, оны құюға болады.Судың бір ыдыстан екінші ыдыска құюға болады. Қане, балалар суды бір ыдыстан басқа ыдыска құйып көрейік 3-4 балаға суды бір ыдыстан екінші ыдыска құйдыру. Қорытынды: су – бұл сұйық нәрсе, оны құюға болады. 2.Су иісіз, дәмсіз. Қолданылатын құралдар:бала басына су құйылған стакандар,бос стакандар. Мақсаты: судың қасиетін анықтау: түссіз, иісіз, Балалар суды ішіп және иісін көреді. Тәрбиеші:Балалар, қалай ойлайсыңдар, судың дәмі бар ма? Мен дәмін көріп алайын. Дәмі жоқ екен. Ал, енді, сендер сағалмен судың дәмін көріңдер. Ал енді қасықпен қант алып, басқа стаканға құйылған су ішіне салыңдар.Судың қасықпен шайқап, дәмін көріңдер, дәмі өзгерді ма? Енді, балалар келесі бос стаканларға тұз салып арластырып, көрейік. Судың дәмі қалай өзгерді? қасықпен тұз алып, басқа стаканға құйылған су ішіне салыңдар.Судың қасықпен шайқап, дәмін көріңдер, дәмі өзгерді ма? Қорытынды: Судың дәмі жоқ, ол

Өзгеріп. Мақсаты: құрылымдарды – сарық, қымыз, әжір, ұзартқыш, шоңқай, нан, шаңқай, лақ, қала, алма, алтын, шар, пәлік, комин, – табақ, қант, көк, конфет.
Дыбыстық талдау жасау барысында әр дыбысты анық айтуға тапсырма беріледі. «Май» сөзіне дыбыстық талдау. «Май» сөзінде 1 буын, 3 дыбыс бар. М – үнді даусыны дыбыс, көк түспен белгілейміз. А – жуан даусыны дыбыс , қызыл түспен белгілейміз. Й – үнді даусыны дыбыс, көк түспен белгілейміз. «Сүт» сөзінде 1 буын, 3 дыбыс бар. С – қатаң даусыны дыбыс, көк түспен белгілейміз. Ү – жіңішке даусыны дыбыс, қызыл түспен белгілейміз. Т – қатаң даусыны дыбыс, көк түспен белгілейміз.

Көркем әдебиет
Кейіпкерлердің жасаған әрекетін түсіну.
"Балалар мен қоян" сөздік-дидактикалық ойыны
Дидактикалық міндеттер: Балаларды танысы ертегінің жаңа сөзін ойлап табуға үйрету
Ойынды ұйымдастыру: 4-6 бала
Ойын ережесі: ынтымақтасуынан мұқият тыңдаңыз
Ойын ережесі: Алдымен балалар "Балалар мен қоян" ертегісін еске түсіреді. Оны үстел үсті театры немесе фланелеграф арқылы еске түсіруге болады. Ертегі аяқталады, әрқайсы мұғалім ары қарай не болғанын тыңдауды ұсынады: "Қоян қайтадан орманға кетті. Балалар үйде жалғыз қалды. Кешке есік тағы қағылды. Балалар бірінші сізге жасырын ойлап шығарылған сөзімізді ортаға салып, ортаға шығып, ортаға шығып, ортаға шығ

сұрақтар жасауларын қадағалаңыз. Бұл а кішкентай тобымнан көрсетілген) қоян болатын. Қоян ішіне кіреді. (“Менің құрықтың, мен кішкентай қоянмын.”) Балалар ... (қоянды кіргізеді). Олар оған ... (қырыққабат, сәбіз) сыйлады. Балалар тамақ ішіп, тамақтана бастады ... (ойнау, көңіл көтеру, көңіл көтеру). Қоян ойнады ... (барабанда), ал балалар ... (көңілді секірді).	тәжірибелерін ұйрету Балалар, біз ұлттық бұйымы торсық. Торсыққа ұзақ жолға шыққан жігітушы (ержігіт) қымызды тоңтырған алып шығады, жолда ішкен қымыз әрі шөл қандырады, әрі күш береді. – Балалар, бүгін осы ұлттық бұйым, қымыз құятын әдемі торсықты мүсіндейік. Ермексазды алакандарына салып, сонақша пішінге келтіріп, осы бөліктен шымшып созу арқылы мойнын шығарамыз, екі бүйірінен үшінші саусақпен сонан шымшып, кішу арқылы үшбұрышқа оралып пішін, мүсінін келтіреміз. Торсықтың қақпағын жасау. Ермексазды алаканға салып домалақтап, фломастердің қалпағы арқылы дайын болған домалақ пішінінің ортасына ойық жасаймыз.Ойыққа саусақтың көмегімен қақпақтың пішінін орналастырамыз. Ермексазды ұзынша созып және сеп, «Қошқармүйіз» әдісімен ширестіреуге болады.	ойнаңдарыңыз. Ойын ережесін.	жетеді. Кезекті қатысушы ойынды бастайды. Ойыншылар команда ішінде жерге тоқтап, кандай ла бір қалыпқа орналасады. Мұғалім фигураларды нұсқаулық жазылған сатты шыққандарды атап өтеді. Оқушылар: кімнің фигурасы қызықтырақ екенін, әр жолы жаңа фигуралар ойнап табатындарды анықтайтын жүргізушінің таңдауы болады.	ол сөз ойлап табу керек. Дұрыс, шығармашылық айтқан бала ұтып алады. Кім көп ұтып алса сол жеңеді
		Денсаулықтарын нығайтуға Бәсеке сарапшы жаттығулар...Дене сыныбын сәтіне тиісу. Ұлттық ойын «Асық атуы» **«Бірлік».** Ойынды кілемге бес асықты ірілі тастайды, міндетті түрде ханды алады, (Хан асық ойынды жүргізетін негізгі асық болып есептеледі). Ойынды таңды жоғарыға лақтырып, кілемде жатқан асықтардың бірін алып, лақтырған ханды қағуы керек. Хан қайта жоғары лақтырылып, кілемдегі шашылған асықтардың екіншісі, кейін үшінші, төртінші алынады. **Ескерту:** Ханды қаққан кезде алаканның сыртқы кілемге жанасуы керек. Кілемнен алынған асықтар, болек жиналады.	ойыншылар команда ішінде жерге тоқтап, кандай ла бір қалыпқа орналасады. Мұғалім фигураларды нұсқаулық жазылған сатты шыққандарды атап өтеді Оқушылар: кімнің фигурасы қызықтырақ екенін, әр жолы жаңа фигуралар ойнап табатындарды анықтайтын жүргізушінің таңдауы болады.	**Музыка** Қазақ халық аспабы домбыра,қобыз Дид ойын: **"Домбырада тыныш, каттырақ"** Мақсаты: музыкалағы динамикалық реңктерді ажырата білу қабілетін дамыту (катты және тыныш). Ойын барысы: Балалар шеңбер бойымен тұрады. Тәрбиеші домбырамен шеңбердің ортасында жүріп ән айтады. ол домбыраны катты ұрады, сосын оларға ақырын дыңырлатады. Дабыл күн күркіреткенін күркіреуі мүмкін. Домбыра ағынмен шырылдауы мүмкін. Балалар бірге қайталайды және кез-келген ұлға немесе қызға домбырасын беріп жақындайды. Бала катты немесе ақырын кағуы керек. **МУЗЫКАЛЫҚ ҮЙІШІК** Педагог үйшікті көрсетіп, оны әртүрлі аспапта ойнайтын музыканттар тұратынын айтады. **Ойын шарты:**Педагог жабылғыштың артында тұрып музыкалық аспапта ойнап әндетеді. Аспап үйін таныған бала аспаптардың суреті бар карточканың сәйкесін алып, үйдің бір бос әйнегін жабады. Осылайша барлық терезелер талын жабылуы керек. **Мақсаты:**Аспаптардың тембрін ажырата білу.
					Сөйлеуді дамыту. Шығармашылықпен сөйлеу әрекеті **"Кім қалай сөйлеседі?"** Мақсаты: сөздік қорын

		... Көрікті күнім Тең-тең- тең, Шақырды этеп т.б Қайрі таңда балалар тіл ұстарту жаттығуларын сөздің соңғы буынын алу арқылы өздері құрастырады. **Үшінші қадам:** Ертеңгі байланыстыра отырып, балалар ритмикалық өлең жолдарын жаттайды. **Мысалы:** Түлкі, түлкі, түлкішек, Неге, барін алдайсын ? Айдарды этеп келеді, Сазайыңды береді. **Төртінші қадам:** Балалар ертегі кейіпкерлерін сомдайды.			кешіру, ұстаның жаттығуларын дамыту. Ойын мазмұны: 1 нұсқа: мұғалім кезекпен доппы балаларға лақтырып, жануарлардың атын атайды. Балалар, доппы қайтарған кезде белгілі бір жануардың қалай дауыс беретінінде жауап беру керек: Сиыр күңіреейді Жолбарыс ырылдап жатыр Жылан ысқырады Маса шырылдайды Ит үреді Қасқыр ұлайды Үйрек діріілдейді Шошқа күңілдейді 2 нұсқа: тәрбиеші доппы лақтырып: "Кім ырылдап жатыр?", "Ал кім ырылдап жатыр?" деп сұрайды.. "Кім үреді?", "Кім шақырады?" т.б. **<u>Вариатив: Тіл ұстарту. Тақпақ жаттау.</u>** **АЛҒАШҚЫ ҰСТАЗҒА** Алғаш кітап ашып, дәріптеген, Таныстырған тұңғыш бізді әліпбемен. Ата, әже, әке, шеше сөздерінде, Жазылған ең алғашқы әріптермен. Жақсы оқысақ есейелі ой-жүйеміз. Жас ұрпақпыз, еліміздің сүйемізі! Жан-жақты білім беріп, оқытатын, Ұстаздарға қашанда бас иемін!
Серуенге дайындық **«Енбегі ерен-жас өрен» біртұтас тәрбие**	Балаларды өзіне қызмет көрсетуге, өздігінен киінуге, киінуге, шешінуді үйрету.	Киімдерін шкафтарға сақтауға, дербестікке дағдыландыру	Серуенге кажетті ойыншықтардың санитарлық-гигиенаға сай болуы камтамасыз етілуі тиіс.	Серуенге алып шығатын құралдардың талапқа сай болуы;	Серуенге ойын алаңын алдын-ала дайындау
Серуен **Қауіпсіздік ережелерін сақта**	**Жылы аймақтар алыс па?** **Мақсаты:** Қоныс аударатын құстар, олардың дене мүшелері туралы түсініктерін	**Торғайды бақылау.** **Шаншан торғай.** **Мақсаты:** торғайлар, олардың ерекшеліктері мен	**Пошташының жұмысын бақылау.** Мақсаты: пошташының жұмысы туралы түсінік	**Белгілері бойынша ауа райын анықтау.** Мақсаты: ауа-райын өз бетінше анықтауға және оның өсімдіктер	**Күзгі жаңбырды бақылау.** Мақсаты: Табиғаттағы мезгілдік өзгерістер туралы түсінік қалыптастыруды

міндетін түсінеміз. (серуен кезіндегі қауіпсіздіктерді сақтау: құлап қалмау, қатты жүгірмеу, жерлегі лас заттарды алмау..т.б) **(ҮШЕМІ)** **Біртұтас тәрбие**	қалыптастыру, құстарды сақтауға, олар туралы әңгіме құрастыруға үйрету. **Бақылау барысы:** Құстар ала-сапа секірелі, сайрайды, нан үгінісін шұқып, қауырсындарын тазалайды. Ал егер адам жақындаса, құстар не істейді? *(Ұшып кетеді, қорқады.)* Құстардың құйрығы қандай? Ал түмсығы қандай? Құстардың қанаттары не үшін қажет? **"Құстар мен мысықтар" қимылды ойын.** Тәрбиеші ортаға отыратын жүргізушіні (мысықты) таңдайды. Оның қасында балалар- "құстар" "ұшады" – Құстар, құстар, , ұшып кетіңдер! Балалар әр түрлі бағытта "ұшырайды". "Мысық" оларды қуып жетеді. **Еңбек іс-әрекеті:** ұяшыққа жапырақтардан тұзартады. Мақсаты: Еңбек тапсырмаларын орындауға деген қажеттілікті, қызығушылықты көрсету. **Жеке жұмыс: "Бір – екі" жаттығуы.** – Мен жалғызбын, ал сендер көптесіңдер. Мен қарақшымын, ал сендер қарақшысындар. **Еркін ойындар**	адамдар туралы түсінік қалыптастыру, құстарды сақтауға, олар туралы әңгіме құрастыруға үйрету. **Барысы:** – Торғайдың қанаттары бар. Ол қаншалықты биікке ұшады? **Қимылды ойын: "Торғайлар" ойыны.** Күз үшін сөйлейді: "Мен басқа торғайлармен бірге ағашта тұрамын. Мен күні бойы ұшып, шырылдаймын, балаларымды тәрбиелеймін. (Балалар ұшады.) Менің торғайларым маған ұшып келгенін қалаймын. **Еңбек әрекеті:** Күзгі жапырақтар жолдардан алынады. **Жеке жұмыс:** – Торғай туралы айтып бересіңдер. Ол қандай? *(Кішкентай, қоныр, с.т.б. шиқылдар, шиқылдар)* Бұл құсты ерекшелігін қалай атауға болады? *(Торғай, торғай және т.б.)* **Еркін ойындар**	ерекшеліктерін жұмысының дегейі қызығушылық пен күрделікке тәрбиелеу **Үйсіз қоян " қимылды ойыны»** Мақсаты: жылдам жүгіру, ғарышта жүру. **Дене шынықтыру бойынша жеке жұмыс** Мақсаты: жоғары кедергілерге көтерілу қабілетімен жаттығу (2 бала жұптасып, қолдарын ұстап, қақпалар құрып, биіктік дегейін өзгертеді). **Еңбек қызметі.** Шелектерге ұсақ қоқыстарды жинау. Мақсаты: бірлесіп жұмыс істеу қабілетін қалыптастыру. **Еркін ойындар**	мен жануарлар әлемінде жерге көрсетуге үйрету, қоршаған ортадағы тапқыр қалықтық белгілерді табу Болжам белгілері: қызыл таңжеңіс, күн тұманға түседі-жаңбырға. Мақал-мәтелдер: қарға айнала ер адам арбамен жонтасады шаңға көтеріледі. **2.Қоян мен қасқыр " қимылды ойыны»** Мақсаты: шаңыраң жүгіруде, секіруде жаттығу. 3. **Дене шынықтыру бойынша жеке жұмыс.** Мақсаты: заттарды қашықтыққа лақтыру дағдыларын бекіту. 4. "Үйсу" сөйлеу ойыны. Мақсаты: балаларды мүкият болуға үйрету, кім ұшатынын және кім ұшпайтынын тез анықтау. Әрекет пен еңбекті байланыстырамыз. 5.**Еңбек қызметі.** Учаскеде қоқысты белгілі бір жерге жинау. Мақсаты: бірлесіп жұмыс істеуге, ортақ күш-жігермен істің орындалуына қол жеткізуге үйрету. **Еркін ойындар**	жалғастыру бесінші бөлім. Бұлтты болды, күзгі жаңбыр жауды. таңдағанды қабылдаудың эстетикалық сезімін тәрбиелеу. Болжам белгілер: бұлттар мен бұлттар тез қозғалады-ашық ауа-райына қарай; Желсіз жаңбыр ұзақ уақытқа созылады. Мақал-мәтелдер: бұлт ұшып, жаңбыр жауады; күзгі жаңбыр таяз егілін, ұзақ уақытқа созылады. **2.Қимылды ойын** "Ақ қоян отырады". Мақсаты: Мәтінді тыңдауға және мәтінге сәйкес қимылдарды орындауға үйрету; мәтіннің соңғы сөздерін естігенде секіруге , қол шапалақтауға, қашуға үйрету. **3.Дене шынықтыру бойынша жеке жұмыс.** "Батыл балалар» Мақсаты:ғылдам жүгіру, епділікті дамыту. **4. Еңбек қызметі.** Құлаған жапырақтарды жинау. Мақсаты: еңбексүйгіштік, еңбек етуге деген ынтаны тәрбиелеу **5. Еркін ойындар**
Серуеннен оралу **«Үнемді тұтыну»** – суды, тамақты, энергияны тұтыну бойынша күнделікті табиғи ресурстарға ұқыпты қарауды	Алып шыққан құралдарын тазартып, орнына жинауға көмектесу. Энергияны үнемдейтін шамаларды қойыңыз!	Санды бұзбай, бір-бірін итермей ішке кіру. Тұрмыстық техниканы ұтымды пайдалану.	Киімдерін реттілікпен шешіп ж инауға дағдыландыру. **Розеткадан жұмыс істемейтін құрылғыларды өшіріңіз**	Алып шыққан құралдарын тазартып, орнына жинауға көмектесу. Электр қуатын үнемдеудің тағы бір жолы — бөлмеден шыққан кезде шамдарды өшіру.	Санды бұзбай, бір-бірін итермей ішке кіру. Тоңазытқыш Тоңазытқыштан үнемді жұмыс істеуі үшін оны тікелей күн сәулесінен және жылу